

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
PETO VANREDNO ZASEDANJE
Drugi dan rada
21. septembar 2017. godine

(Sednica je počela u 10.10 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
*   *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad sednice Petog vanrednog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuju 64 narodna poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

I da vam poželim dobro jutro.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 97 narodnih poslanika, odnosno da su prisutna najmanje 84 narodna poslanika i da imamo uslove da počnemo sa sednicom.

Da li neko od predsednika ili ovlašćenih predstavnika želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287?

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, imam dva pitanja da postavim.

Prvo pitanje ministru inostranih poslova Ivici Dačiću – zašto Republika Srbija bukvalno ništa nije uradila da pomogne uhapšenim građanima Srbije koji se, pod lažnim optužbama za pokušaj puča u Crnoj Gori, već mesecima nalaze u zatvoru podvrgnuti torturi i protiv njih se vodi očigledno lažirani krivični proces?

Nijednu diplomatsku notu Ministarstvo dosada nije poslalo, nijednu diplomatsku meru nije preduzelo. Krajnje je vreme da Republika Srbija pomogne svojim državljanima koji su nevinno optuženi, a u protivnom da preduzme mere retorizije prema Republici Crnoj Gori, da Srbija uhapsi isti broj državljana Crne Gore i drži ih u zatvoru dok Crna Gora ne pusti naše državljane. Ali da probere Republika Srbija koje će državljane Crne Gore pohapsiti, dakle one koji su najbliži sadašnjem režimu Mila Đukanovića.

Nema drugog načina da se izvuku naši državljani iz Crne Gore. Vidimo da tu ima bolesnih, vidimo da tu ima životno ugroženih ljudi, vidimo da je tu jedan general u pitanju. To se više trpeti ne može.

Drugo pitanje je premijeru Ani Brnabić – dokle će premijer Brnabić da toleriše neartikulirano ponašanje ministra Zorane Mihajlović?

Ministar Zorana Mihajlović je, posle velike afere sa lažnim optužbama koje je plasirala protiv kineske firme koja radi na auto-putu od Beograda prema Čačku, izazvala veliki diplomatski incident kada je pre dva dana napala Srpsku pravoslavnu crkvu. Srpsku pravoslavnu crkvu je napala zato što ima svoj stav o najvažnijem srpskom nacionalnom pitanju – o pitanju Kosova, i što je patrijarh sugerisao predsedniku Vučiću da vodi računa o raspoloženju i stanovištu koje vlada u narodu. I ona sada napada crkvu za mešanje u politiku.

Prvo, u kritiku politike i političara svako ima pravo da se meša, pa i crkva; i crkveni velikodostojnici, i vernici i ljudi sa različitih nivoa crkvene hijerarhije. Osnovna demokratska tekovina je pravo svakog građanina da kritikuje vlast. Uostalom, crkva nije nešto van sistema. Crkva ima status autonomne pravne korporacije unutar pravnog poretka, što znači da se država ne sme mešati u unutrašnja crkvena pitanja, osim ako se radi o kršenju Ustava, a crkva ima pravo da kritikuje državu, državne organe i najviše državne funkcionere.

Jedan ministar poput Zorane Mihajlović nema pravo da na taj način uzvraća, jer crkva kao institucija kod nas traje više od 800 godina a režimi se menjaju. Režimi su od izbora do izbora i ne može nijedan politički režim, u duhovnom pogledu, u pogledu nacionalnih interesa, da bude iznad crkve. Naravno, to ne znači da režim mora da sluša crkvu i crkvene velikodostojnike. Krajnje je vreme da se smeni ministar Zorana Mihajlović.

PREDSEDNIK: Vreme. Hvala vam.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Čabraja.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Poštovane kolege narodni poslanici, moje prvo pitanje je za ministra zdravlja, gospodina Lončara, i za ministra za zaštitu životne sredine, gospodina Trivana.

Pre nekoliko dana koncentracija ambrozije je, to se moglo videti i na zvaničnom sajtu Vlade, bila u Beogradu 14 puta veća od dozvoljene. Slično stanje bilo je i u mnogim drugim gradovima u Srbiji. Ovo stvara velike probleme mnogim građanima i deci, naravno i roditeljima dece koja su alergična. Znamo da danas mnoga deca pate od ovakvih alergija. Šta nameravaju da preduzmu u tom pogledu? Znam da to nije neki problem koji može čarobnim štapićem da se reši, ali održavanje zelenih površina u gradu ima i te kako mnogo veze sa ovim što se dešava. Samo bih želela da napomenem da ovaj razlog takođe dovodi do velikog broja bolovanja, što znači da negativno utiče na čitavo društvo.

Još jedno pitanje za ministra Zlatibora Lončara. Koliko se sećam, on je u oktobru 2015. godine izjavio da će obnoviti i renovirati sve bolnice i domove zdravlja u Srbiji u roku od godinu dana ili do sredine naredne godine, da će svi biti okrećeni, da će sanitarni čvorovi u njima biti sređeni, dakle toaleti, kupatila itd. Htela sam da pitam – može li ministar da nas obavesti kako napreduju ovi planirani radovi, koje su to tačno bolnice i domovi zdravlja obnovljeni i renovirani i da li je sada stanje u njima onakvo kako je on rekao – da ne treba da se brukamo? Dakle, da li se brukamo i dalje sa stanjem u bolnicama i domovima zdravlja ili ne?

Sledeće je pitanje za ministarku pravde Nelu Kuburović i za ministra kulture i informisanja Vladana Vukosavljevića – da li je moguće da se u Srbiji dogodilo ono što se dogodilo pre nekoliko dana, da je izvršeno hapšenje jednog učesnika rijaliti programa osumnjičenog za najteže krivično delo, to jest za ubistvo? Dakle, da li je moguće da se ovako nešto uopšte desi i da se istraga za najteže krivično delo vrši na ovakav način, jer ovo jeste deo krivičnog postupka, jeste deo istrage. Evo, NUNS je, recimo, povodom toga rekao da je ovo školski primer sistematskog kršenja zakona. Da li je ovo sada vrhunac pretvaranja države u rijaliti i pretvaranja istražnog postupka u predstavu ili ćemo i dalje gledati slične događaje? Želela bih da čujem odgovor na to.

Još jedno pitanje za ministra kulture i informisanja Vladana Vukosavljevića. Pošto je, kako smo već videli ovih dana, javnost uznemirena zbog slučaja gašenja Vranjskih novina posle 23 godine izlaženja ovog nedeljnika i zbog štrajka glađu Vukašina Obradovića, vlasnika i glavnog urednika ovih novina, i svega što se dogodilo u vezi sa tim, protesta koji su zbog toga počeli, da li ministar misli da je ovakav razvoj situacije bio neophodan i šta namerava da učini da se ova situacija razreši? Čula sam povodom toga neke komentare da se ministar, odnosno da se Vlada povlači iz medija. Ja to ne razumem. Da li je ovo Ministarstvo kulture i informisanja ili je reč o nečem drugom? Volela bih da mi se to razjasni.

Još jedno pitanje za ministra kulture, možda i za neke druge ministre, možda i za ministra Ljajića pošto je turizam u njegovoj nadležnosti – da li im je poznato u kakvom su stanju dvorci u čitavoj Srbiji, posebno u Vojvodini gde ih ima preko 40 (tu ih ima najviše)? Meni je jako žao što nisam uspela za danas da nabavim slike ovih zdanja, ali potrudiću se da možda u nekoj drugoj prilici i to nabavim. Ovakva zdanja su u drugim zemljama hoteli sa pet i šest zvezdica, dok su kod nas u katastrofalnom, rušenom stanju i propadaju.

Navešću primer, recimo, dvorca Bisingen u Vlajkovcu kod Vršca, koji je prelepo zdanje i biser arhitekture i biser kulturne baštine, a on je u takvom stanju da, kako rekoh, volela bi da smo u prilici sada da vidimo slike. Zaista ću se potruditi da vam pokažem kako to izgleda i zaista bih zamolila sve da se angažuju i pokušaju na neki način da ovo pitanje reše, da iskoristimo ovakvo blago a ne da ono propada u našoj zemlji. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Radoslav Milošević.

Izvolite.

RADOSLAV MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi građani, danas ću postaviti nekoliko pitanja za nekoliko najviših funkcionera i za nekoliko ministara. To su sva ona pitanja na koja ne možemo da dobijemo odgovor u svakodnevicu, a ta pitanja naše građane izuzetno interesuju.

Prvo pitanje postavljam ministru i čoveku koji je oličenje ove naprednjačke vlasti – ministru odbrane, gospodinu Aleksandru Vulinu. Da li ministar odbrane zna, kao takav, da više od 80% pripadnika Vojske Srbije ima prosečnu zaradu manju nego što je zarada u Republici Srbiji? Za to vreme ministar pozajmljuje 205.000 evra od tetke iz Kanade i kupuje stan. Da li ministar zna da od ukupnog broja vojnika koji su napustili Vojsku ove i 2016. godine 75 % njih je to uradilo na lični zahtev?

Vojska je, do dolaska na vlast SNS-a, bila institucija u koju građani imaju najviše poverenja. Kako Vojskom rukovode Vučić, Vulin i Gašić, Vojska je institucija iz koje se beži. Sedamdeset pet posto onih koji su napustili Vojsku uradilo je to na lični zahtev. Ovo je peti ministar odbrane za samo šest godina vlasti SNS-a. Ono što je simptomatično to je da je svaki novi ministar kog predloži SNS lošiji od svog prethodnika na tom mestu.

Zato postavljam pitanje ministarki pravde, gospođi ili gospođici Neli Kuburović – šta će Ministarstvo pravde i pravosudni organi preduzeti kako bi građani Srbije bili obavешteni o tome odakle ministru Vulinu 205, 210, 250 hiljada evra za kupovinu stana? Prostim matematikom možemo doći do zaključka da svaki ministar, pa i ministar Vulin na godišnjem nivou primi kroz plate 10.000 evra. Ako primi kroz plate ministar za godinu dana 10.000 evra,

koliko njemu godina treba da vrati tetki 200.000 evra? Dvadeset godina. Od čega će živeti on sa svojom porodicom?

(Radoslav Milojević: Zašto ste me isključili? Zaista ne razumem.)

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Milojeviću, greška u elektronskom sistemu. Molim vas, zatražite ponovo reč. Zatražite ponovo reč, kolega Milojeviću.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Gospodine Arsiću, zaista ne razumem zašto ste mi oduzeli reč. Zaista mi nije jasno. Ovde postavljam konkretna pitanja ministarki pravde da li je gospodin Vulin uzeo i pozajmio novac od tajkuna pa je tetka samo izgovor. Da li mislite da iko u Srbiji veruje da negde tamo postoji bilo čija tetka, pogotovo ženina tetka, koja deli 250.000 evra? Ne znam zašto ste mi oduzeli reč. Da li zbog toga što se ministar bahati sa 250.000 evra dok naš narod gladuje? Da li je to zbog toga što ministar ima 250.000 evra koje je uzeo od tajkuna dok mu svaki vojnik radi za dnevnicu od 150 dinara?

To nije Srbija kakvu želi DS i to nije Srbija za kakvu se zalaže DS. Pošto znamo moralne kvalitete ministra Vulina, znamo da on neće podneti ostavku i ovom prilikom pozivam premijerku Anu Brnabić da razreši ministra Vulina.

Da li možete da mi kažete koliko još imam vremena, pošto ste me prekinuli nekoliko puta?

PRESEDAVAJUĆI: Imate još 45 sekundi.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala.

Drugo pitanje postavljam ministru, gospodinu Đorđeviću – kolika je tačna nezaposlenost u Srbiji? Da li je tačno da je nezaposlenost u Srbiji 17%, kao što imamo mi podatke, ili je nezaposlenost u Srbiji dva, tri, pet posto ili nezaposlenosti skoro i nema, kao što nam to svakog dana govori Aleksandar Vučić (čak nam kaže da ćemo morati da uvezemo radnu snagu)? Da li je tačno da su zaposleni na biroima dobili zadatak da svako ko ima razgovor da se javi na biro u 12 sati, a čovek zakasni, dođe u 12.15, automatski bude skinut sa spiska nezaposlenih? Da li SNS tako skida nezaposlenost?

Hvala, gospodine Arsiću, i ne razumem, zaista, zašto ste me isključili.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Ristićević.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, moje prvo pitanje se odnosi na tužilaštvo – šta će ono preduzeti povodom činjenice da je bivši ministar odbrane, gospodin Šutanovac, koga u narodu zovu „Zgrabinovac“, pronašao detelinu sa četiri lista na vračarskom pašnjaku? Ta detelina sa četiri lista se zove – ostatak deteline 300.000 evra na računu bivšeg ministra odbrane, koji nije imao tetku u

Kanadi a ima 300.000 evra na računu, sa platom od 800 evra, sa izgrađenih 320 kvadrata na Vračaru, na elitnoj lokaciji, a tih 320 kvadrata stambenog prostora vredi oko milion evra.

Moje pitanje tužilaštvu, odnosno sugestija, jeste da prilikom radnji koje treba da preduzme, zajedno sa policijom, obrati pažnju na prodaju ogromne vojne opreme, recimo čamaca za 500 dinara, hiljadu dinara, aluminijumskih, koji su prilikom poplave u Obrenovcu i okolini i te kako nedostajali Vojsci Jugoslavije.

Takođe, a vidim da je gospodin Šutanovac ustao po telefonskoj vezi i da je živo zainteresovan za ovaj slučaj, da tužilaštvo ispita da li to ima veze sa pretopljenih 800 tenkova i da li je tih 300.000 evra proizvod korupcije, a s tim u vezi mislim da tužilaštvo mora da ispita i određene ljude iz Agencije za borbu protiv korupcije. Jer da su oni radili svoj posao, ne bi se nikada desilo da ministar odbrane, ili ministar protivodbrane, koji je jahao tamo na nekim nosačima američkih aviona, ima 300.000 evra na računu a plata mu je bila 800 evra. Ja znam da će se pojaviti tast sa estrade i reći, kao za onaj penthaus koji je preneo na druga Bapca, da je, eto, on to kupio od svojih estradnih primanja. Sugerišem tužilaštvu da ispita koliko je tast pomenutog ministra odbrane Šutanovca platio porez tih godina kada je pomagao svog zeta. Gle čuda, pomagao ga je samo dok je ovaj bio vlast.

Sledeće moje pitanje vezano je za zloupotrebu u opštinama Čajetina, Smederevska Palanka i Indija. Šta će tužilaštvo i policija preduzeti povodom očiglednih, a u javnosti je to prezentirano, zloupotreba koje su izvršene u tim opštinama, hoće li to biti sankcionisano? I, s tim u vezi, da tužilaštvo i organi gonjenja ispituju kako je visoki funkcioner DS, koju neki nazivaju opravdano „depokratskom“ strankom, Goran Ješić kupio stan u Beču koji se procenjuje na 800.000 evra, kako je stekao penthaus koji se u Indiji procenjuje na 250.000.000 evra, kako je stekao drugi stan u Indiji koji se procenjuje na sto hiljada evra, kako je nedavno kupio stan u Novom Sadu, gde je takođe prethodno imao stan koji je kupio (dakle ima dva stana u Novom Sadu)?

O pripadnicima njegove familije gde nezaposleni ujak ima kuću sa bazenom, gde imaju kuću na Tatarskom brdu, kako su sve te nekretnine stečene sa platom od 800 evra i šta će tužilaštvo preduzeti povodom toga i da li će na odgovornost pozvati i Agenciju za borbu protiv korupcije, ili kako je ja nazivam „agencija za korupciju“, koju je formirala DS i koja očigledno nije radila svoj posao.

Takođe moje pitanje za tužilaštvo i policiju – šta će preduzeti povodom „Energó–Zelene“, gde nas Belgijanci tuže za 130 miliona evra zbog očiglednog nemara i koruptivnih stvari koje je izvršila DS, odnosno njeni funkcioneri, gde su Belgijancima obećali da će u Srbiji biti 250.000 tona klaničnog otpada i da će ta

fabrika moći da radi punim kapacitetom a desilo se da toga nema i sad nas Belgijanci tuže za 130 miliona evra zato što je, pretpostavljam, neko prethodno za taj posao uzeo novac. Ne sme država da plaća za njihove greške.

Moja pitanja su sva skoncentrisana na tužilaštvo, odnosno – šta će preduzeti povodom ovih očiglednih slučajeva? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Kolege narodni poslanici, poštovani građani Republike Srbije, postavljam pitanje premijeru Ani Brnabić i ministru Vukosavljeviću vezano za stanje u medijima u Republici Srbiji posle sprovođenja seta zakona o privatizaciji medija – da li je izvršena evaluacija stanja u medijima posle privatizacije i da li su postignuti traženi ciljevi, odnosno željeni ciljevi koji su postavljeni prilikom usvajanja zakona?

Drugo pitanje je – da li u Srbiji ima cenzure? To pitam zato što u Ustavu Republike Srbije u članu 50. jasno stoji da u Republici Srbiji nema cenzure, u članu 51. da svako ima pravo da istinito, potpuno i blagovremeno bude obavještan o pitanjima od javnog značaja i sredstva javnog obavještanja su dužna da to poštuju.

Dakle, ja sam pokušao da dobijem odgovor od ministra Vukosavljevića pre nekog vremena. Nažalost, odgovor koji sam dobio na ovo pitanje sveden je na to da su navedena zakonska ovlašćenja Ministarstva gde kaže da je Ministarstvo u zakonu predviđenim rokovima donelo podzakonska akta, pomagalo u izradi podzakonskih akata itd.

Želim kao poslanik odgovor na konkretno pitanje koje sam postavio, a sve u skladu sa dešavanjima u medijima, ne samo ovih dana po pitanju Vranjskih novina, koje su jedne u nizu medija koji su pod udarom vlasti i režima zato što su profesionalno obavljali svoj posao, već to traje i duže vreme. Da ne govorim o tome u kakvim uslovima danas rade novinari. Nije bitno da li rade u ovim ili onim medijima, svi oni obavljaju svoj posao i rade u katastrofalnim uslovima.

Danas u Srbiji, posle seta medijskih zakona, novinari se tuku, upada se u stanove novinara, novinare razvlače po pojedinim medijima nazivajući ih svakojakim imenima, a sve u cilju apsolutne kontrole onoga što vlast želi da predstavi javnosti.

Ono što smo mogli da vidimo u prethodnim godinama je da vlast kontinuirano, propagandom kroz pojedine medije koje kontroliše manipuliše građanima Srbije time kako je stanje u Srbiji stabilno, kako je vlast odlična, kako će bolji život krenuti... evo, samo što nije.

Moram reći da veliku odgovornost za takvo stanje u Republici snose i mediji, zato što oni imaju veliku ulogu u kreiranju stanja u društvu i upravo zbog

velikog opšteg siromaštva u državi, kao i zbog finansijske kontrole od strane vlasti, nažalost, mediji moraju da igraju po pravilima režima da bi postojali i da bi obezbedili egzistenciju za svoje radnike.

Setom zakona o medijima je cilj bio da država izađe iz finansiranja medija, odnosno iz vlasničke strukture medija. Samo je promenjeno to da država više nema vlasništvo, ali kroz finansijsku kontrolu i dalje apsolutno upravlja medijima. Vi nemate danas nijedan lokalni medij na kojem može bilo ko ko nije iz vladajućih struktura da se pojavi...

(Predsedavajući: Kolega Aleksiću, hoćete da postavite pitanje ili da pričate komentare?)

Ja sam postavio pitanje.

(Predsedavajući: Ne, vi pričate komentare.)

Ja sam postavio pitanje i obrazlažem pitanje. Na početku sam postavio pitanje, čućete to ili ćete videti.

(Predsedavajući: Videću na kraju.)

Završavam. Nemojte me prekidati.

Da je stanje u medijima loše govori i to da smo za godinu dana sa 59. pali na 66. mesto po pitanju slobode medija u Srbiji.

(Predsedavajući: Kolega Aleksiću, hoćete li da završite? Obrazložili ste pitanje. Vi sada govorite komentare i viđenje i dajete odgovor na svoje sopstveno pitanje.)

Evo, završavam.

Dakle, problem u medijima postoji zato što vlast ćuti i ne želi da ga reši, a ja sam ovde predložio formiranje anketnog odbora za preispitivanje stanja u medijima, koji je vlast odbila, zapravo nije htela da glasa. I danas je svaki novinar u Srbiji dužan da postavi pitanje predstavnicima vlasti zašto nisu prihvatili formiranje anketnog odbora radi utvrđivanja stanja u medijima nakon procesa privatizacije, zato što je u tom predlogu za formiranje anketnog odbora jasno navedeno da se traži preispitivanje i statusa zaposlenih u medijima koji danas rade u Srbiji. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Slaviša Ristić.

SLAVIŠA RISTIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Imam obavezu da u ime onog dela Srba, državljana Republike Srbije koji na KiM ne priznaju tzv. institucije nezavisnog Kosova i koji tzv. poslanike Srpske liste ne priznaju za svoje predstavnike uputim nekoliko vrlo kratkih pitanja predsedniku Republike, Aleksandru Vučiću, naravno posle njegove podrške da Srpska lista uđe u tu vladu i podrži ratnog zločinca i teroristu Ramuša Haradinaja.

Ja ću ta pitanja iščitati, pošto nisu lično moja, da bih ih što verodostojnije preneo. Kratka su pitanja, neću vas dugo zadržavati.

Prvo pitanje, na koje očekujemo jasan i nedvosmislen odgovor, jeste – jesu li tzv. poslanici tzv. Srpske liste odluku o podršci zločincu Ramušu Haradinaju doneli sami i uz malu konsultaciju i pomoć Marka Đurića, kako tvrdi Aleksandar Vučić, ili je tu odluku doneo lično Aleksandar Vučić, kao što je slučaj uglavnom kod svih odluka kada je u pitanju Kosovo i Metohija? Šta je zapravo ovde istina i ko ovde obmanjuje javnost, da li tzv. poslanici Srpske liste koji kažu da su taj nalog dobili od predsednika Republike, Aleksandra Vučića, ili su to učinili sami?

Drugo pitanje na koje javnost a pre svega Srbi na Kosovu i Metohiji očekuju odgovor jeste da im se kaže i objasni ko su sada, nakon sramne podrške Haradinaja i učešća u njegovoj tzv. vladi, „Haradinijevi“ i „Tačijevi“ Srbi, kako su predstavnici SNS-a a i sam Aleksandar Vučić žigosali sve one koji su pokušali mimo Srpske liste da učestvuju na tzv. parlamentarnim kosovskim izborima. Čiji će sada biti oni Srbi na Kosovu i Metohiji ukoliko se drznu da mimo Srpske liste učestvuju na tzv. lokalnim separatističkim izborima? Dakle, to je drugo pitanje. Verovatno će to – to je moj komentar, ali hajde, da ne bih dobio opomenu od predsedavajućeg – sada biti Srbija Aljbina Kurtija.

Treće pitanje odnosi se na bezbednost srpskog naroda na KiM, s obzirom na to da je Aleksandar Vučić u svom obraćanju građanima Srbije objasnio da je podrška ratnom zločincu i teroristi usledila kao jedino moguće rešenje kako ne bi usledio ponovni pogrom Srba na KiM. Dakle, iz bezbednosnih razloga mi upućujemo pitanje gospodinu predsedniku – gospodine predsedniče Aleksandre Vučiću, objasnite preostalim nedoklanim Srbima na KiM, a pre svega ostatku porodica žrtava kidnapovanih i pobijenih od strane Ramuša Haradinaja, kako to zamišljaju da terorista, ratni zločinac i koljač srpske dece, kakvim ga i vi s pravom nazivate, brine o bezbednosti preostalih Srba na KiM. Jeste li ikada pomislili, vi i Srpska lista, da kopate po živim ranama onih majki koje su ostale bez svojih sinova i kćeri zaslugom zločinca Ramuša Haradinaja?

Na kraju, četvrto pitanje i poruka gospodinu predsedniku – zašto, gospodine predsedniče Vučiću, obmanjujete srpsku javnost tvrdnjom da u ovom slučaju nije bilo drugog rešenja, da su postajala, kako vi tvrdite u obraćanju javnosti, samo tri rešenja? Jedno je da se podrži Aljbin Kurti, drugo je da Srbi ne podrže nikoga i da sami sebe dovedu u situaciju novog bezbednosnog rizika i pogroma i treće je da se podrži Haradinaj.

Gospodine predsedniče, nije tačno da nije postojalo rešenje. Da ste prilikom obraćanja građanima Srbije poneli Ustav Republike Srbije umesto programa Aljbina Kurtija, i da ste čitali Ustav Republike Srbije a ne taj program,

došli biste do rešenja za pitanje KiM, došli bismo svi do odgovora kako da se država Srbija i srpski narod na KiM ponašaju.

Hvala vam. Očekujem ovaj odgovor, naravno, ne preko medija, ne na konferenciji za štampu, ne prilikom novog obraćanja naciji predsednika Republike, već kako Poslovník kaže – pisanim putem. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Ivan Bauer.

Izvolite.

IVAN BAUER: Zahvaljujem predsedavajući.

Uvažene kolegínice i kolege narodni poslanici, građani Republike Srbije, ja bih zatražio obaveštenje od Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, a tiče se Matematičke gimnazije i plana njenog unapređenja, odnosno daljeg unapređenja njenog rada.

Pre nekoliko dana, u utorak, Matematička gimnazija je proslavila 51 godinu postojanja. Dakle, 19. septembra 1966. godine seli su prvi đaci u klupe Matematičke gimnazije. Neke četiri decenije kasnije, 5. maja 2007. godine, Vlada Republike Srbije odlučila je, odnosno proglasila je jednom odlukom Matematičku gimnaziju školom od posebnog nacionalnog značaja.

Verujem da većina građana zna da je Matematička gimnazija značajna, ali ja bih hteo kroz nekoliko ilustrativnih primera da pokažem i mojim kolegama narodnim poslanicima ali i građanima Republike Srbije zbog čega je Matematička gimnazija toliko značajna za Srbiju.

Evo, jedan primer. Ove godine je čuveni britanski univerzitet Oksford dodelio ukupno pet stipendija za ceo svet van EU; od tih pet stipendija tri stipendije su dobili đaci Matematičke gimnazije. Svake godine na drugi čuveni britanski univerzitet, Kembridž – pazite, radi se o dva univerziteta koji spadaju u top pet najvećih univerziteta na svetu – upiše se otprilike oko šest-sedam đaka iz Matematičke gimnazije. Jedna velika ekonomska i obrazovna sila kakva je Švedska, otprilike u proseku u 10 godina upiše po jednog đaka na Kembridž, da ne govorimo o dobijanju stipendija naših đaka na Kembridžu.

Još jedan primer. Grad Moskva već tradicionalno održava jedno ekipno takmičenje koje se naziva Turnir metropola, na kome učestvuju, osim, naravno, Moskve, gradovi kakvi su Peking, Šangaj, Berlin, Milano, Varšava i mnogi drugi veliki gradovi. Prošle godine Matematička gimnazija, koja predstavlja Beograd, osvojila je prvo mesto. Ove godine osvojila je drugo mesto. Da vam kažem odmah, takmičenje se održava u znanju iz matematike, fizike, informatike i hemije. Najpre zbog toga smo bili drugi što Matematička gimnazija manje stavlja fokus na hemiju a više na fiziku, naročito na matematiku i informatiku.

Nadalje, evo jednog zanimljivog podatka vezano za temu koja je interesantna svuda u svetu pa i kod nas, radi se o rodnoj ravnopravnosti. Nekada

se govorilo da nema dovoljno žena u IT sektoru i zbog toga je Univerzitet Kembridž pre nekih pet godina pokrenuo Matematičku olimpijadu za devojke. Na toj Matematičkoj olimpijadi 2013. godine devojke iz naše Matematičke gimnazije su bile prve, 2015. su bile druge.

Da sumiram, do današnjeg dana đaci Matematičke gimnazije su na naučnim olimpijadama osvojili 420 medalja za Srbiju, a samo ove godine 16 medalja. Da li shvatate kakav je to podatak? Hajde da uzmemo da prebrojimo koliko su medalja osvojili naši sportisti na sportskim olimpijadama, koje se održavaju već treći vek, ove moderne olimpijske igre. Čak da uzmemo i staru Jugoslaviju, mislim da ne bi bilo toliko medalja koliko je osvojila Matematička gimnazija u Beogradu.

Najveći broj naših najvećih IT stručnjaka, i u zemlji a i u svetu, dolazi iz Matematičke gimnazije, a znamo koliko je IT sektor važan za naš izvoz. Uostalom, doskorašnji premijer a sadašnji predsednik Vučić je hiljadu puta istakao da je IT sektor najvažnija strateška grana razvoja naše privrede.

Zašto vam sve ovo govorim? Matematičku gimnaziju svuda u svetu prepoznaju kao izuzetno važnu instituciju. Pre nekoliko dana, u ponedeljak, u poseti Matematičkoj gimnaziji bila je delegacija grada Pekinga. Bio je sekretar za obrazovanje grada Pekinga, to će reći gradski ministar grada Pekinga, u Matematičkoj gimnaziji – grada koji ima više stanovnika nego cela Srbija; to je kao da naš ministar ode u posetu nekoj školi, u nekoj državi, jer su zainteresovani za saradnju njihovih škola sa Matematičkom gimnazijom.

Iz Makedonije su dolazili kod nas, da uče od nas. Iz Angole su dolazili u našu Matematičku gimnaziju da uče od nas. Iz Makedonije su došli i rekli – mi ćemo da napravimo poseban zakon o Matematičkoj gimnaziji, a onda ćemo 2019. godine da je osnujemo i da počnemo da upisujemo đake.

E to je ono što ja želim da sugerišem i da pitam naše Ministarstvo – da li se planira da se donese poseban zakon o Matematičkoj gimnaziji? Ako se ne planira – mislim da bi trebalo, jer mislim da je važno – onda bi trebalo da donesemo jedan poseban pravilnik kojim će se regulisati specijalan status ove škole, posebno važne za Republiku Srbiju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani građani Srbije, u ime svih onih koji se, naravno, ne slažu sa aktuelnom vlašću SNS–SPS imam obavezu da postavim nekoliko pitanja onima koji su najodgovorniji u ovoj državi.

Pre svega, postavio bih pitanje ministru kulture Vladanu Vukosavljeviću i državnom Regulatornom telu za elektronske medije – da li razmatraju zabranu

rijaliti programa u Srbiji, za šta imaju osnova po zakonu i što bi trebalo da bude obaveza i Ministarstva kulture i republičkog Regulatornog tela za elektronske medije? Dakle, kakav je stav ministra kulture i REM-a o rijaliti programima u Srbiji? Da li će oni biti zabranjeni?

Pod dva, kakav je stav ministra kulture i republičkog Regulatornog tela za elektronske medije po pitanju oduzimanja nacionalne frekvencije televiziji „Pink“, što takođe ima osnov u zakonu i što smo tražili ne samo mi nego i brojni građani, desetine i stotine hiljada građana koji su potpisali peticiju za zabranu rijaliti šoua u Srbiji?

Pod tri, naravno, ono što se tiče Javnog medijskog servisa, koji definitivno ne igra svoju ulogu javnog medijskog servisa i ne ispunjava onaj svoj slogan „Vaše pravo da znate sve“ – da li će ministar kulture, da li će REM reagovati i obezbediti makar jednu političku emisiju na javnim medijskim servisima RTS i RTV kojom će omogućiti sučeljavanje vlasti i opozicije? Dakle, šta misli ministar kulture i šta misli REM – da li je normalno da trenutno u Srbiji na Javnom medijskom servisu nemamo nijednu političku emisiju u kojoj može da se razgovara o aktuelnim društvenim temama a da gostuju i predstavnici opozicije?

Drugo pitanje odnosi se na predsednika države, Aleksandra Vučića, i to pitanje, što kaže naš narod, postavio bih i u slici i u reči. Da li poznaje ove novinare koji se vide na ovim slikama i koji su prebijeni mučki na dan polaganja zakletve Aleksandra Vučića ispred Doma Narodne skupštine? Da li ih je obišao u bolnici? Da li je osudio nasilje nad ovim novinarima? Evo, ima tu još slika. Da li je, dakle, predsednik države inicirao rešavanje pitanja nasilja nad ovim novinarima koji su povređeni na dan njegove inauguracije?

Drugo pitanje tiče se jedne specifičnosti koja, mislim, a evo tražim i odgovor od predsednika države, ne postoji nigde na svetu, a to je da je jedan čovek predsednik države, predsednik vladajuće stranke, vršilac dužnosti predsednika Vlade i šef svih tajnih službi bezbednosti u našoj državi. Dakle, da li je, gospodine Vučiću, normalno da ste vi i dalje šef svih tajnih službi bezbednosti u Srbiji i kada ćete prestati da vršite tu, jednu od mnogobrojnih, funkcija?

Završno pitanje za gospodina predsednika – kada će Siniša Mali podneti ostavku na mesto gradonačelnika Beograda, jer je to obećao lično Aleksandar Vučić, a kao što vidimo, prođe leto i nema ostavke Siniše Malog.

Naravno, jedno pitanje za tužilaštvo i za ministra prosvete, Mladena Šarčevića, tiče se Bogdana Labana, gradonačelnika Subotice. Da li ste, gospodine ministre prosvete, stali u zaštitu univerzitetskog profesora kome je gospodin Laban obećao da će mu iščupati grkljan i staviti mu betonske cipele na noge... (Isključen mikrofoni.)

PRESEDAVAJUĆI: Zatražite ponovo reč, nešto nije u redu sa elektronskim sistemom.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući. Uvek je problem sa mikrofonom kada opozicija govori, ali to je normalno. Zahvaljujem.

Želeo bih na kraju da postavim jedno veoma važno pitanje Narodnoj banci Srbije, tužilaštvu i policiji, jer evo već sedam dana postavljamo pitanje a na njega nema odgovora i pozivam one koji su nadležni da na to pitanje odgovore i da se raspitaju o tom slučaju.

Naime, da li je tačno da je jedan od vodećih medijskih tajkuna u Srbiji, Željko Mitrović, uzeo kredit od 27.000.000 evra, a onda 5.000.000 evra uplatio na račun Ukrajini kao mito i korupciju onima koji su mu omogućili da uzme kredit od 27.000.000 evra? Dakle, ima li takvih saznanja kod NBS? Ima li takvih saznanja kod policije i tužilaštva? Da li je, dakle, Željko Mitrović uplatio 5.000.000 evra na jedan ukrajinski račun da bi time platio mito za dobijanje kredita od 27.000.000 evra?

Ko, dakle, štiti Željka Mitrovića od krivične odgovornosti? Zašto Željko Mitrović još uvek nije u zatvoru, jer iza sebe ima najmanje dva ubistva za koje je odgovoran, i on i njegova porodica? (Isključen mikrofoni.)

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Obradoviću, izričem vam opomenu.

(Boško Obradović: Kome?)

Izrekao sam vam upravo opomenu.

(Boško Obradović: Meni?)

Izričem vam drugu opomenu. Nazvali ste čoveka ubicom.

(Boško Obradović: Ja?)

Vi.

Reč ima narodni poslanik Tatjana Macura.

TATJANA MACURA: Prvo pitanje ide ministru Đorđeviću. Da li je Ministarstvo izvršilo neophodnu kontrolu rada u centrima za socijalni rad nakon poslednja dva ubistva koja su se dogodila ispred centara za socijalni rad u Rakovici i Novom Beogradu? Ukoliko jeste, molim vas da Ministarstvo obavesti javnost kako je onda moguće da Osnovni sud u Pančevu, u saradnji sa Centrom za socijalni rad u Pančevu, dodeli starateljstvo čoveku koji je nožem iskasapio svoju suprugu nakon što je to dete izjavilo da ima strah od oca koji je ovo učinio? Ko je procenio da je čovek koji je od svoje bivše supruge napravio trajnog invalida sposoban da vodi računa o maloletnom detetu?

Drugo pitanje – znate li da se više od godinu dana kasni sa donošenjem zakona o ravnopravnosti polova? Budući da ste upoznati sa tim da se na Nacrtu zakona radilo više od dve godine i da na tom zakonu nije radilo samo Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost već veliki broj civilnih organizacija,

veliki broj pojedinaca i pojedinki koji su stručnjaci u ovoj oblasti, Ministarstvo za rad, kao i nekadašnji ministar odbrane a danas ministar za rad, bili su upoznati sa radom na ovom zakonu – kako je moguće da danas taj isti ministar insistira da se Nacrt zakona o ravnopravnosti polova vrati na početak i da se formira nova radna grupa?

Šta je pravi razlog zbog kojeg se odlaže usvajanje zakona o rodnoj ravnopravnosti? Da li je to strah tog jednog čoveka od toga da se u izvršnoj, zakonodavnoj i na nekim drugim mestima odlučivanja nađe veći broj žena?

Pitanje za Republičko javno tužilaštvo. Nakon što su se u javnosti pojavile informacije u vezi sa imovinom, odnosno vlasništvom nad trosobnim stanom u opštini Zvezdara ministra Vulina, zanima nas šta je Republičko javno tužilaštvo učinilo tim povodom. Da li ste ispitali ministra Vulina o poreklu novca kojim je kupio stan na Zvezdari? Da li ste kontaktirali Upravu carina, NBS, kanadske i španske vlasti i utvrdili poreklo novca? Da li ste ispitali tetku supruge ministra Vulina, koja je navodno ministru Vulinu ustupila dvesta hiljada evra kako bi kupio trosobni stan na Zvezdari? Da li ste postavili pitanje ministru Vulinu na koji način misli da vrati dug tetki svoje supruge ukoliko su mu primanja samo sto hiljada dinara?

Pitanje za bivšeg predsednika Vlade a sadašnjeg predsednika države. Do sada smo sa skupštinske govornice postavili ukupno 24 pitanja i nijednom nismo dobili odgovor od Aleksandra Vučića. Naše 25. pitanje je sledeće – naša lista, dakle lista SNS, Srpska lista je pre samo desetak dana ušla u Vladu zvanično nepriznatog Kosova tako što je ušla u koaliciju sa Ramušom Haradinajem. Da li to znači da nas ovim vašim potezom u stvari uvodite u proceduru izbacivanja preambule iz Ustava Republike Srbije? Da li ste upoznati sa tim da je za uspešnost referenduma po ovom pitanju potrebno da na isti izađe 50% plus jedan od ukupnog broja birača upisanih u birački spisak, a da bi došlo do toga da se preambula izbacuje potrebno je da od ukupnog broja izašlih birača većina glasa za izbacivanje? Da li vam je jasno da vam ta namera neće proći?

Dvadeset šesto pitanje za Aleksandra Vučića glasi – kada će predsednik države prestati da krši Ustav i podneti ostavku na funkciju predsednika SNS kako ne bi bio u sukobu interesa i kako bi konačno postao predsednik svih građana Republike Srbije?

Pitanje za predsednicu Narodne skupštine. Ovo je 17. put da postavljamo pitanja Maji Gojković i ona dosledno ne daje odgovore. Ponovićemo ih – kada ćemo dobiti odgovor na prethodno postavljena 16 pitanja i zašto ih još uvek nismo dobili? Kada će doneti plan rada Skupštine? Kada će predsednica Skupštine sazvati Kolegijum i zašto ga uopšte ne saziva? Kada će predsedavajuća na dnevni red staviti predlog o njenoj smeni, a obećala je?

PRESEDAVAJUĆI: Pet minuta, kolegice.

TATJANA MACURA: Kao i uvek, napominjemo da ste dužni da nam ove odgovore prosledite u pismenoj formi, a ne usmeno.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

(Tatjana Macura: Zašto ste mi isključili mikrofon?)

Pa imali ste pet minuta.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Uvaženi potpredsedniče Narodne skupštine, pitanje postavljam Ministarstvu pravde i tužilaštvu, vezano za medijske napade na predsednika Republike.

Poslednjih godinu dana, posebno poslednjih nekoliko meseci građani Republike Srbije svedoci su svakodnevnih primitivnih, zlonamernih, neistinitih, tendencioznih i brutalnih napada na predsednika Republike Srbije, gospodina Aleksandra Vučića, njegovu porodicu i njegove roditelje.

Nikada u novijoj istoriji Srbije nije prizemnije i brutalnije medijski napadnut jedan predsednik Srbije kao što je medijski napadnut naš predsednik Aleksandar Vučić. Ti medijski napadi na predsednika Republike Srbije, gospodina Aleksandra Vučića, njegovu porodicu i njegove roditelje delo su sprege reketaško-mafijaško-kriminalno-politikanskih grupa iz zemlje i inostranstva. Njihov cilj je slabljenje uloge predsednika Republike i Vlade Republike Srbije, sa tendencijom slabljenja ekonomske, finansijske i bezbednosne moći Republike Srbije i odvratanja od reformskog kursa naše zemlje koji vodi naš predsednik, Vlada Republike Srbije, SNS i najveći deo poslanika ovog visokog doma.

Medijski napadi na predsednika Vučića, njegove roditelje i njegovu porodicu duboko su skliznuli u patologiju i medijsko ludilo nezabeleženo na ovim prostorima, kao i u krivičnu odgovornost. Određene ličnosti, kao što su vlasnici poput Aleksandra Rodića ili zaposleni u određenim tabloidima, lideri nekih opozicionih grupa, kao što su Saša Janković u štampi poznat kao „Sale Prangija“, Saša Radulović zvani „Kralj Stečaja“, Boško Obradović zvani „Siledžija“, Dragan Šutanovac zvani „Grabinovac“, Zoran Živković zvani „Poljoprivrednik u Pokušaju“, stručno-politički analitičari kao što je Đorđe Vukadinović, poznat u Narodnoj skupštini kao „Đorđe Vlah“ ili „Vlahočević“, pojedini glumci kao što je Sergej Trifunović, zvani „Pišanović“ ili „Pišoje“, koji je izjavio da će pisati po predsednikovom grobu, i pojedini akademici kao što je Dušan Teodorović, truju građane Republike Srbije svakodnevnim medijskim napadima na predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića i njegovu porodicu do krajnjih granica.

Ti svakodnevni medijski napadi na predsednika Republike Srbije Vučića pljuvanjem, podmetanjem, izmišljotinama nisu su se zaustavili samo na njemu već su se proširili na pojedine ministre u Vladi Republike Srbije – ministra unutrašnjih dela gospodina Nebojšu Stefanovića, ministra vojnog Aleksandra Vučića i načelnika BIA Bratislava Gašića. Ono što građane Republike Srbije još više brine je to što su medijski prvi put u istoriji Srbije napadnuti Vojska Srbije, MUP i BIA.

Poštovani narodni poslanici, Srbija je demokratska zemlja u kojoj je kritika vlasti čak i poželjna, ali između medijskih napada i kritike postoji nepremostiva razlika. Kritika se zasniva na istinitosti činjenica i zato je čak i društveno korisna i deluje lekovito. S druge strane, svako će osuditi napade na novinare, bez obzira na povod, kao što osuđujemo i napade zveri iz Dveri na novinarku Pinka Maju Uzelac i njenu koleginicu.

Za očekivati je, poštovani građani Republike Srbije, da će medijski napadi na predsednika Vučića biti sve žešći i brutalniji kad god bude otvarao ili udarao kamen temeljac za naše fabrike i auto-puteve.

Postavljam pitanje Tužilaštvu Republike Srbije – ima li elemenata krivične odgovornosti za svakodnevne medijske napade na predsednika Republike Srbije, njegovu porodicu, Vojsku Republike Srbije, MUP Republike Srbije i bezbednosno-informativnu službu? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodna poslanica Marija Janjušević, povreda Poslovnika.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem.

Ukazujem na povredu Poslovnika član 27, koji kazuje da se vi starate o redu na ovoj sednici, a takođe i 107, dostojanstvo ove Skupštine.

Ja vas molim da prestanete da primenjujete silu na ovoj sednici, verbalnu silu, tako što izričite opomene za slobodan govor i demokratiju, koju podržavate, kako kažete, a niste opomenuli nekog ko u svojim godinama sebi dozvoljava da se na ovakav način ponaša u Parlamentu.

Zaista se nadam da ćete uhvatiti konce, da se na ovoj sednici drži red i da se ne ponižavaju oni ljudi koji isključivo govore istinu i bore se za istinu. To šta građani Srbije vide i koga podržavaju, to se oseća i te kako u javnosti i to je ono što vas brine. Nemojte da primenjujete silu, da se ponašate siledžijski i delite opomene bez osnova, a isključite profesore koji sebi u tim godinama dozvoljavaju da na ovaj način vređaju narodne poslanike. Ja vam se zahvaljujem.

Izvinjavam se građanima Srbije što su izloženi ovakvoj sramoti u ovom visokom domu.

PRESEDAJNIK: Dakle, ovo nije povreda Poslovnika nego izvinjenje.

Ja vas neću kazniti što ste upravo u svom govoru iskazali nepoštovanje i uvredu prema članovima Parlamenta koji se nalaze u trećem dobu. Čitav vaš govor je bio usmeren na diskriminaciju poslanika koji se nalaze u trećem dobu. Znači, posle žena, sada imamo i takvu vrstu diskriminacije.

Da li želite da glasamo o povredi Poslovnika koju je eventualno učinio potpredsednik?

(Marija Janjušević: Da.)

Hvala.

Reč ima narodni poslanik Dragan Vesović.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala.

Mislim da je zamenik predsednika Skupštine koji je predsedavao pre vas izvršio povredu člana 109. Poslovnika, gde kaže da se opomena izriče narodnom poslaniku koji se neposredno obraća drugom narodnom poslaniku. Gospodin Atlagić, koji je govorio, neposredno se poimenice obraćao nekolicini narodnih poslanika. A onda, u sledećem stavu istog člana 109. kaže – ako se upotrebe psovke i uvredljivi izrazi... Da li je uvredljiv izraz ako se kaže – zveri iz Dveri?

Pitam predsedavajućeg – ja pripadam poslaničkoj grupi Srpskog pokreta Dveri – na osnovu čega se smatra da sam ja zver? Meni je to uvredljivo, zahtevam da na isti način na koji su izrečene dve opomene gospodinu Obradoviću i smatram da je gospodin Arsić trebalo da izrekne opomenu i gospodinu Atlagiću. Hvala.

PREDSEDNİK: Imamo neko nepisano pravilo da baš ne izričemo opomene. Ne znam kako je došlo do izricanja opomena poslaniku Bošku Obradoviću, videću. Imamo neko nepisano pravilo iako je, nažalost, institut postavljanja pitanja i traženja objašnjenja postao sve osim stvarnog postavljanja pitanja i traženja objašnjenja. Toga smo svi svesni, niko tu nije mali. Ali videćemo kako je došlo do opomene i da li je bilo nekog osnova. Po meni, samo neke grube, grube uvrede ili slične kvalifikacije, ali videćemo.

Reč ima narodni poslanik Goran Ćirić.

GORAN ĆIRIĆ: Poštovana predsedavajuća, reklamiram član 27. Prethodni predsedavajući sednice nije primenio ovu drugu tačku iz Poslovnika, da se predsednik ili predsedavajući Narodne skupštine stara o primeni Poslovnika.

Kolega poslanik, inače profesor, u danu kada govorimo o zakonima o obrazovanju daje primere i svojim kolegama i koleginicama, i daje primere svojim studentima, đacima u Srbiji.

Juče smo imali jedno predavanje i tolerantan i pravi pristup jednog profesora, profesora Mićunovića, koji je govorio upravo o temi, a ovde smo imali i demonstraciju različitog odnosa i primenu demokratije uživo. Predsedavajući je

tolerisao sve što smo čuli od predstavnika poslanika iz pozicije, pozicione koalicije.

S druge strane, način i odnos prema poslanicima iz opozicije je nešto što se nastavlja iz dana u dan, ali je to još vidljivije, ne onako kako smo viđali svih prethodnih godina, baš danas kada treba pokazati primer, primer drugačijeg ponašanja, a posebno od profesora koji treba da vaspitavaju generacije – u prozivkama, pogrđnim nadimcima koje izgovara za svoje političke protivnike. Mislim da to nije način. Zaslužio je, svakako, opomenu.

Još jednom vas molim da i retroaktivno primenite neke mogućnosti predsedavajućih iz ovog Poslovnika. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala. Smatram da ne tražite da glasamo.

Ja ću se, ono što mogu da vam obećam, uveriti u lepotu sadržaja govora i poslanika Boška Obradovića i Marka Atlagića. Ako treba da donosim neku odluku ili presudu, moram da procenim oba.

Molim potpredsednika Veroljuba Arsića, pošto se o njemu radilo, da se suzdrži od komentara kroz povredu Poslovnika.

Nastavljamo rad.

Prelazimo na tačke 1. i 2. dnevnog reda – PREDLOG ZAKONA O OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA i PREDLOG ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU (zajednički načelni pretres).

Reč ima narodni poslanik Muamer Bačevac.

Prijavite se još jednom.

MUAMER BAČEVAC: Uvažene kolegice i kolege, pred nama su dva izuzetno bitna, bazična zakona koja donose rešenja i mogu reći da smo imali, verovatno zbog ozbiljnosti samih zakona, kvalitetnu raspravu, kvalitetna viđenja raznih političkih opcija i, verujem, kvalitetne odgovore koje je ministar dao.

Jasno je da i mi kao jedno savremeno demokratsko društvo, kao i većina ozbiljnih društava, tražimo rešenje da naše obrazovanje u 21. veku bude zamajac i osnova ozbiljnog razvoja, kako ekonomskog tako i društvenog napretka i blagostanja.

Važeći Zakon o visokom obrazovanju koji je donet 2005. godine kada je Srbija pristupila Bolonjskoj deklaraciji, Bolonjskom procesu, kao i važeći Zakon o osnovama sistemskog obrazovanja, bio je više puta inoviran. Na te promene zakona treba gledati pozitivno. Procesi tehničko-tehnološkog razvoja su zaista danas jako brzi, danas treba stalno menjati obrazovanje, stalno modernizovati naš obrazovni sistem, jer svaki zastoj danas u obrazovanju i nešto što ne prati savremena kretanja može zaista skupo koštati sve generacije koje će doći nakon nas, biti direktno regresivan i štetan.

Ja ću vas podsetiti na čuveni američki sistem obrazovanja koji je dominantan od početka 20. veka – stalno trpi promene, stalno trpi preispitivanja i stalno se posmatra. Pazite, to je zakon koji je omogućio kompletan napredak, odnosno vid obrazovanja koji je omogućio velike patente u nauci – od polio vakcine, pejsmejкера, preko mlaznih aviona, pročišćavanja vode itd. Jedan takav sistem obrazovanja Amerikanci stalno menjaju, stalno nadgledaju, stalno prate. Iako je on standard u svetu, spremni su da uvedu neka druga saznanja i neke druge oblike koji bi mogli da unaprede njihovu privredu. Osnova njihove moderne politike je stalna promena, *change*, koji oni stalno potenciraju. Amerikanci su šampioni u masovnom visokom obrazovanju i ogromne svote ulažu u naučna istraživanja, što njihova industrija obilato koristi.

Moram da kažem da SDPS veliki značaj pridaje obrazovanju. Mi imamo jedan poseban plan, imamo tzv. program koji se zove „Država obrazovanja“ i mi insistiramo, kao Socijaldemokratska partija, na ustavnim promenama koje će omogućiti da ne samo osnovno obrazovanje bude besplatno i dostupno svima, obavezno za sve, već da to bude i srednjoškolsko obrazovanje. Mislimo da je to jedini način da ova zemlja krene napred.

Trend omasovljenja visokog obrazovanja je prisutan u svetu 60-ih, 70-ih godina. To je prepoznala Evropa, prepoznala je Južna Koreja, prepoznala je Kina i mogu da kažem da danas u Južnoj Koreji gotovo svi mladi ljudi idu na fakultet. U Kini je 2001. godine oko 7,5 miliona ljudi išlo na fakultet. To je pomak za deset godina sa milion na sedam miliona. Kina planira da 2015. godine oko 50% svih mladih ljudi nešto studira.

Najveći benefit od visokoobrazovanih ljudi imaju društva koja su u razvoju i mi moramo insistirati na ovim modelima. Kao najsvetliji primer istrajnosti i onoga što treba činiti pomenuo bih našeg naučnika, genetičara, gospodina Miodraga Stojkovića, kome su pre deset godina rekli da ono što on radi neće uspeti u Srbiji. Međutim, on je svojim radom i upornošću pokazao da naša pamet vredi i da i mi možemo ostvarivati zavidne rezultate u veoma teškim i komplikovanim naučnim poljima. Tu je jedna njegova zaista zanimljiva rečenica, koju želim da vam pročitam. On kaže: „Obrazovanje i nauka su skupi, ali neobrazovanje je mnogo skuplje. Briga o mladima je težak i dugotrajan posao, ali ako se na vreme ne pobrinemo za taj kamen, on će se otkotrljati ka tuđem posedu.“

Mi danas imamo taj problem da naši najkvalitetniji ljudi, najobrazovaniji ljudi idu tamo gde im je bolje, gde mogu da zasnuju porodice, gde mogu lakše da žive. I to je opravdano. Zaista moramo razviti pravi patriotizam, sve snage upreti u konsolidaciju naše zemlje, naše ekonomije i na svaki način pokušati da ovim ljudima povećamo plate i damo bolje uslove za život i za rad. To je jedina šansa

koja može ovu zemlju da iščupa da ne bude trećerazredna zemlja i mesto gde će najnekvalitetniji proizvodi iz sveta biti prodavani. To je nešto na šta ukazuju najumniji ljudi u ovoj državi i nešto što su prepoznale neke druge zemlje. Vidite, arapske zemlje planiraju šta će raditi za 50, 100 godina, šta će razvijati, iako sada žive u blagostanju od nekih resursa koje imaju. Mi moramo smoći snage da zaista promenimo uslove za mlade istraživače, za mlade ljude koji rade da bi nešto napravili od ove zemlje.

Zbog toga mi podržavamo svakako unapređenje zakona kojim se stvaraju kreativni obrazovni modeli, kao što su ustanove, vežbaonice, resorni centri, različiti modeli, jedinstveni informacioni centar, studiranje uz rad i sve ono pozitivno što donosi ovaj zakon, a verujte mi, ima mnogo pozitivnih stvari koje ovaj zakon inovira i uvodi u naše obrazovanje. Na svaki način mora se zaustaviti ne samo poplava novih univerziteta i visokih škola, već u prvom redu to što se produkuje osrednjost, plagijati, nepotizam na duži rok.

Bez obzira na mere koje će država preduzeti, ove institucije nemaju dobru prognozu. Svršeni studenti ovih fakulteta i škola neće biti u stanju da u praktičnom radu ispune očekivanja poslodavaca, te će posle nekoliko generacija studenti sa takvih fakulteta biti nepoželjni na tržištu rada. Takve ustanove, koliko god u početku imale materijalne koristi jer su privlačne studentima zbog lakog studiranja, vremenom će izgubiti ugled i propašće.

Na državnim fakultetima studiranje je ozbiljnije, zahtevnije, ali, istine radi, na ovim fakultetima imamo zabeležene pojave primanja mita, korupcije, prepisane doktorate i to podjednako kao i na privatnim fakultetima, što urušava njihov ugled.

Verovatno najbitnije i najkvalitetniji deo ovog zakona o kojem danas raspravljamo jeste to što otvara mogućnost da obrazovne institucije budu u boljem kontaktu sa privredom. One omogućavaju privatno-javno partnerstvo, one omogućavaju dualno obrazovanje u srednjoškolskom stručnom obrazovanju. To je najkvalitetniji deo ovog zakona, verujte mi. Ja dolazim iz Novog Pazara, a ista je situacija u svim gradovima Srbije, u svim manjim gradovima i svih regijama koje su opredeljene za neki mali biznis, za mikrobiznise.

Glavni problem tih ljudi je nedostatak kvalitetne stručne snage. Ovim omogućavamo malim preduzetnicima – tekstilcima, obučarima iz Novog Pazara, ljudima koji se bave proizvodnjom pločastog nameštaja, da sami svojim kapitalom mogu da osnivaju, pomažu škole i da na taj način dođu do kvalitetnog kadra. Verujte mi, to je najbitnija stvar koju ovaj novi zakon donosi i to je nešto što je problem, sa svakim preduzetnikom u Novom Pazaru sam pričao – isti je problem. Nemaju kvalitetnu radnu snagu i sve više ljudi ide van. Mi moramo motivisati ove škole da se što više bave ovim poslom.

Na kraju, trebalo bi da kažem da ćemo mi kao SDP ovaj zakon podržati, da sam ja kao Bošnjak prezadovoljan i time da smo ove godine završili, kompletno je uveden bosanski jezik kao ravnopravan u Sandžaku, trenutno oko 14.545 učenika srednjih škola, osnovnih škola pohađa škole na bosanskom jeziku. Zaokviren je proces i svi problemi koje smo imali, pa i onaj sa službenicima je prevaziđen. Na kraju su i evropske institucije prepoznale Srbiju, praktično 2016. godine u dokumentu, Evropskoj povelji o upotrebi manjinskih jezika i regionalnih jezika dali su pozitivnu ocenu i ukazali da je Srbija napravila velike pomake na tom polju i to je zaista rezultat ove Vlade.

Želim da kažem da ćemo mi kao socijaldemokrate podržati ovaj zakon i glasati za njega. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Dubravko Bojić.

DUBRAVKO BOJIĆ: Opet novi zakon a priča stara. Ovo je još jedan od predloga zakona koji ilustruje neefikasnost rada Vlade, a od narodnih poslanika se traži da po hitnom postupku prikriju tu neefikasnost. Dakle, nastavlja se praksa Vlade da Narodnoj skupštini dostavlja predloge zakona koje treba doneti po hitnom postupku. To je slučaj i sa današnja dva zakona o obrazovanju, prvi zakon – Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i drugi zakon – Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Srpska radikalna stranka smatra da ovakva praksa predlagača nije na liniji dobre i temeljne, dugo najavljivane i dugo očekivane reforme obrazovanja. Višedecenijsko iskustvo na poslovima profesora na svim nivoima obrazovanja kandiduje me da na ovu temu kažem nekoliko rečenica. Usput ću sa ponosom pomenuti da sam bio i dugogodišnji profesor nadaleko čuvene Matematičke gimnazije. Svaka srećna i uređena država, kakvom pretenduje da bude i naša zemlja, pitanje obrazovanja tretira kao jedno od najbitnijih, ako ne i najvažnije državno pitanje. Zato mi smatramo da ove zakone nikako nije trebalo objedinjavati, već voditi pojedinačnu raspravu.

Zašto je obrazovanje tako bitna delatnost? Iz jednostavnog razloga što je obrazovanje proces sticanja znanja, a znanje je najkvalitetnija, najtraženija i najskuplja roba na svetskom tržištu. Mi proizvodimo znanje ali ga ne koristimo, posedujemo znanje kao resurs ali to drugi koriste, mladim ljudima nudimo radnu nesigurnost a stalno ih pozivamo na demografsku obnovu. Kada čovek završi školovanje, ne čeka ga radno mesto, ne čeka ga posao, pa je prinuđen da prihvati bilo koji posao – ne u struci, na određeno vreme, gde ne može da se stručno usavršava, gde ne može da napreduje u službi, gde ne može da konkuriše kod neke banke za kredit kojim bi rešio najbitnije životne probleme. Šta mu preostaje? Preostaje mu put pod noge.

Sledeća naša primedba na ovaj predlog zakona je hitnost postupka njegovog donošenja. Šta je razlog za donošenje ovih zakona po hitnom postupku? Gospodin ministar je juče govorio o nekim razlozima u prilog hitnosti postupka, pa zahtevam da nam još jednom navede makar najbitnije razloge za takav predlog. Narodne poslanike ne treba da zanima gde je nastao kurčšlus ili kvar na liniji veze ili prekid komunikacije između pojedinih aktera u celoj ovoj priči.

Smatram da je jedan od razloga za ovakvu žurbu i nestrpljivost naših kolega, prevremenih Evropljana, za članstvo u EU. I mi želimo da uredimo naše zakone, naš sistem i našu zemlju, ali smo kategorički protiv članstva u EU – tu naopaku, veštačku tvorevinu koja se i sama nalazi u fazi konfuzije i rasula. Isto tako smatram da je i EU, kao takvoj, mnogo bitnije i važnije da u Srbiji ima dobrog i pouzdanog partnera nego lošeg člana.

Kod ovog prvog zakona naveli ste da se u ostvarivanju obrazovno-vaspitnog rada, pored udžbenika koje odobrava ministar, mogu koristiti i dodatna nastavna sredstva koja odobrava Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, ali u praksi imamo slučaj da su nam deca, naročito u osnovnoj školi, preopterećena i programom i udžbenicima. Srpska radikalna stranka se zalaže za obrazovanje u kom se učenici, nastavnici i roditelji neće utapati u moru informacija, često i nepotrebnih.

Ilustrovać vam to samo jednim primerom. Pre neki dan dete uzrasta osam-devet godina na leđima nosi ranac pun knjiga, a kakve je krhke građe, prosto se od težine iskrivilo. Na naše pitanje da li su to sve knjige koje poseduje odgovorilo je – ne, samo po rasporedu za taj školski dan. Ne bih sada otvarao pitanje važnih ili manje važnih predmeta, ali je pravi nonsens da deca u tom uzrastu iz pojedinih predmeta koriste dva ili više udžbenika ili priručnika.

Videli smo iz ovog predloga zakona ko sve može obavljati obrazovno-vaspitni proces. Mi smatramo da se u obrazovanju moraju birati najbolji učitelji, nastavnici i profesori, koji će posedovati iskustvo komunikacije sa mladim ljudima i koji će biti adekvatno nagrađeni za svoj rad kako bi i dalje ostali u obrazovanju, a ne dosadašnja praksa da je svako ko je mogao naći uhlebljenje negde drugde napuštao profesiju koju voli.

Zalažemo se za školu u kojoj će se deci dati pravo na slobodu više da ispolje neku svoju individualnost, sposobnost, kreativnost i ideju, za školu u kojoj ćemo učenike nagrađivati peticama za njihove ideje a ne za naše, za školu u kojoj će deca biti slobodomisleća ljudska bića.

Nabrajajući ciljeve obrazovanja, pod brojem 18 naveli ste kao cilj povećanje efikasnosti obrazovanja i vaspitanja i unapređivanje obrazovnog nivoa

stanovništva Republike Srbije kao države zasnovane na znanju. Možda bih i razumeo šta ste hteli reći, ali nekako prosto mislim da se niste srećno izrazili.

Imao sam juče jednu dilemu koju sam pokušao da rešim sa svojim kolegama, a u pauzi sednice razgovarao sam direktno sa ministrom obrazovanja Šarčevićem, a tiče se fonda časova fizičkog vaspitanja. Mi smatramo da je ovaj nedeljni fond časova fizičkog vaspitanja mali s obzirom na značaj koje fizičko vaspitanje ima u razvoju mlade populacije, tj. u formiranju skeletno-muskulturne i mentalne konstrukcije čoveka.

Zato zahtevam od gospodina ministra da još jednom izvaga argumente za i protiv, da preispita mogućnost povećanja ovog fonda časova bez obzira na sva ograničenja koja ima Ministarstvo u pogledu finansiranja povećanog broja nastavnog osoblja, jer da bi se negde nešto dobilo, negde se mora nešto oduzeti. Povećanjem broja časova za fizičko vaspitanje mlade generacije u Srbiji svi su na dobitku.

Kada je današnji predsednik države u svojstvu mandatarata podnosio ekspozice pred ovim parlamentom, rekao je da se u njegovo vreme čekalo u redu da bi se oslobodio teren za basket, mali fudbal ili odbojku, a kolega Palma mu je tada dobacio, dobro se sećam, da nam se deca danas ne igraju ni na časovima fizičkog. Nažalost, to je istina. U ovoj pomami i poplavi interneta, elektronske i brze komunikacije i informacije deca su prestala da nam se druže, da se igraju i da čitaju, deca su počela da žive u nekom svom virtuelnom svetu gde su kriminal, nasilje, alkohol i droga dominantni na društvenim mrežama i medijima.

Deca koja se igraju mešaju se sa drugom decom iz različitih socijalnih i intelektualnih sredina, razmenjuju iskustva. Pasivno sedenje za kompjuterom, koji smo im mi odrasli nametnuli kao trend, kod dece stvara napetost i nervozu, a višečasovno sedenje u nefiziološkom, nepravilnom položaju dovodi do raznih deformiteta, pre svega kičme, kvarenja vida, zračenja. S druge strane, dete zanemaruje društvene obaveze.

Kada je reč o Predlogu zakona o visokom obrazovanju, osim izmeštanja Nacionalnog saveta pod ingerencijom Vlade, smatramo da se novi predlog zakona i koncepcijski i metodološki ne razlikuje od starog zakona, osim u nekim sitnim detaljima. Mi smatramo da je pogrešna pretpostavka da će novo rešenje sa Nacionalnim savetom pri Vladi unaprediti razvoj i kvalitet visokog obrazovanja. Novo rešenje će u praksi dovesti do nepotrebnog osamostaljenja i otuđenja ovog tela, pa čak i njegove izolacije.

Nepotrebno je donošenje ovog zakona po hitnom postupku i iz razloga što se njegova primena u pojedinim segmentima meri mesecima, od šest meseci do dve godine, npr. donošenje podzakonskih akata.

Čuli smo juče od jednog narodnog poslanika koji pripada vladajućoj koaliciji, a koji je uz to bio i nosilac sistema u ranijem periodu, da nikakvih problema sa akreditacijama nije bilo, a vi doslovce kažete, pročitacu – u periodu primene Zakona o visokom obrazovanju, koji je u više navrata menjan i dopunjavan 2008, 2011, 2012, 2013, 2015. i 2016. godine, uočeni su problemi u vezi sa postupkom akreditacije i vrednovanja kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Pošto sam prekoračio vreme, a kada smo ovde kod vrednovanja ovih, tj. kod „Bolonje“, moram da izrazim naš negativan stav. Čak mislimo da je „Bolonja“ unela mnogo konfuzije, zabuna i nejasnoća i nije se snašla na našem obrazovnom prostoru, čak je dovela i do urušavanja kvaliteta obrazovanja. Znači, donela je mnogo zvanja a malo znanja. Dobili smo mnogo diploma iza kojih ne stoji znanje. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Bojiću.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite, gospodine Šarčeviću.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Hvala, poštovani kolega Bojiću.

Dužan sam samo da završim onu repliku od juče, koju smo nas dvojica započeli informacijom da smo ove godine povećali fond časova fizičkog vaspitanja sa dva plus jedan predmet na tri i po.

U suštini, radna lista nastavnika fizičkog je drugačija od matematike, jer on nema pismene zadatke, nema dopunsku i dodatnu nastavu, ali zato ima dovoljno nekakvih sekcija. Nama je cilj da deca svaki dan imaju fizičko, znači kao predmet i kao vežbanje, kao sport. To su sada dve komponente – jedna je predmet Fizičko, kojem je vraćeno i ono zdravstveno, koje je bilo nekada, jer deca ga nemaju kao poseban predmet.

Ovo drugo smo dali školama kao mnogo modela. Uključili smo mnogo ljudi iz struke da to osmisle, znači da u školi bude i turnira i svih drugih mogućnosti, da deca koja ne mogu da imaju veliku fizičku kondiciju rade orijentiringe, sve druge stvari. Mislim da smo na ovaj način počeli da podižemo nivo. Ni ja nisam zadovoljan, ali u ovom trenutku mislim da je ostvaren napredak.

Decenijama su deca nosila nenormalno mnogo knjiga u školu. Meni nisu jasni njihovi pedagozi, pre svega direktor škole ili razredne starešine, ili samo nastavničko veće, kako god, koji će propisati šta je to obavezno. Mi smo sada, kada su kupovali udžbenike, rekli šta je to obavezan paket. On za peti razred nije 16.000, može da se kupi za nepunih osam a ostalo drži školska biblioteka. Ovo su stvari koje ulaze u domen nekakve trgovine, špekulacija, potpuno se slažem sa vama.

Mi ćemo vrlo brzo ponovo biti u ovom domu, rekao sam i juče oko izmena i dopuna Zakona o udžbenicima, jer kompetencije za digitalne udžbenike nisu ni stavljene u ovaj sadašnji zakon. Pošto ide izmena nastavnih planova i programa, to je idealna prilika da se zapitamo i šta se čita od lektire, šta se sve radi na ovaj ili onaj način. Mi ćemo ponovo poslati preporuke da insistiraju nastavnici, nastavnička veća, na toj đlačkoj torbi dok je ne olakšamo na mnogo konstruktivnije načine.

Pominjao sam juče i đlačko zadrugarstvo, jer nama je cilj da kroz jeftinije udžbenike i lakšu torbu roditeljima uštedimo značajna sredstva i pojačamo budžete za kategoriju besplatnih udžbenika. Tako da mislim da je to sve u nekom boljem trendu, kako i vi predlažete. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima narodni poslanik Miletić Mihajlović.

Izvolite, kolega.

MILETIĆ MIHAJLOVIĆ: Poštovani predsedavajući, gospodine ministre, saradnici ministra, dame i gospodo narodni poslanici, dobro je da danas imamo zakone iz oblasti obrazovanja i vaspitanja na dnevnom redu. Moram na samom početku da kažem, a ponoviću to i na kraju, da će poslanička grupa SPS podržati ove zakone.

Vreme svakako donosi nove okolnosti, novu praksu, određene novitete koji utiču na sferu obrazovanja i zbog toga zakoni koji regulišu ovu oblast budu prevaziđeni, neprimereni i neupodobljeni onome što je stvarnost. Tako da smo u proteklom vremenu imali evoluciju zakonske regulative u ovoj oblasti, počev od 2003. godine, kada je donet npr. Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kojim su započete reforme u oblasti školstva. Donet je novi zakon pod istim nazivom 2009. godine. Konačno, u 2017. godini, tj. sada, ponovo donosimo u potpunosti novi zakon koji reguliše ovu materiju, što govori o potrebi da se zakonska regulativa osavremeni i upodobi s onim što je stvarnost danas, kod nas i u širem okruženju.

Naravno, ne mislim da je naš obrazovni sistem tako loš kao što se često ocenjuje. Naprotiv, naš obrazovni sistem, da figurativno kažem, daje dobre obrazovne proizvode, odnosno proizvodi stručnjake koji su često veoma cenjeni sa zavidnim obrazovnim kvantumom i upotrebljivi i u širem okruženju, i na evropskom i na svetskom prostoru.

Daleko od toga da sve to ne može i ne treba da bude bolje i mi u tom pravcu treba da stvorimo ambijent koji će poboljšati naš obrazovni sistem, pa i kroz zakonsku regulativu. Zato mi poslanici iz SPS pozdravljamo to da je primarni cilj donošenja novog zakona postizanje optimalnih rezultata u svakoj etapi obrazovanja i vaspitanja. U tom smislu je važno da u punom kapacitetu

funkcionišu svi delovi i sve karike u oblasti praćenja, unapređivanja, vrednovanja, stručno-pedagoškog nadzora obrazovnog procesa. Ove alate, odnosno mehanizme u cilju podizanja kvaliteta potrebno je razvijati i učiniti ih delotvornim, bez njih nije moguće učiniti nešto dobro i nešto bolje što se očekuje u obrazovnom procesu.

Stručno-pedagoški nadzor naročito treba poboljšati. Reći ću ono što je često konstatacija u ovim diskusijama, da se nadzor u oblasti obrazovanja gotovo sunovratio od 2000. godine naovamo i da se sada postepeno diže, ali on mora da bude zaista na zavidnom nivou jer bez te karike, bez te komponente ne možemo da popravimo ono što moramo u obrazovnom procesu.

Kada je reč o Nacionalnom prosvetnom savetu, imamo smanjenje broja članova Nacionalnog prosvetnog saveta i ne bismo tu imali neke primedbe izuzev što mislimo da treba umesto onoga što je kategorija „zajednica muzičkih i baletskih škola“ ubaciti strukovno udruženje, što je sasvim prirodno jer su strukovna udruženja najkompetentnija za učešće u onome što je uloga Nacionalnog prosvetnog saveta, a to je Udruženje muzičkih i baletskih pedagoga koje obuhvata stručnjake i predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, dok zajednica muzičkih i baletskih škola predstavlja pravna lica. Tu imamo kategoriju gimnazija i kategoriju srednjih stručnih škola. Ako bi se išlo na zajednice škola, onda bi s pravom mogle i poljoprivredne škole da traže da ubace svoje stručnjake, odnosno ne stručnjake nego predstavnike svoje zajednice ili zajednice srednjih hemijskih škola itd. Uostalom, to obrazloženje ćemo dati kroz amandman koji smo podneli, da ne bismo sada o tome diskutovali i ulazili u detalje.

Kada je reč o autonomiji ustanove, veoma je značajno da u duhu onoga što jeste praksa na evropskom obrazovnom prostoru unapredimo i proširimo autonomiju ustanove. Jedna od komponenti autonomije ustanove jeste i predlaganje, odnosno izbor zaposlenih i predstavnika zaposlenih u organe upravljanja i stručne organe. Mi smo tu komponentu imali u dosadašnjem zakonu, odnosno još uvek važećem, aktuelnom zakonu, pod jednom tačkom koja je glasila: Izbor zaposlenih i predstavnika zaposlenih u organ upravljanja i stručne organe. Uostalom, u drugim delovima zakona imamo to da tzv. kategoriju ovlašćenih predstavnika, odnosno subjekata koji predlažu članove školskog odbora i samim tim onda to predstavlja i kategoriju autonomnosti, zapravo su to autonomni ovlašćeni predlagači. Nema razloga da, ako to već postoji, ne definišemo i u zakonu.

Kada govorimo o organima upravljanja, o organima rukovođenja, reći ću da mi iz SPS nikada ne polazimo od toga da postoji tendencija predlagača da to

politizuje i da praktično kontroliše taj sastav koji će rukovoditi i baviti se pitanjima od značaja za rukovođenje i donošenje odluka u školi.

Mislim da je i ranije i sada zakonodavac, pa i vi, gospodine ministre, tragao upravo za najboljim rešenjima iz najboljih namera, i sa druge strane i mi, pa i ja lično to tako posmatram u želji da zaista tu stvar unapredimo i učinimo školu nepolitizovanom ustanovom, jer je ona od opšteg interesa i ne pripada nikakvoj političkoj opciji. Ona treba da pripada onome što je nacionalni interes naše države, onome što je interes društva i svih pojedinaca u njoj.

Tripartitni sistem, odnosno sastav školskog odbora je svakako dobar pokušaj koji se pojavljivao u praksi ne samo kod nas nego i u drugim evropskim zemljama i on daje dobre pretpostavke da se izabere takav organ koji neće omogućiti politizaciju škole. Međutim, tu postoje i određeni problemi, a ti problemi su u onome što je praksa pokazala u proteklom periodu – da se često vrše pritisci da jedinica lokalne samouprave ne izglasa ono što je predložio ovlašćeni predlagač, tj. nastavničko veće u ime kolektiva i savet roditelja sa svoje strane.

Mislim da je dobro da u ovom trenutku imamo u zakonu da se posebnim stavom reguliše ovo pitanje, da je jedinica lokalne samouprave obavezna da uvaži predloge ovlašćenih predlagača. U lokalnim samoupravama, nažalost, imamo slučajeve da tamo politiku vode oni koji malo znaju o obrazovanju, koji su politički neživljeni i koji zapravo po svaku cenu žele da na određena mesta dovedu one koji nisu kadri i nisu na visini zadatka da učestvuju u organu upravljanja, niti da rukovode školom. Iz tih razloga bi valjalo u zakonu još više učvrstiti tu klauzulu koja će garantovati autonomnost u predlaganju i uvažavati ono što je predlog ovlašćenih predlagača, ali ne bih dalje zalazio u detalje jer i tu imamo neke amandmane kojima ćemo obrazložiti zbog čega je to potrebno.

Mislim da je potrebno da vi, gospodine ministre, u ovom delu donesete određeno uputstvo u onome što je procedura predlaganja i izbora organa upravljanja, da ne bi bilo tumačenja koja mogu da iskrive ovu vašu nameru kao zakonodavca da se oslobodimo opasnosti da u tom delu i u tom postupku dođe do politizacije i zloupotrebe. Zato bih to i predložio.

Raduje nas i činjenica da je sada, po ovim novim rešenjima ministar nadležan da na predlog školskog odbora izabere direktora, i može ga izabrati ili ne izabrati, ali, naravno, vi ćete pred sobom imati sve predloge, odnosno dokumentaciju svih onih koji su konkurisali za mesto direktora. Dakle, raduje nas činjenica da će direktor biti izabran na osnovu određenih kriterijuma, na osnovu onoga što je njegov rezultat, a rezultat se meri kroz ono što je stručno-pedagoški nadzor učinio pregledom sistema rukovođenja samog direktora i rezultata drugih

nastavnika u okviru škole kojima je on, recimo, rukovodio u slučaju da ponovo konkuriše.

Takođe je veoma važno da eksterna evaluacija, odnosno spoljašnje vrednovanje ima značajnu ulogu u vrednovanju onoga što je rezultat rada i da će na osnovu toga biti ponovo, recimo, izabran ili neizabran direktor ako je u pitanju kadar koji je već bio u ranijem periodu.

Svakako da je nedozvoljeno i neprihvatljivo da, recimo, lokalna samouprava po svaku cenu, nepoštovanjem onoga što je procedura izbora organa upravljanja, kroz neuvažavanje predloga ovlašćenih predlagača nastoji da izabere nov školski odbor koji će biti instrumentalizovan u službi politike. Tako se dešavalo, na primer, i u mojoj opštini da bude smenjen direktor koji je u spoljašnjem vrednovanju od strane Ministarstva škola je dobila najvišu ocenu a direktor dobio najvišu ocenu u sistemu rukovođenja školom. Ako zatvaramo oči pred tim, pred takvom praksom, onda činimo zlo sebi i sećemo granu na kojoj obrazovanje sedi.

Na kraju, napomenuo bih još nešto što mislim da je veoma značajno da se čuje. Vi niste bili ovde, gospodine ministre, kada su postavljena pitanja, ali je jedan poslanik govorio o onome što su rezultati Matematičke gimnazije itd. Neću ponavljati to što je on pričao, ali mene zapravo veoma impresionira a verujem i ne samo mene, to da rezultati nekih škola, u ovom slučaju je reč o školi i o školama od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju, postižu veoma značajne i velike rezultate koji su vredni pažnje na evropskom i na svetskom nivou. Ja mislim da moramo iznaći način da to bolje promovišemo, da javnosti prikažemo da je za nas to ponos i dika – za društvo, za državu, kao što su, na primer, značajni rezultati sa kojima se ponosimo sportski rezultati na evropskom i svetskom nivou.

Zato bih zamolio, gospodine ministre, da se bar na javnim servisima, odnosno sredstvima informisanja koja su u vlasništvu države, sa nacionalnom frekvencijom, nađu termini za popularizaciju takvih dostignuća a samim tim i za promociju tih mladih ljudi, koje treba svakako podržati na svaki način.

Ponoviću da ćemo mi ove zakone, Zakon o visokom obrazovanju i Zakon o osnovama sistema obrazovanja svakako podržati, kao i vas, naravno, u onome što je vaša namera – da unapredimo i poboljšamo obrazovni sistem u Republici Srbiji.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Mihajloviću.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Unapred se izvinjavam, da ne ispadne da stalno repliciram, ali u stvari pokušavam da budem vaspitan i da odgovorim na pitanja, i zbog vas i zbog javnosti. Znači, kratko ću i efikasno.

Slažem se, ja sam pokrenuo sa ministrom informisanja i kulture priču da televizije sa nacionalnom frekvencijom prenose odlične primere školske prakse, ne samo vrhunske rezultate. To rade mnoge zemlje i to je neka dobra priča. Mislim da čak imaju obavezu, da su dobili licencu zbog toga da budu nacionalno gledani, gde moraju imati dobro područje obrazovanja. Mi im činimo uslugu. Jednog časa ja sam tu temu pokrenuo i insistiraćemo na tome.

Kada je u pitanju bilo koji direktor, spoljno je vrednovanje samo jedan od indikatora, vrlo važan, jer smo rekli da, ako već ima jedinicu i dvojku, direktor ne može da bude uzet ozbiljno u razmatranje prilikom konkursa. On može da konkuriše, on može da poveća svoje kompetencije, on nije osuđen doveka, on je stekao licencu i, kada stekne licencu, on je povećao kompetencije. Ne treba posebno objašnjenje, sve je u zakonu vrlo precizno dato. Znači, sva procedura je ista kao što je bila, kompletno od konkursa, od javljanja, s tim što mora ozbiljnije da da program i da svi, lokalna samouprava i ljudi u školi to procenjuju. To je ta promena, a ne sad ovaj nam odgovara jer ne moramo da radimo, ovaj odgovara jer je s nama dobar u kafani, ili šta god treće bilo, ili nam je po partijskoj liniji povoljan ili nije.

Opet govorim, javnost u radu. Na portalu Dositej kad stoje sva objašnjenja, neće biti te vrste dilema. Vrlo jasno stoji koje kompetencije on mora da ostvari. Znači, mi u ovom trenutku vodimo mali rat sa ljudima koji prikrivaju radna mesta, koji prikrivaju broj đaka u odeljenju jer time podižu sebi formulu za veći broj zaposlenih. Ja nisam protiv većeg broja zaposlenih, ali ne mogu kršiti zakon zbog toga i ne mogu odgovarati da li imamo još neraspoređenih ljudi ili ne. To je moja obaveza zajedno sa sindikatima, imamo potpisan poseban kolektivni ugovor.

Tako da su samo to razlozi i ova cela struktura treba da pozove ljude da pogledaju sve elemente rada tog čoveka. To će biti glavni nosioci reformi, sa svima drugima koji treba da budu – zato smo im i produžili mandat, sačuvali im privilegiju tog mesta čuvanja, da budu relaksirani od nekakvih ucena na pola mandata – hoću li sad da prekinem da radim kvalitetno, pa da se udvaram. Dakle ne moraš, radiš kvalitetno i to te jedino delegira za priču dalje. To je bio smisao. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Šarčeviću.

Reč ima narodna poslanica Aleksandra Čabraja.

Izvolite.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Hvala.

O ovom zakonu želim da govorim ne samo kao narodni poslanik već kao prosvetni radnik, jer sam, a time se posebno ponosim, skoro 15 godina, kako se to lepo kaže, nosila dnevnik, odnosno radila kao profesor engleskog jezika u srednjoj školi. Odlično poznajem život prosvetnih radnika. Ovo naše društvo najčešće za prosvetne radnike nema baš mnogo razumevanja, ali oni imaju običaj da kažu da svako onaj ko ne razume kako je prosvetnim radnicima, dovoljno bi bilo da održi samo jedan jedini čas. Mogu da vam kažem, bez obzira na to što znam da ne bi mnogima bilo lako da to urade, da je držanje časova verovatno najlakši deo posla prosvetnog radnika. Oni su opterećeni brojnim vannastavnim obavezama. Svaka reforma i sve što se dešava u školstvu lomi se preko njihovih leđa.

Mnogi su me pitali ovih dana da li ćemo govoriti o obimnim nastavnim programima, da li ćemo govoriti o težini školske torbe koja se već pominjala ovde danas. Samo mogu da kažem da sigurno nijednom prosvetnom radniku nije u interesu da nastavni program izgleda ovako kako izgleda sada. Jer, kako možete da radite kada u 72 časa, recimo, ako imate dva časa nedeljno, gotovo nijedan čas nemate za obnavljanje gradiva, za utvrđivanje gradiva, već svakog nastavnog časa morate da radite novu nastavnu jedinicu, ili gotovo svakog časa? Imate, recimo, 50 ili 60 novih nastavnih jedinica, a 68 ili 70 časova u toku školske godine.

Prosvetni radnici su neprestano pritisnuti između zahteva roditelja, dece, države, zahteva koji im se postavljaju i, kako rekoh, svaka reforma i svaka promena u sistemu ide preko njihovih leđa. Zbog toga se dešava da svaki prosvetni radnik strahuje neprestano od takozvanih tehnoloških viškova i od gubitka posla. Verujte mi, gotovo da ne postoji prosvetni radnik koji nije u stalnom strahu od toga da mu se to dogodi, jer bilo da se promeni broj časova, bilo da se promeni program, bilo da se promeni bilo šta ili da se donese jedan ovakav novi zakon, oni su neprestano u strahu od toga da li će imati ili neće imati posao.

Zbog toga glasaćemo protiv ovakvog zakona i mislimo da zakon koji je donet na ovakav način, bez dijaloga, bez pravog dijaloga sa samom prosvetom, sa svim organima, sa sindikatima itd. nije prihvatljiv i smatramo da ne rešava praktično nijedan od svih nagomilanih problema u prosveti, već će samo otvoriti nove probleme, o kojima, nažalost, nemam vremena da pričam mnogo, ali o funkcionisanju kako prosvetnog saveta tako i školskog odbora pokušaću da nešto više kažem kroz amandmane. U svakom slučaju, smatramo da ovo može samo da otvori nove mogućnosti politizacije i korupcije a neće rešiti nijedan problem koji u ovoj oblasti postoji. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite, gospodine Šarčeviću.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ovo što sada imate kao praksu je donosio Nacionalni prosvetni savet i taj šablonski način rada. Upravo autonomija ustanove i vas kao nastavnika daje vam pravo da to kreirate i mi očekujemo zajedničke ishode, koje ćete prvo vi sami proceniti a onda i neko eksterno. Mislim da je upravo to promena o kojoj vi pričate i da sigurno nema bojazni da radimo kako je bilo. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Narodna poslanica Snežana Bogosavljević Bošković ima reč.

Nije prisutna.

Reč ima narodna poslanica Aleksandra Tomić.

Izvolite, dr Tomić.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre, poštovane kolege poslanici, i juče i danas imamo kvalitetnu raspravu kada je u pitanju Predlog zakona o visokom obrazovanju, zato što iz ovih načelnih rasprava nismo čuli suštinsko neslaganje bilo koga od kolega, već imamo, pre svega, kritike na hitan postupak donošenja ovog zakona, što je postala mantra, koja nam govori o tome da smo, u suštini, vrlo efikasni zbog toga što donosimo veliki broj zakona, permanentno iz sednice u sednicu, na osnovu dinamike koju nam nalaže i vreme u kojem se nalazimo ali i Vlada koja sa svojim ministarstvima jako efikasno radi.

Prema tome, nekome je to možda razlog za veliku kritiku a nama predstavlja veliku čast da imamo sednice Skupštine na kojima možemo na potpuno otvoren način da razgovaramo o jako važnim temama, a jedna od najvažnijih tema je obrazovanje. Ono što treba da shvatimo kao društvo je da se pomirimo sa realnošću koja danas mnogo drugačije izgleda nego što je izgledala pre pet ili pre 10 ili 15 godina. Svedoci ste velikih ne samo ekonomskih promena već geopolitičkih promena u svetu, političkih zemljotresa velikih sila u smislu načina vođenja politike, državne i ekonomske politike. Da ne pričamo o velikoj ekspanziji IT tehnologija, zahvaljujući kojoj tehničke nauke neminovno brzo rastu. Privreda mora da se prilagođava toj ekspanziji, odnosno toj četvrtoj industrijskoj revoluciji, a društvene nauke po prirodi stvari uvek negde kaskaju za tehničkim. Stoga je jako teško danas uopšte govoriti o reformi obrazovanja, promenama koje kao društvo moramo da pratimo.

Reći ću vam još nešto – i razvijene države EU danas govore o promeni sistema obrazovanja. Jedna Nemačka, za koju kažemo da je zemlja koja ima najbolji sistem obrazovanja, danas u javnosti govori o promeni načina funkcionisanja obrazovanja. Znači, 80% građana Srbije u anketama govori o

tome da bi svoju decu volelo da pošalje na školovanje baš u Nemačku jer smatraju da je to jedna od država koja ima najbolje organizovan sistem obrazovanja. Zašto? Zato što negde... Kao roditelji, svi prepoznajemo da oni sa svojim diplomama imaju zagarantovana radna mesta. To je upravo zbog toga što spoj obrazovanja i privrede mora da postoji, moramo da proizvodimo kadrove, da učimo učenike i studente da će njihova zanimanja biti u funkciji budućnosti privrede i razvoja same privrede. To znači da moramo da se pomirimo sa tim da ćemo imati kontinuirano učenje do kraja života. To je ono sa čim nastavnici i profesori moraju da se pomire – da svaka promena u sistemu obrazovanja treba da postoji. Ukoliko nje nema, jednostavno, nećemo dobiti kadrove koji će moći da odgovore funkcionisanju našeg društva.

Stoga ove predloge zakona koje ste dali uopšte ne vidim kao nešto loše, što će zakoni doživeti određene modifikacije i danas ali možda i za godinu ili dve dana. Mislim da je to dobra osnova da Srbija ima rezultate kada je u pitanju uopšte proizvodni sektor i ekonomski rezultati. Nama proizvodnja – ukoliko obezbedimo rast od 3% do 5% svake godine, ukoliko smanjimo budžetski deficit i javni dug na mastrihtski, ispod 60%, postaje konkurentna, postajemo privreda, država koja će moći da stane rame uz rame sa članicama EU posle 2020. godine. Zato je strateški dokument razvoja obrazovanja do 2020. godine, koji je usvojen 2012. godine, suštinski naša osnova koja predstavlja put kojim treba da idemo do 2020. godine što se obrazovanja tiče, ali i put kojim naše društvo treba da ide i posle 2020. godine.

Ono što ste dali, ministre, kao koncept realizacije ove strategije, kao zakonske predloge koje danas imamo na dnevnom redu, pokazuje da su nastavnici, roditelji, učenici, ali i država, ministarstva, lokalne samouprave, svi na istom zadatku. Taj zadatak je da pomognemo svima nama da u ovom sistemu dajemo najbolje efekte, da povećamo taj sistem kvaliteta, povećamo efikasnost. A kako ćemo to? Uspostavljanjem određenih mehanizama. Vaš mehanizam uspostavljanja koncepta preduzetničkog duha i u sistemu obrazovanja suštinski daje mogućnost da, pre svega oni koji misle da posle dobijanja diploma ovde treba da idu u inostranstvo, jednostavno potpuno promene svoj stav.

Reći ću vam da smo imali prošle nedelje zajedničke sastanke sa evropskim parlamentarcima po pitanju sprovođenja SSP-a i da smo imali prilike da čujemo i od zemalja koje su nekada bile članice SFRJ, kao što je Slovenija, da i tamo dolazi do inicijativa studenata koji završe određene prestižne fakultete da ne rade u Sloveniji, gde je standard na određeni način mnogo, mnogo viši nego u Srbiji, gde je prosečna plata 1.200 evra, da oni takođe traže da odu u razvijene zemlje i nađu tamo posao. Ali to je jednostavno trend, ne samo u Evropi nego i u svetu, da dolazi do migracije i tzv. karijernog kretanja.

Ono što je nama zadatak ovde u Srbiji je da svi smognemo snage da sve ove promene koje ste vi dali kao zakonske predloge uvedemo i zajednički sprovedemo. To je mnogo teško, pogotovo što mi imamo situaciju da se nastavni kadar uvek oseća zapostavljenim kada gledate onaj krajnji deo, koji se odnosi na lične dohotke, da se jako teško živi. Ali promene su od poslednjih pet godina neminovne i vide se u društvu, oseća se da se mnogo bolje živi nego što se živelo onda kada je pre 2012. godine bilo 200.000 manje radnih mesta, kada je bilo još 200.000 ljudi koji su otišli u penziju, kada je dolazilo do toga da ne postoji nijedna fabrika koja želi, nijedan investitor koji želi da dođe u Srbiju.

Znači, mnogo toga se promenilo. Stoga nam ove promene koje vi dajete kao predloge zakona, koje govore o promeni procesa samog funkcionisanja nastavnog sistema daju za pravo da kažemo da će sigurno doći do unapređenja kvaliteta i efikasnosti. I to kada vam neko spočitava da se sada ceo sistem odluka prenosi na ministra, jednostavno nije tačno. Ja ću vam reći, i posle 2000. godine ministar je potpisivao saglasnost za imenovanje direktora, samo što uopšte nije imao prilike da donese svoj sud na osnovu takve odluke. Zna se kako ide procedura izbora direktora. Zna se da postoji konkurs, da školski odbori koji su delegirani po sistemu 3+3+3 – lokalna samouprava, nastavničko veće i deo koji se odnosi na školske odbore – donose odluku o izboru direktora, da na osnovu tih izbora direktora vi kao ministar poslednji stavljate potpis na taj dokument. Prema tome, ta procedura se nije promenila i nema veze ni sa SNS, ni sa bilo kojim strankama, i to mora stalno da se govori.

Da vam kažem i ovo – u vremenu od 2000. i 2010. godine svi direktori su se hvalili time da su članovi DS-a. Možda oni danas nisu članovi SNS-a nego jednostavno traže političku podršku za to da bi sprovodili svoje programe. Ono što vi sada uvodite, upravo ta licenca da sa svojim integritetom i sa svojim znanjem kao direktori mogu da budu izabrani, znači dajete im šansu, jednaku šansu svima da konkurišu, ali da na osnovu svog znanja mogu da konkurišu za takva radna mesta.

Mislim da ovakvim načinom pokušavate da kompletno izbacite politiku kao jedan od segmenata koji je do sada bio jedan od kriterijuma zbog čega neko treba da bude izabran ili ne. I mislim da o tome treba sve više da u javnosti govorite, jer ste, pre svega, došli iz privatnog sektora, znate kako se to radi, da struku jednostavno stavite na prvo mesto a da politiku izbacite iz našeg obrazovnog sistema, i zbog toga mislim da je jako značajno da danas pričamo o ovom konceptu.

Što se tiče visokog obrazovanja, mogu samo da vam kažem da će biti jako teško menjati sistem visokog obrazovanja, zato što su profesori navikli da se kreću u onim krugovima već viđenog sistema funkcionisanja i uvek je mnogo

teško dovesti svežu krv, u smislu da mladi profesori postanu sastavni deo takvog kruga profesora gde će njihovo mladalačko mišljenje i pokazan stav biti prihvaćeni. Ali mislim da je ta ideja da se smanji mandat rektora i dekana na tri godine jako dobra, zbog toga što će među njima samima doći do preispitivanja odluka o vođenju naučnih ustanova, pa na kraju krajeva i pospešiti naučnoistraživački rad.

Ono što je ova vlada pokazala, to je da je dala fokus i akcenat na inovacije. Stoga je formirala zasebno ministarstvo i pokazala da je to rezultat rada visokoobrazovnih ustanova i da mi studente i učenike moramo više da motivišemo da primene nove metode učenja. Jer zainteresovati danas učenika ili studenta, pored ovakvog razvoja IT tehnologija da uzme da čita, što ja kažem, knjige, to je najveći problem.

Prvo, nema se toliko vremena, živimo u jednom brzom sistemu funkcionisanja uopšte. Nemamo vremena da funkcionalno, posle sat vremena čitanja određenog štiva, napravimo sebi koncept i izvedemo zaključke šta smo pročitali, zato što nam je jednostavno takav tempo života. I sad motivisati učenike i studente da zajedno sa profesorima zaista steknu to funkcionalno znanje, to će biti najteži zadatak, a pritom, ako imamo na fakultetima većinu profesora koji su navikli na stare metode rada, i to svaki od njih priznaje, i sad naći taj balans između novoga i staroga a ići napred velikim koracima biće, u stvari, jako teško.

Mi svi treba, pre svega, sebe da menjamo u tom delu kao profesori i u radu sa studentima, jer oni traže nove metode rada, oni traže od nas da im damo funkcionalno znanje i to je ono što ste vi pokušali, tako ja vidim, da ovim novim zakonom date taj pečat. Zbog toga vam čestitam na tome i mislim da ga treba podržati i svaka sledeća promena koja bude bila treba da bude u podizanju lestvice za ove standarde koje danas postavljamo.

Zbog toga u danu za glasanje ovo treba podržati i mislim da u raspravi o amandmanima treba odgovarati samo na ono što je suština promena, ne na ono što neki žele da prihvate kao politizaciju ove teme, da prikažu da ova skupštinska većina nema viziju o tome kako treba da izgleda budućnost visokog obrazovanja ili uopšte razvoja obrazovanja u Srbiji. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, doktorka Tomić.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Dužan sam, zbog javnosti, da kažem da je posle zakonskih rešenja, posle izrade novog nastavnog plana i programa i početak reformskog načina rada u 2018. godini na nivou prvog osnovne do petog razreda u potpuno definisanom reformskom sistemu, kao i prvog srednje. Sledi veliki posao, i tu ste u pravu, Aleksandra, a to je obuka nastavnika. Više desetina

hiljada ljudi će proći određenu obuku i aplicirali smo za evropska sredstva koja su spremna za to. Taj posao obuhvata zaista najteži deo rada u svemu ovome, a to tek treba da dovede do ovoga prvog starta i cilja. Naravno da je donošenje ovakve strukture rukovođenja rešavanje trenutno lošeg stanja i da zaista, ko me ubedi da se do sada politika nije mešala u izbor direktora ili bilo šta drugo – ja odoh odmah odavde. Znači, sve drugo je bilo važnije od struke.

Ponavljam, postoje sve kompetencije koje taj čovek mora da ispuni i zato postoje obuke za njih, škole za njih, licence. Svi opet imaju šansu, a ne na način kao do sada. Postoji i procedura, to smo rekli više puta, koja je potpuno ista, potpuno demokratski očuvana. Znači, kao u nemačkom zakonodavstvu i u mnogim drugim koji su se ugledali na Nemce, ovo treba da bude još jedan filter, provera da li je ispoštovano ono što piše u zakonu i ništa više. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Replika, Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Koleginica Tomić je u nekoliko navrata pomenula DS u vrlo negativnom kontekstu i zbog toga sam se javila za repliku. Pa, ono što je rekla o obrazovanju, o zakonima i o DS-u je tačno otprilike isto onoliko koliko i njena tvrdnja da ljudi danas mnogo bolje žive nego pre 2012. godine. Kada pričamo, evo, o tim prosvetarima o kojima bi danas trebalo da pričamo, treba reći da im je plata do 2012. godine bila 500 evra a u vreme procvata, sada kada mnogo bolje žive, plata je 370 evra. To nije slučaj samo sa nastavnicima i učiteljima, to je slučaj sa svima onima koji rade pošteno i vredno svoj posao.

Verujem da ljudi koje vi poznajete mnogo bolje žive. Verujem da ljudi u vašoj stranci, njihovi kumovi, braća, tetke i funkcioneri mnogo bolje žive, pa evo, neki ne mogu ni da objasne koliko im je tetaka dalo koliko stotina hiljada evra da bi pokupovali stanove od nekoliko stotina kvadrata, ali reći, gospođo Tomić, da ljudi mnogo bolje žive zaista vredi inteligenciju ne samo nas ovde prisutnih nego svakog građanina koji misli svojom glavom.

Jednaka je i vaša tvrdnja da, eto, mladi ljudi odlaze iz Srbije ali, bože moj, svuda odlaze ljudi, pa i u Sloveniji, to što mladi ljudi odlaze odlaze Srbi, nas ne treba da brine. Mene strašno brine što mladi ljudi odlaze iz Srbije. Strašno me brine što im vi ne omogućavate da ostanu i strašno me brine što radite sve da biste ih oterali iz ove zemlje i što pritom mislite, kako čujemo, da to i nije neki problem. Strašan je problem, a vi ga samo pogoršavate.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Povreda Poslovnika, narodna poslanica Maja Gojković.

Izvolite.

Ako možete da se prijavite samo, molim vas.

Evo obrisao sam listu, možete ponovo.

Imam samo gospodina Martinovića.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Član 104, koji govori kada se dobija reč i mogućnost za repliku. Dakle, vrlo je jasno u stavu 1 – ako se narodni poslanik u svom izlaganju uvredljivo izrazi o narodnom poslaniku koji nije član iste poslaničke grupe, navodeći njegovo ime i prezime ili funkciju, odnosno pogrešno protumači njegovo izlaganje, narodni poslanik na koga se izlaganje odnosi ima pravo na repliku.

Znači, Aleksandra Tomić je isključivo govorila kao poslanica o predlozima zakona. Iznela je svoje političko mišljenje, mišljenje SNS-a, zašto treba podržati predloge zakona koji se danas nalaze na sednici.

Ne vidim kako ste uspeali ingeniozno da smislite način da date poslanici pravo na repliku, koja je govorila o svemu osim o onome zbog čega bi mogla da dobije pravo na repliku. Govorila je o nečijim tetkama, ne znam, možda je govorila o tetki Božidara Đelića, ne znam te rodbinske odnose ovde u Parlamentu, koji je na neki način možda vezan i za poslanicu Jerkov, jer ja ne znam više ko je čija tetka. Ali o onome o čemu je govorila Aleksandra Tomić, osim u jednoj rečenici gde je spomenula da ima direktora škola koji su članovi DS-a, što nije zabranjeno...

Zaista ne razumem te nove tendencije ovde u Parlamentu i u političkom životu da se zabranjuje ljudima, mimo onih odredbi u Ustavu kada neko ne može da bude član političke stranke, da najednom svi prestanu da budu članovi stranaka i da dobijemo nekakve „Teletabise“ koji će sada da dobiju određene funkcije. Zaista ne mogu to da razumem. Pomozite mi vi kao neko ko možda shvata nešto. Sačekaću vaše objašnjenje, pa ću videti da li ću se javiti.

PREDSEDAVAJUĆI: Isključivo zbog pominjanja stranke, ja sam, naravno, hteo da dam priliku na repliku kolegici Jerkov, naravno, misleći da će govoriti o Predlogu zakona i da će replika, kao što je to red i procedura, biti usmerena na ono što je govorila dr Aleksandra Tomić a bilo je stvarno vezano za Predlog zakona.

Da li želite da se Narodna skupština u Danu za glasanje izjasni?

(Maja Gojković: Ne, razumela sam.)

Hvala puno.

Povreda Poslovnika, Aleksandra Jerkov.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dakle, stav 3. člana 104. na koji nas predsednica Gojković podseća svaki put kada reklamiramo povredu člana 104. glasi – o korišćenju prava iz stava 1. i 2. ovog člana...

PRESEDAVAJUĆI: Izvinjavam se, ne možete, koleginice Jerkov, na isti član da ukazujete.

ALEKSANDRA JERKOV: Onda član 103, zato što je koleginica Gojković zloupotrebila... Imala sam dve povrede Poslovnika...

PRESEDAVAJUĆI: Ne možemo sada da licitiramo.

ALEKSANDRA JERKOV: Možemo. Možemo, zato što ste u dva člana povredili... (Isključen mikrofonom.)

PRESEDAVAJUĆI: Hajdete da krenemo da raspravljamo o Predlogu zakona...

(Aleksandra Jerkov: Sram vas bilo.)

Hvala lepo.

Aleksandra Tomić, replika.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Ako je ono što je povredilo nekoga „bolji život u zadnjih pet godina“, onda prihvatam na sebe kritiku, ali zbog građana Srbije da kažemo istinu – da je plata od 500 evra nastavnika i profesora u osnovnim i srednjim školama bila u vreme kada je kurs evra bio 84 dinara, kada je došao na 120, 121, 122 i 123, ona je pala na 330 evra.

Prema tome, ako imate finansije kojima nemate za dve nedelje da podelite ni plate profesorima, nastavnicima, penzije penzionerima, onda je jasno o kakvoj ekonomiji pričamo do 2012. godine. U svakom slučaju, kada je pad aktivnosti praktično bio 3,6% a sada kada je rast negde na 2,7% u prošloj godini, velika je razlika i sigurno je da se bolje živi, ali ne znam čije su tetke sada fokus rasprave u Zakonu o obrazovanju.

Što se tiče toga da smo zabrinuti za studente koji odlaze, jesmo. Zbog toga nešto i radimo, otvaramo inovacione centre gde se zapošljava 2.000 mladih inženjera u saradnji sa nemačkim kompanijama koje će imati platu u IT sektoru preko 2.000 evra. Za razliku od onih koji su bili do 2012. godine, mi nešto radimo, borimo se za tu decu da ostanu ovde. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Po kom osnovu koleginice Jerkov?

Nema mogućnosti sada da vam dam repliku. Niti vas je pomenula gospođa Tomić po imenu i prezimenu, niti je pomenula vašu stranku. Stvarno nemam nikakvog osnova. Hvala na razumevanju.

Reč ima narodna poslanica Vjerica Radeta.

VJERICA RADETA: Dame i gospodo narodni poslanici, gre'ota je i sramota što skupštinska većina nije razumela značaj ova dva predloga zakona i zašto narodnim poslanicima nije omogućeno da, barem u onom regularnom vremenu koje predviđa Poslovnik, raspravljamo o ovim temama, odvojeno o ova dva zakona.

Ministar pokazuje razumevanje i želju da raspravlja sa narodnim poslanicima, da razmenjuje argumente, ali ovi vaši, ministre, nisu vam to omogućili zato što mi nemamo dovoljno vremena. Da slučajno znaju podatak koji je poražavajući, statistički podatak, da Srbi spadaju u najnepismenije i najneobrazovanije narode u Evropi, možda bismo imali malo više razumevanja.

Polovina našeg stanovništva, nažalost, ima samo osnovnu školu ili je funkcionalno nepismeno. Dakle, 20% ima samo nekoliko završenih razreda a svega 7% ima visoko obrazovanje. Ovo je nešto što treba da zabrine i ovo je nešto na čemu treba da radi i Ministarstvo i Vlada, naravno i narodni poslanici, pre svega, jer oni donose i usvajaju zakone.

Podatak sa nivoa EU je, zamislite, sličan – 20% mladih u EU i 15% odraslih nije dovoljno savladalo osnove čitanja i pisanja. Ovaj podatak navodim zato što od 2000. godine svi režimi insistiraju na uvođenju nekakvih standarda EU u naš, inače dobar, sistem obrazovanja. Još od onog prvog dosmanlijskog ministra Gaše Kneževića je krenuo taj sunovrat i do dana današnjeg nije zaustavljen.

Zato je licemerno kada i ovi iz prethodne vlasti prigovaraju nešto ovima iz sadašnje, jer su i u ovom segmentu pokazali da imaju iste programe, iste stavove, ali pitanje je ko u kom periodu sprovodi tu pogubnu politiku EU. Svojevremeno, kada je taj Gaša Knežević bio ministar, pitali smo ga da li sebe smatra školovanim čovekom. Rekao je da jeste. Da li sebe smatra obrazovanim? Rekao je jeste. Bio je univerzitetski profesor, bio je ministar. Sve je to uspeo po tom nekom, kako je tada tvrdio, nakaradnom sistemu obrazovanja i on je krenuo sa denacifikacijom i ništa se od tada do danas nije promenilo.

Nemate pravo da kažete, ni vi ministre ni skupštinska većina – mi smo to zatekli. Ali vi ste ti koji ste učestvovali u kampanji vladajuće većine. Obećavali su da će promeniti sve, da će krenuti sve nabolje, da u obrazovnom sistemu više neće biti problema kakvi su bili do tada. Dakle, to se očekuje od vas a ne sleganje ramenima: „to smo zatekli“. Šta nas briga šta ste zatekli. Vi ste preuzeli obavezu da menjate, a ne da nastavite to što ste zatekli. Vi ste tu na potpuno istim pozicijama i zato ništa preterano i ne menjate.

Mnogo toga nakaradnog iz EU, mnogo toga što je kod nas preuzeto ni oni ne koriste u svom obrazovnom sistemu. Sećate se svi onih strašnih, skaradnih radionica Gaše Kneževića kada su devojčice od 13 godina bacale brusthaltere

dečacima, vodili su ih na Frušku goru, na nekakve radne izlete. Da li ste to zaboravili? Mi nismo, mi ne zaboravljamo nikome nijedan greh.

Nastavnici moraju da slušaju, da učestvuju u nekim radionicama, ministre, tamo im daju nekakve licence. Te radionice drže neke devojke koje izgledaju kao polustarlete, pa onda dođu, okupe se nastavnici, obrazovani ljudi, završili regularno škole, više ili visoke, i onda dođe ta neka starleta i kaže: Ćao, drugari; svi sada morate mene da pozdravite. I posle toga im kaže tri rečenice, ona dobije pare iz fondova EU, a oni dobiju licencu ako su tu, osim ako slučajno nemaju želudac da slušaju tako nešto gde dobijaju licencu. O tome nema ništa ni u ovom predlogu zakona a ni u vašoj raspravi, gospodine ministre.

Ne smemo zaboraviti ni vladu Vojislava Koštunice i Bolonjsku deklaraciju, koja nam je uništila generacije. Svojevremeno su u onoj bivšoj Jugoslaviji „šugarice“ uništile nekoliko generacija, a sad „Bolonja“. Znači, nema veće štete za društvo od uništenih generacija u oblasti obrazovanja. Uništenu privredu, fabrike, kriminal, odgovorna vlast može nadoknaditi, ali uništene generacije ne može. Vi ste prihvatili ono što jeste bio cilj EU – da u Srbiji bude što više formalno obrazovanih ljudi, a u suštini neobrazovanih. Takvi su najlakši za manipulaciju. Takvi, koji su u međuvremenu završili neke visoke škole, takvi su vam na raznim državnim funkcijama, takve šalžete u beli svet da im tamo činovnici EU drže lekcije i oni nam ovde donose i uvode neke standarde apsolutno neprihvatljive za ovaj narod i za naše nacionalne interese.

Niste govorili, ministre, o bezbednosti u školama, a to je veoma važna tema. Pokušaću u nekoliko oblasti uopšteno da govorim zato što nemamo vremena da detaljnije u ovom delu govorimo o ovim predlozima, ali poslanici SRS podneli su 98 amandmana i mi ćemo kroz te amandmane govoriti o pojedinim članovima i, verujemo, ministra ubediti da usvoji većinu naših amandmana, da bar koliko-toliko ovi predlozi zakona liče na nešto.

Dakle, bezbednost u školama je na najnižem mogućem nivou, sa tim ćete se složiti. Svašta ste pokušavali – od đakskog dinara da se plaćaju čuvari, od policajaca koji samo prošetaju... Vi znate da se, nažalost, čak i u osnovnim školama negde deca drogiraju, da im se donosi droga, da to vršnjačko nasilje sve više uzima maha.

Mora se nešto preduzeti da se to spreči. Kasno je kada se nešto desi i kada neko zbog političkih poena zaposedne medije pa traži da se donese, ne znam, Aleksin zakon, Zojin zakon, Marijin zakon itd. To je vredanje tih žrtava, te dece koja su žrtve na ovaj ili onaj način vršnjačkog nasilja ili nekog drugog. Zakoni moraju sistemski da reše problem i onda nemamo potrebu za donošenjem tih pojedinačnih zakona kada se već neki slučaj desi.

Pričate o digitalizaciji, o umrežavanju. Podržavamo to, podržavamo svaki tehnološki napredak, ali umrežiti na teritoriji opštine sve škole i da tamo neko sedi za kompjuterom u kancelariji u MUP-u i da u svakom momentu vidi šta se dešava u dvorištu svake škole. Nemojte da zapošljavate penzionisane bivše čuvare ili radnike koji nemaju pravo ništa da urade nego samo da otvaraju ili zatvaraju vrata. Mora se uraditi nešto da se podigne nivo bezbednosti u školama.

Bilo je primedbi oko toga da ministar bira direktora. To zaista jeste ozbiljna primedba, ministre, i to je potpuno u suprotnosti sa decentralizacijom koju zastupa SRS. Kako ćete vi kao ministar stati iza izbora direktora, npr. u Boljevcima, u Pukovcu, u Brajićima, u Ritopeku, u Drenovi, u Vrbi? I da ne nabrajam, ličiću na nekog ako počnem da nabrajam sela po Srbiji a znam ih mnogo.

Lokalne samouprave treba da budu u procesu izbora direktora, ali pre svega to moraju da rade školski odbori, ali ne ovako kako ste ih vi predvideli. Školski odbor, gde imate tri predstavnika lokalne samouprave, tri predstavnika roditelja i tri predstavnika nastavnika su jako loše rešenje. Znae, lokalna samouprava, nažalost, koristi svoju trenutnu moć, tamo neke lokalne kabadahije, lokalni moćnici u opštini koriste svoju moć i zloupotrebljavaju je u tim školskim odborima.

Lokalni moćnici, koji imaju malo više para, dođu u školu i kažu – daj, okrećiću vam celu školu. I posle tog krečenja on se smatra gazdom škole, direktora i nastavnika, njegovo dete niko ne sme popreko da pogleda, njegovo dete preti nastavnicima, šalje kojekakve poruke, to dete ne sme dobiti lošu ocenu, izivljava se nad drugom decom i onda dođe taj roditelj, doveze se u džipu i kaže – ja sam ovu školu krećio, valjda se i ja ovde nešto pitam, a ne onaj nastavnik koji je zadužen za obrazovanje i vaspitanje dece.

Ne plašimo se mi da ćete vi postavljati direktore isključivo iz SNS-a, znamo da će tako biti. Ali mi srpski radikali, za razliku od drugih, nismo licemeri. Mi nemamo ništa protiv da na svim funkcijama budu ljudi koji su članovi stranke. Pa svi mi želimo da u svojim strankama imamo i nastavnike i direktore i lekare. Zašto bi to bilo sramota? Pa nije biti član stranke ništa kužno; mi smo vrlo ponosni što smo članovi SRS-a.

Mi imamo funkcionere i na lokalnom i na republičkom nivou koji su prosvetni radnici i koji mogu biti direktori. Ne smeta nam da je neko direktor zato što je član vladajuće stranke, ali nam smeta da neko tamo iz opštine pozove direktora i kaže – ako hoćeš i dalje da budeš direktor, moraš da pristupiš našoj stranci i moraju nastavnici da slikaju glasački listić da su glasali za naprednjake.

To ne sme da se dešava, a to se, ministre, dešava. Ne smem da govorim imena zbog tih ljudi koji bi već danas popodne leteli kada bih pomenula. Ali

navešću primer jednog direktora koji je bio direktor i član DSS-a pa je, čim su došli „žuti“, pozvan u opštinu i rečeno mu je – odlično radiš svoj posao, ostaćeš na mestu direktora ali uslov je da pređeš u DS. Taj direktor kao pređe u DS i radi kampanju DS u školi, među decom, među roditeljima, među kolegama nastavnicima. Došli naprednjaci, taj direktor kaže – neću se više ponižavati, neću preći u ove naprednjake po cenu da ne budem direktor. Pozovu ga u opštinu, vrati se posle sat vremena spuštenog pogleda i kaže kolegama – šta ću, morao sam. To ne sme, ministre, da se radi, a ako mislite da to možete da uradite sa nivoa Ministarstva u celoj Srbiji, o tome tek nema ni govora.

Što se tiče ovih predloga u zakonu, raznih zavoda itd. koje ste predvideli, mi smo tražili da se sve to briše i o tome ćemo pojedinačno pričati, ali principijelno da vam kažem. Juče vam je prof. Šešelj rekao da treba da se poveća broj inspektora. I to jeste dobro rešenje, a vi, umesto da povećate broj inspektora, imate pet-šest tih nekih zavoda, kako se već zovu...

(Predsedavajući: Vreme.)

...Svaki od njih ima direktora, svaki od njih ima ne znam koliko zaposlenih. Dakle, pogrešno ste principijelno postavili i jedan i drugi predlog zakona i nadam se, evo završavam ovom rečenicom, da ćete prihvatiti neke naše amandmane.

Nisam stigla, naravno, da kažem da su prosvetni radnici na prosjačkom štapu, da rade pod veoma teškim uslovima. Dakle, uradite nešto, nemojte samo da se hvalite. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Hvala.

Samo kratko, da se složim sa vama da je bezbednost učenika u školama veliki prioritet i da smo za godinu dana neke pomake napravili. Nije to dovoljno i uključujemo jako mnogo i predavanja. Prisustvo školskih policajaca je veće u školama. U nekim školama, u ranijim periodima je sama škola mogla da reši tu situaciju dobrim dežurstvom nastavnika i dobrom saradnjom, ali na tome ćemo da radimo. To, prosto, nije pitanje zakona. Tu se razni normativni akti, pravilnici donose i to je stepen dobre organizovanosti škole ali i saradnje sa MUP-om. Ima tu mnogo tribina i programa.

Oko licence. Ne gubi se tako licenca, automatski, zbog toga što nije završio sve te seminare. Znači, to će biti potpuno drugačije. Zavodi su nešto što

postoji i mora da postoji, jer ako ukinete njih, onda zaista ko donosi proceduru pripremanja planova i programa?

Kod inspekcije, ja bih voleo da mogu da povećam, ali mi Zakon o zabrani zapošljavanja to u ovom trenutku onemogućava.

Ja sam izjavio još pre godinu dana da lično mislim da školske uprave koje su svedene na jako malo ljudi, inspekcije su alat da bismo mogli da znamo, jer one pokrivaju 17 većih teritorija. To su mala ministarstva, tako da je to nešto što je nama glavni alat i oni imaju odličan uvid u sve škole, samouprave, jer na jedan taj tim ljudi tamo dođe pedesetak škola što je potpuno izvesno da se može posmatrati. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Ministre, da vas podučim kako možete da povećate broj inspektora a da ne zapošljavate nove ljude. Vi ste najavili veliki broj otkaza za prosvetne radnike. Svako od tih prosvetnih radnika bi mogao biti prosvetni inspektor na određenom nivou. Nemojte ljudima davati otkaze; zaposlite ih pa će biti bolje i njima i školama i kompletnom obrazovnom sistemu.

A pogotovo nemojte, ministre, da grešite dušu. Nemojte davati otkaze ljudima pre nego što završite mrežu škola. Vi ste u ovom predlogu zakona najavili da će mreža škola biti završena tek za godinu dana. Nemojte onda da dajete ljudima otkaze. Evo, neka rade kao inspektori dok ne završite mrežu škola pa ćete onda videti da li zaista ima potrebe da tim ljudima dajete otkaz ili ne. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, gospođo Radeta.

Reč ima ministar Šarčević. Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ne dajem ja nikome otkaz, Vjerice. Postoji matematika, broj đaka, odeljenja i kako se finansira, studenti po broju studenata, po akreditaciji. Znači, to niti je moja volja, niti sam ja taj neki egzekutor. Ne bavim se ja time.

Drugo, finansiranje iz budžeta ostavlja samo takve mogućnosti. Svakako, da se ja pitam, da ima mnogo više para, mogli bismo o tome da pričamo i verovatno bih podržao ovo što vi kažete.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima narodna poslanica Aleksandra Maletić.

Izvolite.

ALEKSANDRA MALETIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministra sa saradnicima, poštovani poslanici, zaista je juče i danas vođena različita diskusija u vezi sa ova dva veoma bitna zakona. Pre svega

ću se samo kratko osvrnuti na mnoge kritike koje su bile u vezi sa postavljanjem direktora po novom predlogu zakona i zaista postavljam pitanje na osnovu čega su mnogi poslanici opozicije zaključivali da će se tu postavljati direktori SNS-a kada jasno stoji u zakonu, verovatno većina njih nije ni pročitala predloge zakona, da je procedura u potpunosti ista kao i do sada – da učestvuju svi činioци koji su i do sada učestvovali u biranju direktora, izuzev jedne novine, da sada ministar verifikuje takve odluke.

Možda takva razmišljanja opozicionih poslanika dolaze odatle što imaju takvu životnu filozofiju – da bi verovatno svoje bliske rođake, na primer sestre, postavljali u RIK ili očeve u OIK, pa bi samim tim verovano postavili svoje rođake i bliske ljude za direktore škola? To svakako ne stoji i ovim predlogom zakona se ne dovode u pitanje ovakve odluke.

Mi smo videli i juče u toku rasprave i danas, kada su se javili u raspravi u načelu, da veliki broj poslanika nije pročitao ovaj predlog zakona i da paušalno iznose različite..., pre svega koristeći temu obrazovanja, kao bitnu i, rekla bih, presudnu temu za društveni razvoj jedne ozbiljne zemlje, da prikupljaju sitne političke poene.

Tako smo mogli čuti od kolegice koja je bila, nažalost, i predsednik Odbora za obrazovanje u ovom parlamentu, koja nekoliko puta može da u sebi ponovi da se razume u obrazovanje i da onda zaista pomisli da je to tako, ali to zaista nije istina. Velike kritike je izrekla na dualno obrazovanje. Zaista postavljam sada pitanje – da li su 2000. godine, kada su se svi utrivali da se približe ili na neki način, bez razmišljanja, podrže sve što je dolazilo iz Nemačke ili iz nekih zapadnih zemalja, zašto danas to ne radi i zašto kolegica dovodi u pitanje dualno obrazovanje, koje je okosnica nemačkog društva?

Mislim da je dualno obrazovanje jedna od bitnih stavki koju je potrebno uvesti u srpsko društvo i na osnovu čega je potrebno graditi srednje stručno obrazovanje. Ne možemo nikako reći da ono služi za zloupotrebu i iskorištavanje mladih ljudi koji bi na taj način bili uposleni. To je zaista jedna glupost koju ne može niko ozbiljan, ko se razume u obrazovanje, da izrekne.

Dualno obrazovanje je neophodno da bi mladi ljudi izašli kompletno opremljeni za posao koji mogu da nađu na tržištu rada. Da je to tako govori i situacija da je u poslednjih pet godina, zahvaljujući Vladi Republike Srbije, dovedeno niz investitora u zemlju i samim tim su nastupile promene koje uslovljavaju i promene u obrazovanju.

Sasvim je logično da je neophodno uvesti dualno obrazovanje u naš obrazovni sistem, kako bi đaci što pripremljeniji izašli na tržište rada i zaista uzeli učešća. Ako se neko opredeli za srednje stručno obrazovanje, ne vidim šta je sporno da dobije najkvalitetnije obrazovanje koje mu sleduje i ne vidim na

osnovu čega se može pričati o tome da je to spoticanje visokog obrazovanja. Ako je neko odlučio da završi srednje stručno obrazovanje, ne vidim zašto bi ga mi sprečavali u tome i ako može da nađe na tržištu rada zadovoljavajuće zaposlenje.

Vratiću se, pre svega, na Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kao krovni zakon, koji čini krovni zakon za sistem obrazovanja. Pored dualnog obrazovanja treba istaći da se ovim novim nacrtom zakona uvodi još nekoliko novina. Jedna od novina jeste i uvođenje inovativnog načina rada i uvođenje ustanova vežbaonice.

Prethodna poslanica je pričala veoma pogrдно, da se uljudno i kulturno izrazim, o ovim novinama koje su uvedene u zakon i to odslikava njihov zaista neozbiljan pristup ovako velikom faktoru društvenog uređenja u Srbiji kakvo je obrazovanje. Ne možemo nikako spominjati starlete kada se u zakonu spominju radionice koje su uvedene sa ciljem da oni studenti koji se školuju za nastavni kadar prođu u svom procesu obrazovanja na praktičan način kako to treba da bude zaista kada budu došli da predaju u školi ili u nekoj obrazovnoj ustanovi. Zaista ne razumem uopšte komentar prethodne govornice koja je neozbiljnim tonom pričala o ovoj pozitivnoj novini koja se uvodi u zakon.

Takođe, uvodi se još jedan informacioni sistem koji je veoma važan za prosvetu i, pored njega, još i jedinstven obrazovni broj koji će učenik imati kao svoj lični broj tokom čitavog sistema obrazovanja u kojem bude učestvovao.

Pored ovoga, zaista je bitno što ovaj zakon uvodi i jednu, rekla bih, odgovornost svih učesnika, odnosno faktora u sistemu obrazovanja. To podrazumeva i direktore i nastavnike, ali i decu i roditelje.

Veoma često se dolazilo ovde do stavljanja na dva različita kraja – roditelja, sa jedne, i škole, sa druge strane. Zaista, ovim zakonom se na jedan koristan način svi činoci uvršćavaju kao bitni faktori koji zajedničkim radom treba da doprinose što boljem obrazovanju, ali da ponesu i određene odgovornosti koje taj sistem i taj proces obezbeđuje i podrazumeva.

Rekla bih da su mnogi poslanici koji su ovde govorili zaboravili period dok je bivši režim bio na vlasti. Govoreći o direktorima koji će biti na neki način oštećeni u ovom izboru po novom sistemu, ja bih samo podsetila na nekoliko propusta koje je bivši režim uradio kada je bio na vlasti. Recimo u Pokrajini, koja je jedan od osnivača srednjih škola na teritoriji Republike Srbije, odnosno severnog dela a to je teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine, kada su direktori u nekoliko slučajeva radili različite malverzacije, Pokrajina je propuštala da ih smeni i postavi prinudnu upravu pa je to bilo zakonski omogućeno njima kao osnivaču.

Onda se tu postavlja pitanje ko zapravo krši zakon, ko će da krši zakon i da li je ovaj predlog zakona zaista dobar. Naravno da jeste dobar, jer sve ovo što

je bilo moguće da se provuče kroz neke prolaze ovim zakonom je ispravljeno i omogućuje zaista kvalitetniji krovni proces koji će dalje biti regulisan ostalim zakonskim i podzakonskim aktima.

Kada je u pitanju Zakon o visokom obrazovanju, biću kratka i reći da se u ovom delu veoma jasno definiše i uređuje sistem akreditacije, pošto je zakon koji je bivši režim doneo dok je bio na vlasti zaista bio propustiv, da tako kažem, i nije dobro definisao sve načine na koji akreditacija može da se izvrši i pod kojim uslovima. Sada je veoma jasno rečeno da visokoškolske ustanove mogu dobiti dozvolu tek kad prođe sistem akreditacije i to je potpuno jasno i dalje nema nikakvih dopuštanja nekih propusta u vezi sa tim.

U danu za glasanje ja ću podržati ova dva zakona jer mislim da su zaista dobra rešenja i svakako je veliki broj poslanika još u prethodnom periodu pričao o tome da je zaista neophodno doneti potpuno novi zakon o visokom obrazovanju i osnovama sistema. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice.

Reč ima narodni poslanik Jovan Jovanović.

Izvolite, kolega.

JOVAN JOVANOVIĆ: Obraćam se kao neko ko poseban značaj pridaje kvalitetnom obrazovanju, ko poseduje diplomu najboljeg svetskog univerziteta Harvard i kao član Upravnog odbora Harvard kluba Srbije, koji svake godine dodeljuje dve stipendije najboljim studentima završnih godina osnovnih studija. Te stipendije nose ime Drage Ljočić i Čedomilja Mijatovića, svetlih ličnosti srpske istorije za koje sam, nažalost, siguran da većina onih koji se kite patriotizmom ne zna ko su bili.

Obrazovanje bi trebalo da, kao što je rekao Sidni Haris, pretvori ogledala u prozore, ali se plašim da su u Srbiji ogledala izuzetno čvrsta i otporna i da se u njima vide samo naša izopačena lica. Jedno je ogledalo televizijskih programa i tabloida, koji promovišu prostakluk, nasilje i niske strasti. Drugo je ogledalo političkih lidera, koji, pošto su nesposobni da rešavaju životne probleme, konstantno proizvode tenzije i atmosferu straha. Treće je ogledalo političke podobnosti i nekompetentnosti koje nas unazađuje i kao posledicu ima najveću stopu odliva mozgova u svetu.

S obzirom na ovakvo okruženje, ovaj zakon, sa nekim pozitivnim tehničkim inovacijama koje predviđa, neće ništa suštinski promeniti u obrazovnom sistemu koji nije u skladu sa savremenim svetskim trendovima već će ga samo zacementirati. Plašim se da će do suštinskih promena u ovoj oblasti moći da dođe tek kada se prethodno navedena ogledala budu razbila.

Ovi zakoni pogotovo ne mogu da dovedu do potrebnih promena jer su restriktivni i vode ka centralizaciji odlučivanja, politizaciji i ograničavanju autonomije. Ono što je najvažnije je da nijedan sistem ne sme da se zasniva na dobronamernosti jednog čoveka, koliko god on dobronameran bio.

Osvrnuo bih se takođe na dve jučerašnje izjave ministra. Prva je da je u vezi sa ovim zakonima postignut kompromis sa zainteresovanima. S obzirom na to da je rektor Beogradskog univerziteta izjavio da je prihvaćena samo jedna trećina primedbi Saveta, da su strukovni sindikati protiv, da će više od 9.000 ljudi koji su završili strukovne studije zakonom izgubiti status, plašim se da će ovi zakoni izazvati oštre reakcije.

Druga izjava je da od 2012. godine nije načinjen nijedan akcioni plan za realizaciju Nacionalne strategije o obrazovanju, što najbolje svedoči o rezultatima rada Vlade i potvrđuje izreku da je veći trošak od obrazovanja neznanje, čega smo, nažalost, svedoci u poslednjih pet godina.

Na kraju, dobronamerna sugestija ministru da obrati pažnju na rečnik koji koristi, zbog težine tih reči koje izgovori kao ministar obrazovanja, da ne koristi reči poput: gomila problema, čekiranje itd. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, ja ću da počnem sa Platonom, ukoliko ovi drugi ne misle da oni imaju ekskluzivno pravo na stare izreke. Platon je u svojoj „Državi“ rekao i zalagao se da se kroz strogi sistem obrazovanja obrazuju upravljači, vojnici, proizvođači, odnosno seljaci, zanatlije i seljaci.

Ja sam se školovao po sličnom sistemu. Kad smo imali školu učenika u privredi, kad smo imali metalsku školu sa tri razreda, kad smo imali mašinske, tehničke škole, kad smo imali elektrotehničke škole – tad smo imali električare, vodoinstalatore, kad smo imali školu učenika u privredi, tj. krojače, trgovce, frizere, sve što je trebalo privredi i zanatskim radnjama.

Kao neko ko se školovao u to vreme, ja ne pamtim Platona. Verujem da kolega Mićunović pamti, jer to je bilo tri veka pre nove ere, koliko se ja sećam.

Ali ja bih počeo svoje izlaganje transferom znanja. Ko obučava i na šta treba obratiti pažnju? Na predavački kadar. Ukoliko želimo da prenesemo neko znanje, onda i predavači moraju – sem da budu profesori, učitelji, nastavnici – istovremeno da budu i učenici.

Postoji ona izreka koja kaže – učenje je kao veslanje uzvodno;, čim prestaneš veslati, ideš unazad. Tako je i sa obrazovanjem – nastavni kadar koji se ne bude obučavao u ova brza tehnološka vremena, nema veliku šansu da prenese to znanje na neke druge.

(Predsedavajući: Vreme.)

Zaključujem. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Narodni poslanik Zoran Dragišić; nije u sali.

Narodni poslanik Zoran; nema vreme.

Reč ima narodni poslanik Branislav Blažić.

BRANISLAV BLAŽIĆ: Poštovani predsedavajući, gospodine ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, jedna stara kineska izreka kaže: „Ako misliš na budućnost za jednu godinu, posej pirinač. Ako misliš na budućnost za 10 godina, posadi drvo. Ako misliš na budućnost za 100 godina, obrazuj narod“. Ova kineska mudrost na vrlo lep način pokazuje da je temelj budućnosti svakog društva obrazovanje.

Ovi zakoni pokušavaju da isprave mnoge nelogičnosti i greške, namerno ili nenamerno učinjene u ne tako davnoj prošlosti. Period posle 2000. godine bio je poguban za sve sfere društvenog života, pa i za obrazovanje. Obrazovanje gubi osnovnu društvenu vaspitnoobrazovnu ulogu i pretvara se u biznis. Sve je na prodaju, pa i akademska čestitost postaje predmet trgovine. Privatni fakulteti bujaju, a znanje, moral i odgovornost se marginalizuju i centralnu ulogu u sistemu obrazovanja zauzima novac. Sve se obezvređuje, pa i diplome i titule.

Preko zakona od 2005. do 2012. godine privatni fakulteti svojim direktnim uticajem koče razvoj visokog školstva i onda 2013. godine počinje reforma celokupnog društva. Na primeru Beogradske poslovne škole može se videti kako reforma društva pozitivno utiče i na rad ove visoke škole strukovnih studija.

Do 2013. godine Beogradska poslovna škola predstavlja leglo korupcije i društvene neodgovornosti, moralno i stručno posrnula, bez društvenog ugleda. Godine 2013. na čelo Beogradske poslovne škole dolazi profesor dr. Đuro Đurović, koji insistira na načelima reformi, radu, znanju, odgovornosti, štednji i borbi protiv korupcije i kriminala.

U odnosu na poslovanje i rezultate u koje sam lično imao uvid, Savet Beogradske poslovne škole je usvojene završne račune dostavljao i budžetskoj inspekciji i Ministarstvu i DRI. Tu se jasno može videti da su za tri godine – 2014, 2015. i 2016 – rashodi i troškovi poslovanja škole u odnosu na prethodni period smanjeni za 365 miliona dinara, ili preko tri miliona evra, a da pri tome školi ništa nije nedostajalo.

U prva četiri meseca, do sredine 2014. godine, akreditovana su dva nova studijska smera – Javna uprava i Menadžment u turizmu. Bilo ih je pet, a sada ih ima sedam. Ovog momenta na ta dva smera ima oko 1.000 studenata. Beogradska poslovna škola je ispunila uslove i dobila akreditivni program master

strukovnih studija poslovne ekonomije, što daje mogućnost da se realizuje nastava i ostvari diploma od 300 bodova. Ove godine Beogradska poslovna škola je akreditovala studijski program Strukovni inženjer informatike iz tehničko-tehnološkog naučnog polja i na taj način stekla uslov za promenu organizacionog oblika poslovanja i zatraži osnivanje prve akademije strukovnih studija.

U borbi protiv korupcije i kriminala i društvenoj neodgovornosti dato je 28 otkaza, a Škola je od 22 sudska procesa dobila 21, što ukazuje na zakonitost i ispravnost donetih odluka. Podneta je krivična prijava za organizovani kriminal, jer je u periodu od 2011. do 2014. godine, zbog raznih zloupotreba i iracionalnih odluka prethodnog rukovodstva, Škola oštećena preko 900 miliona dinara.

Beogradska poslovna škola je ove godine dobila sertifikat za kvalitet ISO 9001/2008 od londonske kuće DAS i na taj način postala ravna Londonskoj poslovnoj školi. U implementaciji ISO 9001/2008 škola je donela 110 pravilnika, uputstava i drugih podzakonskih akata koje predviđaju zakoni ove zemlje, i to je ostvarila sopstvenim snagama, što ukazuje na visok stručan i radni kapacitet profesora Beogradske poslovne škole.

Ovi izuzetni rezultati pokazuju da je kvalitet obrazovanja uzročno-posledično povezan sa društvenim ambijentom. Najzad smo ušli u ciklus međusobnog usklađivanja – da društvene reforme prati reforma obrazovanja i da obrazovanje ponovo počinje da daje moralni okvir razvoja društva. Insistiranje na povećanoj bezbednosti, odgovornosti i efikasnosti svih učesnika u prosveti kroz ove zakone vraća sigurnost i poverenje u obrazovni sistem. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, dr Blažiću.

Reč ima narodni poslanik dr Darko Laketić.

Izvolite, kolega.

DARKO LAKETIĆ: Zahvaljujem se.

Poštovani predsedavajući, poštovani ministre sa saradnicima, uvažene kolege narodni poslanici, generalno, svaki zakon o obrazovanju mora da prati potrebe društva u celini, mora da prati tehnološki napredak, civilizacijski napredak jednog društva, ali isto tako mora da prati potrebe tržišta i potrebe poslodavaca. Upravo predlog ovog zakona i vidim u tom svetlu i na taj način.

Od samog donošenja važećeg zakona o obrazovanju, govorim o Zakonu o visokom obrazovanju, možemo reći da se Ministarstvo prosvete susrelo i sa određenim problemima. Ti problemi su, pre svega, vezani za akreditaciju zdravstvenih ustanova, za vrednovanje kvaliteta studijskih programa, za upošljavanje nastavnika i saradnika, ali možemo reći da je postojao problem vezan za završetak započetih studija u propisanom roku, po započetom programu i po pravilima studija.

Ja sam čitanjem ovog današnjeg predloga zakona osetio potrebu Ministarstva prosvete da sve te probleme koji su postojali u važećem Zakonu o visokom obrazovanju praktično reši. Mogu reći da Predlog zakona koji je danas na dnevnom redu nudi odgovore na sve te probleme i ta pitanja koja su bila nerešena ili diskutabilno rešena u ranijem predlogu.

Posebno bih naglasio značaj uvođenja komercijalizacije naučnih rezultata, jer je to jedan od puteva kojim dolazimo do unapređenja naučne delatnosti jedne visokoškolske ustanove. Naravno, ovde vidim da je precizno definisano, a verovatno će i podzakonskim aktima biti preciznije definisano, da se ta sredstva moraju koristiti namenski, samo za unapređenje naučne delatnosti kojom se ta visokoškolska ustanova upravo bavi.

Ono što sam takođe protumačio na sličan način jeste uvođenje instituta menadžera univerziteta. Menadžer univerziteta neće imati samo potencijal menadžera ljudskih resursa, gde će na adekvatan način pre svega ocenjivati, nagrađivati – govorim o nastavnicima i saradnicima – taj ljudski faktor, već će imati ulogu da potencira tu komercijalizaciju patenata, sa jedne strane, i naučne delatnosti, povećavajući finansijski kapacitet svoje visokoškolske ustanove.

U dosadašnjoj praksi, kao što sam pomenuo, bilo je problema koji su vezani za akreditaciju visokoškolskih ustanova. Ti problemi su bili dominantni u onom delu gde se govorilo o drugostepenom postupku, gde praktično nije definisan taj drugostepeni postupak u odlučivanju za akreditaciju određene visokoškolske ustanove. Na ovaj način, ovim predlogom je praktično rešen taj nedostatak time što se formira žalbena komisija, i to kompetentna žalbena komisija, dakle vezano za drugostepeno odlučivanje za akreditaciju.

Postoji jedna stvar koja mi se naročito sviđa, a to je da se ustanovi može oduzeti dozvola za rad ukoliko inspeksijski nadzor utvrdi da ne postoje uslovi za obavljanje te delatnosti. Mislim da ćemo na taj način popraviti kvalitet visokoškolskog obrazovanja, jer adekvatna inspekcija i reakcija u tom smislu je jedini put ka tome. Razlog više zašto se na ovaj način obraćam i na ovaj način izlažem jeste taj što je veoma značajna stvar definisana u ovom predlogu zakona, a to je formiranje tela za proveru kvaliteta u visokom obrazovanju, tzv. NAT. Ovo telo formira Vlada, ima organe upravljanja, ima stručne organe za proveru kvaliteta. Mislim da ovim telom, koje je vrlo značajno u proveru kvaliteta rada visokoškolskih ustanova, dobijamo, pre svega, podatke koji će biti vrlo značajni u jednoj komparativnoj analizi sa visokoškolskim ustanovama u EU i okruženju.

Takođe, mislim da će ovaj predlog zakona doneti mnoštvo pozitivnih efekata, ne samo za ustanove, visokoškolske ustanove, već će doneti pozitivne efekte i za nastavnike i saradnike, sa jedne strane, ali ono što najviše očekujem, i za studente.

Što se ustanova tiče, postupak akreditacije će biti mnogo kvalitetniji i efikasniji na osnovu izloženog. Takođe, ustanove će imati mogućnost da svoj naučni rad komercijalizuju i na taj način poboljšaju i poprave svoj status. I ne samo da ga poprave, nego da dodatno ulažu u naučnoistraživački rad, čime ćemo opet zatvoriti taj krug koji je već na pravi način zamišljen.

Uvođenjem kategorije predavača van radnog odnosa, iz realnog sektora, pravimo vrlo značajnu kopču između visokoškolskih ustanova, sa jedne strane, i poslodavaca, privrede, sa druge strane. Ovo je vrlo bitno, jer smatram da polemika o dualnom obrazovanju ne treba da postoji. To je nešto što je progres, to je nešto što je doživelo značajnu implementaciju u svim razvijenim zemljama zapadnog društva. Mislim da treba da usvojimo sve ono što je pametno, što je značajno. Naravno, treba ga modifikovati na način koji nama odgovara.

Naglasio bih, takođe, jedan vrlo bitan stav, a to je predlog realnijeg uslova za upis studenata koji se finansiraju o trošku budžeta. Snižavanje tog broja ESPB poena na 48 je realno i na taj način ovaj predlog zakona čini realnim i aktuelnim, što je, po meni, više nego razumljivo i pozdravljam. Zato smatram da se ovim predlogom zakona konačno pravi mogućnost za obrazovanje mladih generacija.

Paralelno sa tim, mislim da je vrlo značajno, i na tome moramo svi zajedno raditi, da se ustanovi jedan princip kontinuiranog i permanentnog obrazovanja i usvajanja znanja u toku života, u toku radnog veka, jer je to neophodno. Sa druge strane, molim vas da omogućite, kao ministar zdravlja i kao saradnici ministra zdravlja, da se omogući veća transparentnost obrazovnog sistema – mislim na međunarodnu otvorenost, mislim na međunarodnu saradnju, jer jedino na taj način moći ćemo da pratimo savremene korake u obrazovanju. Hvala vam puno.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, doktore Laketiću.

Reč ima narodni poslanik Srbislav Filipović.

Izvolite, kolega Filipoviću.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Uvaženi ministre, dame i gospodo narodni poslanici, svako vreme ima neku svoju karakteristiku i osobinu i u svakom vremenu se donose neke odluke. Mi živimo u vremenu – ova Skupština, narodni poslanici i vlast koju naša poslanička grupa podržava – koje je apsolutno istorijsko. Vreme velikih odluka, velikih odluka za budućnost naših građana, za budućnost Srbije, za budućnost naše dece, za budućnost onih koji će jednog dana možda sedeti u ovim klupama, za budućnost onih koji će biti učitelji, nastavnici, profesori, koji treba da nastave da izgrađuju ovu zemlju u onom pravcu koji mi upravo danas odlukama koje donosimo trasiramo.

To vreme, koje je istorijsko i tako ispunjeno važnim odlukama i promenama, naravno, nije izuzetak u odnosu na neka prethodna vremena, pre 150 ili 200 godina, kada su se u Srbiji donosile takođe neke velike, krupne istorijske odluke i započinjale brojne reforme. Podsetiću vas da su nekada u Srbiji postojali i takvi koji su se plašili Vuka Karadžića, da su se plašili reformi i promena koje je on donosio u Srbiju, u njen obrazovni sistem. Takvih ima i danas u Srbiji. To su one retrogradne snage koje bi želele da Srbija ostane onakva kakva jeste, koji bi želeli da u njoj bude sve gore, da se u njoj ništa ne promeni nabolje, jer je to jedini ambijent u kome takvi mogu da opstaju i da postoje.

Mi koji ovde predstavljamo građane Srbije, koji smo izabrani na izborima ispred SNS-a, predsednik Srbije Aleksandar Vučić, Vlada Republike Srbije, odlučni smo da nastavimo, bez obzira na sve otpore promenama i reformama u društvu, da te reforme i dalje snažno, brzo i jako u srpskom društvu sprovodimo, a sve radi boljitka dece i građana Republike Srbije. Upravo su predložili zakona koji su na dnevnom redu takvi da u ključne delove srpskog društva donose promene i reforme. Zato ovo i jesu novi zakoni i nisu predložili izmena i dopuna, nego dva nova zakona koji treba umnogome da doprinesu razvoju i napretku i obrazovnog sistema i društva u celini.

Mi smo se opredelili da idemo ka Evropi, ka EU i da prihvatamo vrednosti koje su sastavni deo društva čiji Srbija želi da bude deo. Ako to želimo, onda ne treba da imamo ikakvu dilemu i da budemo protiv ovih predloga zakona danas, nego da ih podržimo, pa ćemo vremenom neke delove, ukoliko bude bilo potrebe da se menjaju, i menjati, ali je važno da postavimo jak, snažan i dobar temelj razvoju našeg obrazovnog sistema, boljitku u njemu, reformi, gde ćemo kadrove koje budemo stvarali na našim fakultetima, u našim školama, imati pripremljene za budućnost, spremne da preuzmu odgovornost u društvu, spremne da mogu da se zapošljavaju u kompanijama, koje sve više dolaze u Republiku Srbiju i traže sve više radne snage, školovane i pripremljene za radna mesta koja se otvaraju. Zato ne možemo da budemo protiv reformi obrazovanja, jer smo onda i protiv zapošljavanja naših ljudi. Moramo da budemo svesni toga da je danas na nama odgovornost za ta radna mesta koja naša deca sutra treba da preuzmu u Republici Srbiji.

Zbog toga što verujem u budućnost ove zemlje, što verujem u reforme i promene, i u okviru obrazovnog sistema i u drugim segmentima našeg društva, apsolutno sam saglasan sa svim onim predlozima koje sadrže oba ova zakona koja su danas na dnevnom redu i zato ću u danu za glasanje apsolutno podržati ovakve predloge zakona. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Filipoviću.

Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

Koliko vidim, on nije u sali.

Reč ima narodna poslanica Milena Turk.

Izvolite, kolegice Turk.

MILENA TURK: Zahvaljujem, predsedavajući.

Gospodine ministre, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama su dva predloga zakona – Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Kada je u pitanju Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, ovo je zaista jedan sistematski organizovan pristup promenama sistema u cilju otklanjanja nedostataka koji su uočeni. Ovo je, dakle, prilika da uskladimo zakon sa Strategijom obrazovanja za 2020. godinu, ali isto tako da uhvatimo korak sa razvijenim sistemima obrazovanja u zemljama EU. Ovo je prilika da, naravno, preuzmemo one pozitivne stvari koje razvijene zemlje imaju u svojim sistemima obrazovanja, da uhvatimo korak sa savremenim društvom, ali isto tako da negujemo naše tradicionalne vrednosti.

Naravno, potrebno je sistem obrazovanja prilagoditi potrebama savremenog učenika. Na prvom mestu je kvalitet, kvalitet kada je u pitanju obrazovanje, osiguranje kvaliteta kada su u pitanju nastavničke profesije, sam obrazovni proces, ali isto tako i dostignuća učenika. Jasno se utvrđuju nadležnosti direktora, jasno se utvrđuju prava i obaveze i zaposlenih i učenika, predviđano je veće angažovanje stručnih saradnika ali isto tako i roditelja, i uverena sam da će angažovanje svih karika u sistemu obrazovanja dovesti do toga da ovo bude jedna uređen sistem koji će dovesti do optimalnih rešenja. Dovešće do uređenog sistema, do porasta ugleda nastavničke profesije i do toga da učenici steknu funkcionalna znanja koja će moći da primenjuju.

Definisani su ciljevi i ishodi kroz ovaj zakon u obrazovanju i vaspitanju i usklađivanje, naravno, sa evropskim ciljevima obrazovanja. Zakon predviđa i niz mehanizama za proveru, kontrolu, vrednovanje ostvarenosti ovih rezultata koji su predviđeni i planirani kroz programe. Naravno, svi ovi propisani ciljevi će se na republičkom nivou pratiti od strane Ministarstva prosvete.

Kada je u pitanju samovrednovanje, koje je novina u zakonu, ocenjuje se kvalitet programa, njegovo sprovođenje, profesionalni razvoj kadrova, zadovoljstvo učenika i roditelja, što je izuzetno važno i svi ovi indikatori će pokazati gde se nalazi naš sistem i koliko napreduje. Kada je reč o spoljašnjem vrednovanju, jedan od pokazatelja će biti uspeh učenika na završnim i maturalnim ispitima.

Kada je reč o uslovima u kojima se odvija obrazovanje u ustanovama, istakla bih da je u poslednje vreme veliki akcenat stavljen na ulaganje u same objekte, u same zgrade, kroz projekte Kancelarije za upravljanje javnim

ulaganjima, kroz projekte Ministarstva prosvete, što je zaista izuzetno i nikada ranije nije bilo ovoliko velikih ulaganja koja se odnose i na adaptiranje i na renoviranje i na energetska efikasnost, a sve u cilju poboljšanja uslova u kojima se učenici školuju.

Kada je reč o stručnom usavršavanju zaposlenih, osim stručnog usavršavanja kroz seminare, zaista bih istakla, kao neko ko je radio u prosveti, da bi veliki akcenat trebalo staviti na nastavnike koji žele da uvedu inovativne metode, koji žele da budu kreativni, da ovakvo uvođenje novih metoda treba pozdraviti i podržavati i insistirati na tome da je nedopustivo da neko kroz čitav svoj radni vek sprovodi metode koje vremenom bivaju zastarele i da ne hvata korak sa novim tehničkim dostignućima, a svedoci smo da se zaista tehnologija vrtoglavo brzo razvija.

Kada je u pitanju dualno obrazovanje – dosta je bilo polemike u ova dva dana – ovo je prilika za jačanje veze sa privredom, za učenje, sticanje znanja kroz praktičan rad.

Još jednom bih istakla da je obrazovanje naša razvojna šansa, da je nešto najvrednije što imamo i u šta treba ulagati, jer je to ulaganje u budućnost. Namera je, naravno, da pratimo razvijene sisteme, da se ugledamo na evropske zemlje sa dobrim sistemima obrazovanja, da obrazovanje prilagodimo savremenom društvu i da učenik stekne funkcionalno i primenljivo obrazovanje. Cilj je, naravno, i da se izbegne opterećenje učenika ali i da se izbegne produkcija formalnih vukovaca.

Dakle, otklanjanje uočenih problema i postizanje optimalnih ciljeva. Zbog svega navedenog u danu za glasanje ja ću podržati ovakav predlog zakona. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Turk.

Reč ima narodni poslanik Goran Bogdanović. Nije prisutan.

Narodni poslanik Veroljub Matić.

Izvolite, kolega Matiću.

VEROLJUB MATIĆ: Zahvaljujem.

Što se tiče ova dva predloga zakona, mislim da smo svi mi, svi građani Srbije u nekom periodu podložni ovim zakonima, tako da oni praktično ne mimođu nijednog građanina naše države. Iz tih razloga, ako je dobro obrazovanje, onda nam je dobra i država i to je, verovatno, pored prirodnih bogatstava, najveće bogatstvo i najveći kapital.

Ja ću, s obzirom na to da je danas i juče rečeno dosta toga, samo na par stvari obratiti pažnju. Možda neće biti sistematizovane, ali mislim da su bitne.

Vaspitanje, pored kućnog vaspitanja, mislim da je vaspitanje jedna grana koja bi trebalo da ide uporedo sa obrazovanjem, a ima nešto karakteristično u

ovom zakonu. Recimo, u delu predškolskog praktično stoji u zakonu vaspitanje i obrazovanje, dok kod osnovnog i srednjeg obrazovanja stoji obrazovanje i vaspitanje. Verovatno na tom nivou treba prvo da ide vaspitanje pa onda obrazovanje, a na drugim nivoima obrnuto, obrazovanje i vaspitanje. Sigurno da najmlađi prvo treba da su vaspitani pa onda obrazovani, ali dobro je da budu i jedno i drugo.

Što se tiče predškolskih ustanova – mislim da je i tu malo rečeno danas i juče u raspravi – tu nam deca prvo startuju, tu su prvi koraci i u vaspitanju i u obrazovanju, i sve više je potrebe za prostorom za predškolsko obrazovanje, tako da tu treba raditi da se postojeći slobodni kapaciteti u školama ili novi kapaciteti spremaju, opremaju i da se stavljaju u funkciju. Jer ako imamo te dece koja hoće da idu, odnosno roditelji koji upućuju decu u predškolsko, to je jedna stvar. Druga stvar je potreba, ja bih voleo da je to zbog nataliteta, uvećanog nataliteta, i treća stvar da je to zbog zauzetosti roditelja koji su na svojim radnim mestima.

Dalje, sem ministra, danas nisam primetio da je iko rekao nešto o školskim upravama. To je deo ministarstva koji, čini mi se, najdirektnije radi sa obrazovnim ustanovama srednjeg, osnovnog i predškolskog obrazovanja i vaspitanja, ili vaspitanja i obrazovanja. Mislim da oni treba da dobiju pun značaj kroz opremanje i spremnost da u svakom momentu mogu da reaguju i brzo i kvalitetno. U svakom slučaju, treba raditi i na kvalitetu, a mislim i na opremanju. Moja iskustva sa nadležnom školskom upravom u Valjevu su pozitivna i nadam se da su takve školske uprave koje treba da funkcionišu na pravi način.

Što se tiče inspekcijskog nadzora, mislim da ga treba pojačati, ali mislim da ga možda treba i transformisati u smislu da dejstvuje po nivoima za osnovno obrazovanje, pa da bude vezan za pomoćnika ministra u tom nivou, a pomoćnik vezan za ministra. Možda će time delom da se poboljša inspekcijski nadzor. Tako da, ako je dobra primedba, u redu; ako nije, neka bude kao i dosada.

Što se tiče srednjoškolskog obrazovanja, tu su mnogi govorili i ja ću reći da jednostavno, ako imamo specijalističko i majstorsko obrazovanje, to je nešto gde praktično spremamo nekoga da bude obrazovan i spreman da brzo, u okviru budućeg svog radnog mesta radi. Ako imamo dobru privredu, dobru državu, imamo i dobre prihode; ako imamo dobre prihode, onda nam se puni i budžet za obrazovanje. Tako da je u tom punom krugu ukupan dobitak.

Nešto što je moj predlog jeste da se u budućnosti koristi jedan prostor koji možda nije u dovoljnoj meri pokriven, Stalna konferencija gradova i opština. Jer ne možete sa svakom lokalnom samoupravom da komunicirate prilikom donošenja određenih odluka na globalnom nivou, a Stalna konferencija gradova i opština je asocijacija svih gradova i opština. Ona zastupa interese gradova i opština, ali mislim da ima balans i meru da razume i onu drugu stranu, mislim na

državu, na Vladu, na ministarstvo itd. Tako da je Stalna konferencija gradova i opština dobar sagovornik u ime lokalnih samouprava. I ono što je bitno, da se rad Ministarstva oseća na terenu. Rad ministarstva, primenu zakona, prvenstveno obrazovne ustanove treba da osete.

Igrom slučaja, bio sam uključen u određene aktivnosti i znam da se to oseća na terenu. To je nešto što je jako dobro, što treba nastaviti, što treba poboljšati, što treba pojačati i ovim novim zakonskim predlozima za koje se nadam da će u ovoj formi, ili u formi amandmana koji budu prihvaćeni, biti izglasani. Imate i moj glas u okviru poslaničke grupe SNS, tako da vam želim sreću. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine Matiću.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Mogu vam reći da smo baš o takvom modelu rada inspekcije razmišljali ovih dana, a pošto nas čeka nova sistematizacija i novi budžet za narednu godinu, to ćemo već u oktobru sagledati. I mi mislimo da je pametnije da možda po sektorima, a sa druge strane, videćemo da li da napravimo kombinovani model. U svakom slučaju, određene školske uprave rade jako kvalitetno, a u određenim menjamo rukovodioce i zaista radimo na tome. Prisustvo na terenu je stalno, bar dva puta nedeljno kada su normalne okolnosti i jednom kada su zaista izuzetno zauzeti na terenu i tu idu svi timovi.

Mislim da smo na taj način upoznali kolege, ljude, njihove kapacitete. Sada sigurno znam preko 700 direktora lično. Biće toga više, usredsredili smo se na zakone i ostale. Pomoć školske uprave je dragocena i neophodna.

Samo da kažem, i oko ranijih diskutanata sam imao potrebu, juče nisam izrekao da nije napravljen nijedan akcioni plan na bazi Strategije, nego nijedan dobar. Poslednji koji sam zatekao, timovi su rekli da je negde 26% primenljivo. To je nešto što je zaista bila prilika da sada kažem i javno. Znae kako, kada se rade zakoni... Jedan od diskutanata je rekao da se jedan od rektora izjasnio koliko je njegovo učešće bilo u zakonu. Znae, ima šest rektora, ima mnogo studentskih organizacija, bar dve velike, ima mnogo drugih ljudi koji su učestvovali u javnoj raspravi. To je isto kao kada neko od sindikata kaže – da, mi nismo radili na zakonu. I to sam čuo. Pa sa kime sam ja dva meseca pregovarao oko svakog člana? Srećom pa mi vodimo evidenciju oko svih sastanaka te su to priče za TV prenos. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Poštovani narodni poslanici, saglasno članu 27. i članu 87. stavovi 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas

raditi posle 18.00 časova, zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese zakone iz dnevnog reda ove sednice.

Reč ima narodni poslanik Bojan Torbica.

Izvolite.

(Bojan Torbica: Odustajem.)

Odustajete. Hvala.

Reč ima narodna poslanica Vesna Ivković.

VESNA IVKOVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovani gospodine ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, današnja parlamentarna debata nedvosmisleno potvrđuje da je obrazovanje među najvažnijim temama našeg društva, a da su predloženi zakoni iz ove oblasti i ovog puta povod za široku i sadržajnu raspravu.

Dvadeset prvi vek je vek savremenog društva, koje podrazumeva niz ekonomskih i socijalnih promena, kao i brzu tranziciju društva u društvo znanja. Shodno tome javljaju se i novi izazovi i potrebe za novim pristupom vaspitanju, obrazovanju i učenju. Usled sve bržeg razvoja društva, termin o kome se sve više govori jeste učenje tokom celog života sa ciljem stalnog unapređivanja znanja, veština i sposobnosti na polju lične, građanske, društvene i poslovne perspektive.

Obrazovanje nam nudi ne samo znanje iz različitih oblasti i nauka, već i način da se tako izgradimo kao ličnosti i činimo svet boljim za život. Neko mnogo mudriji od mene je rekao – najveća nada svake zemlje leži u primerenom školovanju mladih. Zato obrazovni sistem stalno mora da se menja, jer znanja se stalno obnavljaju, inoviraju, ali i prilagođavaju potrebama tržišta rada.

Reforme u savremenim uslovima podrazumevaju obrazovanje za nova zanimanja i nove veštine. Da bi se to postiglo, potrebne su dalje reforme i osnovnog i srednjeg stručnog i univerzitetskog obrazovanja, u čemu Republika Srbija dosta napreduje poslednjih godina, posebno od donošenja Strategije obrazovanja. U tom smislu i donošenje ovih zakona smatram daljim unapređenjem sistema obrazovanja.

Predlogom zakona omogućava se sistematičan, racionalan i postupan pristup promenama obrazovanovaspitnog sistema, uz sveobuhvatno sagledavanje procesa od početka do kraja školovanja.

Navela bih najpre neke od promena i novina u Predlogu zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja koje smatram važnim.

Ovaj predlog zakona stvara uslove i daje mogućnosti za osnivanje ustanova po modelu javno-privatnog partnerstva za oblasti obrazovanja i vaspitanja. Zatim, ovim zakonom se uspostavlja moderni i efikasni jedinstveni informacioni sistem u obrazovanju i vaspitanju. Propisuje se veća odgovornost direktora, sekretara i organa upravljanja ustanove, ali i obaveza veće uključenosti

roditelja i drugih zakonskih zastupnika učenika. Stvara se zakonski osnov za uvođenje dualnog obrazovanja u srednjem stručnom obrazovanju i vaspitanju u skladu sa evropskom praksom, što treba da doprinese bržem uključivanju mladih u svet rada.

Ono što je takođe važan cilj zakona je povećanje obrazovnog nivoa stanovništva Srbije, koji još uvek nije zadovoljavajući a to je jedan od najvažnijih ciljeva strategije obrazovanja, a pokazatelji nivoa obrazovanosti stanovništva direktno su povezani sa stepenom društveno-ekonomskog razvoja.

Uključivanjem marginalizovanih grupa, lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u sistem obrazovanja i vaspitanja putem osnivanja resurs centra. Veoma je važno da se zakonom preciznije reguliše status zaposlenih u prosveti, status nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika koji obavljaju obrazovno vaspitni rad, pri čemu će se pitanje plata regulisati posebnim zakonom.

Naša poslanička grupa je podnela nekoliko amandmana sa željom da se preciziraju neke odredbe i unaprede rešenja. Pomenuću amandmane kojima smo predložili da u Nacionalnom prosvetnom savetu budu predstavnici Društva školskih bibliotekara Srbije, kao i predstavnici aktiva nastavnika koji predaju u našim dopunskim školama u inostranstvu. O ovim i ostalim amandmanima govoriće više moje kolege poslanici u raspravi o pojedinostima.

Kada je u pitanju Zakon o visokom obrazovanju, istakla bih nekoliko stvari. Za kvalitet visokog obrazovanja izuzetno je važno što se značajno unapređuje sistem akreditacije fakulteta kroz osnivanje Nacionalnog tela za akreditaciju i uvođenje novih standarda i procedura za izdavanje dozvole za rad i upis studenata.

Želim da pohvalim predlog za uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema prosvete, koji, između ostalog, podrazumeva i registre akreditovanih studijskih programa, zaposlenih i studenata. Verujem da će se time znatno olakšati praćenje postignutih rezultata i napretka u visokom obrazovanju, kao i da će ovaj sistem biti baza za utvrđivanje objektivnih kriterija finansiranja.

Ciljevi predlagača su jačanje veza fakulteta i privrede, i unapređenja funkcionalnih znanja naših studenata kako bi se što veći broj njih po završetku studija zaposlio u struci. To je i razumljivo, jer neka ispitivanja kažu da čak 56% naših stručnjaka po završetku studija nije zaposleno na poziciji za koju se školovalo. Zbog toga je izuzetno važno da se uspostavi i ojača spona između fakulteta, tržišta rada i privrednih i društvenih subjekata.

U tom smislu predlog zakona nudi rešenja poput formiranja saveta poslodavaca na fakultetima, mogućnost angažovanja u nastavi eksperata iz privrede kao predavača van radnog odnosa, uvođenje kratkih programa studija i

studija uz rad koji omogućavaju sticanje praktičnih znanja i veština u skladu sa potrebama tržišta rada.

Pitanje efikasnog studiranja je takođe jedan od problema našeg sistema visokog obrazovanja. Kako bolonjski princip studiranja podrazumeva kontinuiran rad na praćenju i proveru usvojenih znanja u toku školske godine, to praktično znači da su studenti maksimalno opterećeni obavezama tekuće akademske godine, pa ukoliko se svemu tome doda još jedan ili dva predmeta iz prethodne godine, jasno je sa kakvim opterećenjem se suočavaju naši akademci.

Izuzetno bi bila korisna svestrana analiza ovog problema kako bi se utvrdili razlozi zbog kojih je 60 bodova za naše studente često nedostižan cilj. Tek na bazi ovakve detaljne analize mogle bi se predložiti i adekvatne mere za povećanje efikasnosti studiranja i uspeha naših studenata.

U tom smislu, verujem da će novi zakon o visokom obrazovanju dati dovoljno jasan pravni okvir za unapređenje efikasnosti studiranja i očuvanje i dalje unapređenje kvaliteta visokog obrazovanja. Jer Srbija ima kvalitetno visoko obrazovanje, što dokazuju naši univerziteti koji su već stekli svetsku reputaciju – kako rangiranjem na Šangajskoj listi, tako i znanjima naših stručnjaka koji su nakon završetka studija zaposlenje pronašli u danas vodećim svetskim kompanijama.

Podsetiću da je Šangajska lista jedna od najuticajnijih lista koja rangira najbolje univerzitete sveta. Pozicioniranje na ovoj listi, koja obuhvata svega 2% svetskih univerziteta, dokaz je konkurentnosti i kvaliteta našeg visokog obrazovanja.

Beogradski univerzitet je i ove godine među 300 najboljih univerziteta u svetu. Rangiran je u čak 17 užih naučnih oblasti. U pojedinim oblastima, kao što su matematika i prehrambena tehnologija, rezultati Beogradskog univerziteta još su bolji.

Ove godine na Šangajskoj listi našla su se još tri naša univerziteta – Univerzitet u Kragujevcu, Novom Sadu i Nišu. Svetski renome našeg visokog obrazovanja izgradili su i mnogi naši stručnjaci koji su radili ili i danas rade na prestižnim mestima u svetu. Neki podaci kažu da samo u Americi i Kanadi ima gotovo 5.000 studenata Beogradskog univerziteta koji rade u mnogim velikim kompanijama. Oni su preneli slavu i svog univerziteta i Srbije.

Iskoristila bih na kraju priliku da dam i neke predloge za dalje unapređenje univerzitetskog obrazovanja. Naime, na svim fakultetima i visokim školama izučava se jedan ili više stranih jezika, predmet informatike i informatičke pismenosti, ali po završetku studija studenti ne dobijaju nikakve sertifikate o nivou stečenih znanja stranih jezika, poznavanja određenih informatičkih jezika, odnosno informatičkih programa.

Naš predlog je da se na kraju studiranja u okviru ovih predmeta na fakultetima organizuje provera znanja od strane relevantnih institucija iz ovih oblasti i da studenti završe studije sa sertifikatima o nivou informatičke pismenosti i znanja stranih jezika, jer znamo da danas nijedan konkurs za zaposlenje ne prolazi bez ova dva uslova. Zašto da ne omogućimo mladim ljudima da u okviru redovnih studija dobiju sertifikate i za ova znanja i time im pomognemo da brže dođu do posla i da ne moraju da ulažu dodatna sredstva?

(Predsedavajući: Vreme.)

I da završim rečenicu koju je pre pet vekova izrekao filozof i državnik Fransis Bejkon – znanje je moć, moć koju nam niko ne može uzeti. Investicija u znanje nije nikada izgubljena investicija i zato i naše društvo mora da ulaže u znanje, ali i da ga ceni.

U danu za glasanje Poslanička grupa Socijalističke partije Srbije glasaće za oba ova zakona. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Ivković.

Reč ima narodni poslanik Muamer Zukorlić.

Izvolite.

MUAMER ZUKORLIĆ: Dame i gospodo, imamo pred sobom dva veoma važna zakona kojima se utvrđuje okvir kako bismo došli do kvalitetnijeg, modernijeg obrazovanja na svim nivoima.

Svedoci smo da se ovih dana tokom rasprave lome koplja oko nekoliko bitnih pitanja. Jedno od tih je vezano za Zakon o osnovama obrazovanja, a tiče se imenovanja direktora. Ja pripadam onim ljudima koji u načelu i principijelno više podržavaju decentralizaciju i u organizacionom smislu i u smislu odgovornosti imenovanja. Međutim, u svojstvu narodnog poslanika i svedoka onoga što se dešava u školama na prostoru sa kojeg dolazim uverio sam se da je dosadašnji način imenovanja, odnosno izbora direktora bio jako pogrešan i jako štetan. Imali smo školske odbore 3+3+3, koji su osiguravali neku vrstu demokratičnosti u izboru. Međutim, imali smo i potpuno razlivanje odgovornosti, tako da je tri roditelja značilo da će na njih neko izvršiti uticaj. Možda i nekog nastavnika. Uglavnom su to političko-tajkunske, pa i kriminalne strukture. Na kraju opet imamo jedan te isti faktor imenuje direktora, ali niko ne odgovara.

Ono što sada imamo jeste adresa, vrlo jasna adresa. Naravno, uz proceduru koja kreće iz baze, iz lokala, ali vrlo jasna adresa. Sutra, ukoliko taj direktor ne valja, znamo kome ćemo se obratiti i znamo od koga ćemo tražiti da ispravi i, na kraju, znamo ko je za to kriv. Mislim da je ovo svojevrsan iskorak kojim se utvrđuje jasna odgovornost.

Drugo pitanje oko koga se takođe vodi rasprava jeste pitanje škola sa manjim brojem dece. Šta sa njima? To jeste jedno veoma teško pitanje i dilema –

da li te škole zatvarati ili održati po svaku cenu? Naravno da je jako bolno zatvoriti bilo koju školu, ali ja želim da podsetim na politički stav Bošnjačke demokratske zajednice koji smo ovde više puta prezentirali – da bismo održali škole, moramo očuvati selo; da bismo spasli selo, moramo beneficirati svima onima, kroz poreze i druge benifite, koji žele da žive na selu – imati radnika, imati investiciju, on će imati decu a onda ćemo imati i decu u školama. Bez tog temelja, bilo koji stav da zauzmemo, verujte, nećemo ništa postići.

Na koncu, možemo doneti bilo kakav zakon, zakon je uvek okvir ali faktor čovek i njegov kvalitet u celokupnom sistemu hijerarhije, od uposlenika do ministra, zapravo je ključni faktor. Mi ćemo kroz imenovanje svih kadrova, ali i direktora, zapravo imati pravu sliku onih koji su na čelu ove lestvice i šta oni hoće. Moralni će imenovati moralne, a oni drugi će imenovati one druge. Zato proces borbe unapređenja obrazovanja i suočavanja sa brojnim anomalijama tek predstoji i on se tiče nas koji snosimo izvesne odgovornosti, i to koliko ćemo uspeli i želeći da se sa time obračunamo.

Što se tiče visokog obrazovanja, većinu svojih stavova sam već izrekao ali ću podsetiti na nedavni izveštaj Saveta Evrope, odnosno Ekspertske grupe za korupciju u visokom obrazovanju, koja je ukazala na probleme koji su delimično obuhvaćeni Predlogom zakona o visokom obrazovanju ali je važno da do kraja pratimo te probleme kroz amandmane i otklonimo sve nedostatke, a tiču se koncentracije moći odlučivanja, monopola koji ostavlja prostor za korupciju, nepotizam, što nažalost jeste pojava u visokom obrazovanju u našem društvu.

I po pitanju akademske slobode. Dakle, akademska sloboda, da, to je velika vrednost ali ne samo za institucije, ne samo za predsednike, predstavnike, rektore i druge predvodnike institucija, već za sve – i za studente i za profesore. Ne da dva-tri moćnika imaju akademsku slobodu a ostali su zastrašeni. Nije akademska sloboda ukoliko veliki univerzitet zabrani svojim profesorima da rade na malim univerzitetima. Hajdemo otkloniti te nedostatke i svakako da ovaj zakon treba dobiti podršku. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodna poslanica Dijana Vukomanović.

Izvolite.

DIJANA VUKOMANOVIĆ: Zahvaljujem.

Poštovane kolege narodni poslanici, htela bih da iskoristim priliku što imamo retko zadovoljstvo da se vidamo sa ministrom i njegovim saradnicima oči u oči i, eto, to je prilika da postavimo neka pitanja koja nisu toliko u optičaju u javnosti.

Zajedno sa svojim kolegicama i kolegama imala sam priliku da pre godinu dana prisustvujem izložbi koja je bila upriličena ovde, u holu Narodne

skupštine, gde su bile fotografije usamljene dece. Zašto kažem usamljene dece? Tada je iznet podatak da u preko 100 škola u Srbiji imaju samo jednog, eventualno dvoje đaka. To je bila jedna potresna slika oronulih škola, zaboravljenih, koja zaista, sada čitajući ovaj predlog zakona o osnovama obrazovanja i vaspitanja, izgleda kao da živimo u nekom paralelnom svetu. Lica te dece, lepe dece, usamljene dece, sigurno vredne dece koja se ujutru spremaju da idu u školu, koja kilometrima pešače i ovaj portret učenika, đaka, koji je napisan birokratskim, tehnokratskim rečnikom i pretočen u Predlog zakona o osnovama obrazovanja i vaspitanja – to su zaista dva paralelna sveta.

Budimo realni, budimo iskreni, ovde su neke moje kolegice i kolege koje rade skoro celog života u prosveti, u nauci, u obrazovanju, i zaista svedoče kako to izgleda, koliko je težak posao profesora, nastavnika. Svi smo prošli kroz neko obrazovanje, imamo različita iskustva, ali znamo da bi bilo idealno kada bi ovo što je predloženo kao predlog zakona zaista zaživelo u praksi.

Kada sam čitala početak tog zakona – o ciljevima, o ishodima, tu se koristi jedan, da tako kažem, tehnokratski rečnik, govori se o digitalnoj kompetentnosti, govori se o preduzetničkom duhu, govori se o životnim stilovima. Mi znamo da je bivši premijer, sadašnji predsednik Republike Srbije govorio o svojoj ambiciji da unapredi nivo higijene. Da sad ne ulazim u tu tematiku, ali vi znate koliko je teško održati, da tako kažem, životni stil učenika na nekom nivou u ovim uslovima siromaštva. Naravno, siromaštvo je reč koja se izbegava u politici, ne samo u toku ove vlasti nego i ranije; Srbija nije prosperitetna zemlja.

Ali ja bih zaista želela da ukažem na to koliko ima smisla razgovarati o Predlogu zakona, jer, evo, želim da pohvalim, predsednica naše poslaničke grupe Sanda Rašković Ivić je već ukazala na to da je jedna narodna inicijativa dala rezultate. Ovde u Predlogu zakona je proglašena nulta tolerancija na nasilje. Koleginica Rašković Ivić je već rekla da u ovaj zakon uopšte ne ulazi reč koje smo svi svesni i koja izlaže decu riziku, a to je vršnjačko nasilje. Znači, ušle su mnoge druge inovativne, nove reči, novi govor, ali vršnjačko nasilje je, izgleda, još jedna zabranjena reč, kao što je i siromaštvo, koja ne ulazi u naše zakone.

Ovaj zakon se najviše odnosi, Zakon o osnovama obrazovanja i vaspitanja, na đake koji još uvek nemaju biračko pravo. I nastavnici, i učitelji i profesori imaju biračko pravo, ali za decu zaista ne postoji mogućnost da utiču. Ali pomenula sam tu narodnu inicijativu i hoću reći da set predloga koji je organizovan i koji je poznat u javnosti zahvaljujući roditeljima nažalost nesrećno stradalog dečaka – Aleksin zakon, i upravo zahvaljujući toj peticiji i toj akciji koja je prikupljana podrškom na Fejsbuku, dala je rezultate. Neki od tih pravnih instituta za koje su se oni zalagali, kao što je, recimo, oduzimanje licence

direktoru ili nastavnom osoblju, ušli su u ovaj zakon, što je dobro. Znači, ima smisla razgovarati.

Zaista se čudim ministru Šarčeviću što prilikom promocije dualnog obrazovanja, što će reći preduzetničkog duha u Srbiji uspostavlja, nemam ništa protiv, ali saradnju sa predsednikom Privredne komore. Mislim da to nije ta relacija, da naši đaci po završetku osnovnog i srednjeg obrazovanja neće odmah uhvatiti tašnu i staviti mašnu, pa čak i da im zaista stavimo te lepe uniforme gledajući engleske ili belosvetske koledže. Vi znate da to nije realnost u Srbiji. U Srbiji se teško živi, živi se najviše od rada a ne od preduzetničkog duha. Zato bih savetovala da saradnju tokom vašeg mandata orijentišete ka SANU, tu su umni ljudi. Znači, učimo od onog što je najkvalitetnije obrazovanje, ne samo u Evropi nego i u svetu.

Već sam pominjala, naravno to medijski nije interesantno, tu listu koja postoji, recimo, u Americi, gde postoji 5.000 termina koje je jedan čovek, prof. univerziteta u Virdžiniji, sakupio. To su ne samo fraze, ne samo ono što mi možemo da naučimo iz hrišćanstva, iz islamske kulture, što je deo naše nacionalne tradicije, što je deo naših narodnih poslovice, što su činjenice, što je tradicija iz latinskog ili starogrčkog jezika, ali na kojoj naša deca ne mogu da razviju čitalačke kompetentnosti i da postignu bolje rezultate na PISA testovima. Ovde je naveden podatak u obrazloženju Zakona koliko je loš, nezadovoljavajući performans naših učenika na PISA testovima – čitalačke, matematičke kompetentnosti, funkcionalne pismenosti, naučne pismenosti. Nije preduzetnički duh nego inovativnost, znači sposobnost učenika u Srbiji da razmišlja i da kreativno daje doprinos, a ne samo da buba informacije i sve ostalo.

Mislim da ovi strateški predlozi zakona idu u jednom pogrešnom pravcu, u oblasti Zakona o visokom obrazovanju neguju mediokritetstvo jer kada zacementirate u zakonu da je 48 evropski prenosivih bodova dovoljno, vi jednostavno mladom čoveku, budućem akademskom građaninu, budućem naučniku govorite – dovoljno je da budeš osrednji student, evo ti 48 bodova. U moje vreme se cenila izuzetnost i zaista još uvek, hvala bogu, čak i u ovoj Vladi a pogotovo u opoziciji ima izuzetno dobrih đaka, briljantnih đaka. Završiću i ja poslovicom – um caruje, snaga klade valja. Mislim da SNS treba da bude zaista na oprezu i na kraju će pobiti znanje i obrazovanje.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87. Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu. Sa radom nastavljamo u 15.00 časova.

Hvala.

(Posle pauze – 15.00)

PREDSEDNIK: Nastavljamo sa radom.

Reč ima narodna poslanica Jasmina Nikolić.

Izvolite.

JASMINA NIKOLIĆ: Najlepše se zahvaljujem.

Poštovani ministre, poštovane kolege, uzimajući u obzir da ste usvojili brojne primedbe, zatim da zakon sadrži nova rešenja koja imaju potencijal da reše neke od velikih problema visokog obrazovanja, među njima dva koja su po mom mišljenju veoma značajna – uvođenje profesionalaca u visoko obrazovanje i studiranje uz rad – a znajući da vi lično imate želju da unapredite visoko obrazovanje u Srbiji, zbog kratkog vremena govoriću načelno o dve krovne i teške teme. Jedna je usklađenost Predloga zakona sa Strategijom obrazovanja u pogledu prebacivanja nadležnosti sa Skupštine na Vladu, druga je usklađenost sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti u pogledu vođenja evidencije u jedinstvenom informacionom sistemu prosvete, odnosno JISP-u. Ako ostane vremena, osvrnuću se na još neke usklađenosti sa programom Vlade i sa evropskim prostorom visokog obrazovanja, a ako ne, o tome možemo da razgovaramo i u raspravi u pojedinostima, pošto sam se svakako potrudila, kao i obično, da podnesem konstruktivne amandmane imajući u vidu da mi je ovo profesionalno zaista najuže polje interesovanja.

Što se tiče prebacivanja nadležnosti sa Skupštine na Vladu, Predlog zakona propisuje sledeće. Trudiću se da govorim maksimalno činjenično. Dakle, Nacionalni savet je visokostručno telo čije članove imenuje i razrešava Vlada. Zatim, Nacionalno akreditaciono telo obrazuje Vlada. Upravni odbor Nacionalnog akreditacionog tela imenuje takođe Vlada. Narodna skupština u novom zakonu više nema praktičnu nadležnost, dakle ne spominje se. I to je činjenica. Sve njene nadležnosti prebačene su na Vladu.

Odbacili ste sugestije akademske zajednice, što ste obrazložili da ne prebacujete nadležnosti na Vladu i praktično ćete, ako ja sada dobro razumem zakon, za šest meseci imenovati nov Nacionalni savet za visoko obrazovanje u skladu sa članom 139. u prelaznim odredbama stav 1. i članom 11. stav 4. Konus mora da raspiše konkurs za članove Nacionalnog saveta čim zakon stupi na snagu.

Obrazložili ste promenu prebacivanja nadležnosti sa Nacionalne skupštine na Vladu efikasnošću, jer se Odbor za obrazovanje retko sastaje i ume da napravi problem kod imenovanja novih članova. Pošto je Vlada po definiciji efikasnija od Skupštine, ovo bi moglo da znači da i neke druge stvari treba prebaciti na Vladu, što onda nije dobro. Dakle, ja sad znam da postoje i druga

obrazloženja, ali ovo ste jedino naveli u obrazloženju zakona i navodim vaše obrazloženje.

U obrazloženju ste se pozvali na Strategiju, međutim, izostavljeno je da navedete da Nacionalno akreditaciono telo treba da bude nezavisno ne samo od akademske zajednice već i od Ministarstva, jer Strategija kaže pod tačkom 10 – spoljašnju proveru kvaliteta i proces akreditacije u narednom periodu trebalo bi da sprovodi Nacionalno telo koje deluje potpuno nezavisno od akademske zajednice i Ministarstva, a u obrazloženju kada se pozivate na Strategiju kažete da obrazovanjem tog tela postupke akreditacije i spoljašnje provere kvaliteta sprovodi telo koje je nezavisno od akademske zajednice. Dakle, ovde nema Ministarstva. Da bi vam bilo lakše, to je strana 73 Predloga zakona, drugi pasus, četvrti red.

Nacionalno akreditaciono telo, iako finansijski nezavisno od Vlade, a znam da to jeste argument, zavisi od nje u sledećim važnim stvarima – aktom o osnivanju, a obrazuje ga Vlada, jer praktično ona donosi akt, određuju se bliži uslovi za imenovanje i razrešenje članova Upravnog odbora. To je član 15. stav 2. i najstrože govoreći mi zapravo ne znamo da li je NAT nezavisno telo. Agencija za borbu protiv korupcije je dala mišljenje da bi uslove za imenovanje i razrešenje trebalo urediti zakonom. Vidim da niste prihvatili tu sugestiju; ako biste mogli da obrazložite zašto niste, pretpostavljam da razlog postoji.

Zatim, Nacionalno akreditaciono telo zavisi od Vlade i u sledećem – Vlada daje prethodnu saglasnost na Statut Nacionalnog akreditacionog tela. Daje saglasnost na godišnji program rada i finansijski plan. To je član 17. stav 1. tačka 3) – na visinu naknade za akreditaciju, za naknadu za rad člana Komisije za akreditaciju i utvrđuje, dakle ne daje ni predlog ni saglasnost nego utvrđuje naknadu za rad recezenta. U ovim pitanjima, a sva su značajna baš za nezavisnost Nacionalnog akreditacionog tela, prosto moram da zaključim da nije u potpunosti nezavisno od Vlade, jer morali bismo da odgovorimo bar na jedno pitanje – postoji li mogućnost da Vlada ne da saglasnost, ko razrešava članove Upravnog odbora Nacionalnog akreditacionog tela. To su pitanja na koja odgovor nemamo trenutno, jer su ostavljena da se definišu podzakonskim aktom a ne zakonom.

Isto tako, Predlogom zakona nije precizirano može li Vlada da odbije predlog akademske zajednice na Nacionalni savet i Nacionalno akreditaciono telo. Dakle, predviđeno je da oni predlože, i to će svakako biti stručnjaci, tu dileme nema, samo može li Vlada da odbije predlog? Zašto ovo pitam? Primera radi, Vlada bi morala da može da odbije predlog. Ako predlagač nije vodio računa npr. o zastupljenosti polova, jer predlagač nema obavezu, ali Vlada ima obavezu, pa ako vidi da polovi nisu jednako zastupljeni morala bi da odbije

predlog, ali nema postupka za odbijanje predloga. Tako da mislim da sam podnela neki amandman da se uvede postupak za odbijanje predloga.

Druga tema su registri evidencije i sve to u vezi sa finansiranjem. Dobili ste mišljenje Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitnika podataka o ličnosti da odredbe Predloga zakona koje se odnose na evidenciju dobrim delom nisu u skladu sa osnovnim načelima prikupljanja obrade podataka, a to su svrhovitost, srazmernost i zakonitost. Poverenik ukazuje na to da „način na koji je sada definisana svrha JISP-a nije prihvatljiv sa stanovišta članova 20. i 42. Ustava Republike Srbije, kao ni sa stanovišta Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i ratifikovanim međunarodnim dokumentima u ovoj oblasti. S obzirom na to, usvajanjem ovakvih zakonskih rešenja mogla bi biti naneta šteta zajamčenim pravima na privatnost i zaštitu podataka o ličnosti“. Dakle, niste usvojili sugestije Poverenika. Niste obrazložili zašto ih niste usvojili; pretpostavljam da razlog postoji i da možete da ga kažete, a priznaćete da ne zvuči dobro. Ako sam dobro razumela, radi se o tome da će biti stvorena jedna velika centralizovana baza podataka, jedna od najvećih u Republici Srbiji, za koju se ne zna da li je srazmerna svrsi, pošto po mišljenju Poverenika nije definisana jasno, nesumnjivo, određeno itd. Reći ću nešto u vezi sa tim na kraju.

Ono što ja znam jeste da je uveden novi registar studenata – on dosada nije postojao u važećem zakonu – i u njemu se vodi evidencija vrlo osetljivih podataka kao što su podaci o zdravstvenom statusu, podaci o socijalnom statusu i, pošto se sada podaci ne dostavljaju više u anonimiziranom obliku Ministarstvu, zaključujem, a ispravite me ako grešim, da će u Ministarstvu imati pristup po imenu i prezimenu studenta svim ovim osetljivim podacima. Dakle, podacima o socijalnom, zdravstvenom, obrazovnom statusu i ličnim podacima. Dakle, u pitanju je novi registar.

Ono što znam i što mogu da zaključim iz obrazloženja jeste da će podaci iz registra biti korišćeni za finansiranje po novom modelu jer se odredbe o evidenciji navode kao primer toga da se ide u susret novom zakonu o finansiranju. Moguće je da nisam dobro razumela. Ostavljam sve ostalo za priliku kada budu bili amandmani, da bih ostavila vreme kolegama. Toliko od mene za sada o ova dva načelna pitanja i zahvaljujem se.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Evidencija je pitanje koje još treba da rešavamo i tu imamo zadatke i dogovore, upravo sa vašim timom, da ćemo na tome raditi. Ministarstvo neće imati podatke, koje ste vi rekli, nego ustanova koja to radi, a samo osnovnu statistiku ima Ministarstvo.

Poverenik je imao primedbe u julu i verovatno imate zapisnik toga što je tada rečeno. Mi imamo prerađenu verziju, jer smo dopunili ovo što ste vi

iskazali, ove podatke od jula, nakon više serija sastanaka, i uvažili smo i dopunili ono što je poverenik naložio. Tako da smo to otklonili.

Nacionalno akreditaciono telo neko mora da osnuje. O tome možemo da diskutujemo, ali kada oni naprave, i sami ste rekli, svoj osnivački akt a imaju svoje upravne organe, znači sami stiču sredstva i neće biti zavisni. KAP dobija pare bukvalno od nas. To je neka razlika bila, ali ja očekujem upravo od onoga o čemu smo razgovarali sa HERE timom da se upravo ove teme daju kao jedna vrsta sugestije, dopune i razrade da bi ovo bilo savršenije. Ovo je sada početni okvir. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima Mihailo Jokić.

MIHAILO JOKIĆ: Poštovani ministre, poštovani poslanici, mislim da su ova dva predloga zakona urađena više nego dobro. Zbog čega? Šest puta je menjan ovaj prvi Zakon o osnovama obrazovanja i vaspitanja, a osam puta menjan Zakon o visokom obrazovanju. Problemi su se akumulirali. Crta se morala podvući i to je sada uradilo ovo ministarstvo, odnosno ovaj ministar, i oni su dali rešenja za sve te probleme koja su u ovom trenutku najbolja, da se razumemo, a sutra, sutra je novi dan, sutra to možda neće biti. I ovo što su se zakoni menjali, i to je bilo nužno jer se nauka menja.

Koje su osnovne karakteristike ova dva zakona? Prvo, što se stvaraju uslovi da se poboljšava materijalni položaj obrazovanja i onih koji rade u obrazovanju. Tu želim da poentiram predlog koji je dat, i glasi – komercijalizacija naučnih rezultata, umetničkog stvaralaštva i pronalazaka visokoškolskih ustanova, da one mogu da osnivaju privredna društva. Znači, naučne ustanove treba da dođu u situaciju da prve koriste naučna saznanja, ono što su oni stvorili. To sigurno stvara kapital, to stvara novac.

Vi, ministre, morate da obezbedite da to ostaje tom fakultetu, da to ne može ići u budžet, da se od toga jednim delom poboljšava materijalni položaj i onih profesora i onih nastavnika koji su učestvovali u stvaranju i dobijanju tih novih naučnih saznanja. To je mnogo bitno radi razvijanja kvaliteta u obrazovanju.

Druga stvar, kad je u pitanju srednje obrazovanje, ovo dualno obrazovanje takođe stvara mogućnost za poboljšanje materijalnog položaja. Tu ste članom 103. uvezali đачku zadrugu. Ja sam vama govorio, deo praktične nastave u dualnoj nastavi mora biti realizovan kroz đачku zadrugu, gde su članovi đачke zadruge i nastavnici i učenici. Stvaranjem dohotka, jedan deo tog dohotka takođe mora ići na poboljšanje materijalnog položaja i tih nastavnika i tih učenika koji utiču na to. Znači, ne može deo toga ići u budžet Republike, ne može to da se vraća.

Sledeća stvar, koja je vrlo bitna, jeste da ste vi stvorili uslove da se vrši kontrola – Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavod za merenje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, to je član 78.

Prva verzija Zakona o osnovama vaspitanja i obrazovanja 2005. godine je uništila srednje i osnovno obrazovanje. Gospodo, morate znati da broj neopravdanih izostanaka nije bio uopšte ograničen. Škola nije imala teorijsku mogućnost da izbaci učenika iz škole.

S druge strane, nadzor nad vaspitnoobrazovnim procesom su vršili psiholozi, ne pedagozi, psiholozi, i u većini slučajeva vršili su nastavnici stranih jezika, da ne kažem politički itd.

Znate šta je to stvaralo? Vi sada obezbeđujete da čas matematike mora i treba da kontroliše profesor matematike. Znači, stvaraju se uslovi da se stvori uvid u rad svakog pojedinca i da se stvaraju uslovi da se oni koji stvaraju kvalitet, koji vuku, škole koje vuku, profesori koji vuku, moraju se stvoriti uslovi da oni imaju veće lične dohotke od onih koji su ispod njih. Vi biste morali da pokušate da te akontacije koje idu iz budžeta u sledećoj školskoj godini budu veće za one škole koje ostvare rezultate u prethodnoj školskoj godini.

Dalje, ono što je vrlo bitno, povećali ste odgovornost roditelja. Znate li vi da je do sada bilo slučajeva da dođe roditelj u školu i da roditelj u Valjevu ne zna da li mu sin uči tehničku ili ekonomsku školu, takvih ima slučajeva, da li je u drugom ili trećem razredu, da li je u drugom pet ili drugom šest. Vi ste to poentirali i to je mnogo dobro. Mnogo dobro je to što ste predvideli članom 121. osnivanje opštinskih, odnosno gradskih saveta roditelja.

Dalje, ono što je bitno i što niko nije rekao, ja pričam samo to, da se ne ponavljamo, sastavni deo ovih predloga su i ovi pravilnici i podzakonska akta koje ste vi predvideli. Znači, ovi zakoni ne idu bez njih. Vi ste predvideli da će Vlada da uradi 4, da će Nacionalni savet za visoko obrazovanje da uradi 11 i da će Ministarstvo da uradi 7. Sa tim kompletom to je celina i tako to treba posmatrati. Gospodo, osnovni cilj obrazovanja jeste da učenik napreduje prema svojim mogućnostima. Nastavnik u vaspitno-obrazovnom procesu treba da se pojavi pred učenikom u onom momentu kada đak dođe do zida i ne može dalje. To je plus.

S druge strane, ako ne može da radi, nastavnik treba da bude sa njim sve vreme i u onom momentu kada oseti da može sam, da pusti da bude sam. To je ta individualizacija obrazovnog procesa. To je nešto najlepše i najjače što ste vi uradili u ovom zakonu. To ste vi ovde rekli, IOP – predvideli da svako napreduje prema svojim mogućnostima. Time ste neposredno uticali da se smanje troškovi roditelja, da se ne plaćaju posebni profesori za one koji su posebno nadareni, da se ne plaćaju posebni troškovi za one koji ne mogu da savladaju ovo gradivo.

Zato kažem još jednom, individualizacija nastave je vrh i osnovni cilj obrazovanja.

Dalje, ono što ste vi rešili a što niko nije rekao, to ću da ponovim, rešili ste problem kriterijuma i ocenjivanja studenata. Znači, tamo je bilo intervalski, od 91 do 100 je 10, a kod nekih je bilo od 94 do 110. Sada ste vi utvrdili da je 10 od 91 do 100, od 81 itd., da ne ponavljam, što je u svakom slučaju vrlo bitno.

S druge strane, ministre, uvođenjem jedinstvenog obrazovnog broja vi ste učenika i studenta učinili subjektom u obrazovnovaspitnom procesu, i to je kraj. To i jeste bio osnovni cilj u vaspitanju i obrazovanju. A ovim jedinstvenim informacionim sistemom prosvete vi uvodite i sređujete haos koji postoji, da se zna ko gde radi, koliko škola ima.

Ovo je, ministre, veliki posao. Samo ovo da uradite, vi ćete ostaviti trag u Ministarstvu jer ste uradili nešto što je danas uzrok mnogih teškoća sa kojima se susrećemo.

Da ne bih oduzimao više vremena, to su moja zapažanja. Mislim da je ovo iskorak napred. Kažem, danas-sutra moramo menjati; menja se nauka, moraju se menjati i zakoni. Toliko od mene i hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala vam.

Đorđe Vukadinović.

Branimir Rančić, izvolite.

BRANIMIR RANČIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani gospodine ministre, poštovani gosti iz Ministarstva, dame i gospodo narodni poslanici, danas su pred nama poslanicima u Skupštini Srbije dva predloga zakona obrazovanja, a ja ću govoriti samo o Predlogu zakona o visokom obrazovanju.

Najpre da se podsetimo, važeći Zakon o visokom obrazovanju, koji je donet 2005. godine, posle pristupanja naše zemlje Bolonjskom procesu, u više navrata je menjan i dopunjavan – 2008, 2010, 2012, 2013, 2014. i 2016. godine, jer su uočeni problemi sa postupkom akreditacije i vrednovanja kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa, uspostavljanjem jedinstvenog informacionog sistema u oblasti visokog obrazovanja, angažovanjem nastavnika i saradnika i završetkom studija u propisanom roku i po započetom programu i pravilima studiranja. Takođe je uočena potreba za usaglašavanjem ovog zakona sa Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine.

Imajući u vidu sve ovo kao i broj izmenjenih i dopunjenih članova u odnosu na važeći Zakon o visokom obrazovanju, celishodnije je doneti novi zakon nego vršiti izmene i dopune postojećeg zakona.

U raspravi se ovde postavilo pitanje zašto se donosi zakon po hitnom postupku. Predlog zakona o visokom obrazovanju donosi se po hitnom postupku,

između ostalog, zbog uslova za utvrđivanje statusa studenata u pogledu finansiranja studija u narednoj godini studija. Uspostavljen je kriterijum koji se odnosi na potreban broj ESPB bodova, 48, za rangiranje u okviru budžetske kvote a radi ostvarivanja, odnosno zadržavanja budžetskog statusa u narednoj školskoj godini. Da podsetim, naredna školska godina počinje 1. oktobra, znači broj bodova koji student u tekućoj školskoj godini treba da ostvari kako bi stekao uslov da se finansira iz budžeta smanjuje se sa 60 na 48 ESPB bodova i na taj način je utvrđen realan i održiv prag za finansiranje iz budžeta.

Izdvojiću samo neke novine, ne sve, koje donosi Predlog zakona o visokom obrazovanju, komparativno sa trenutno važećim zakonom iz 2005. godine.

Prvo, Nacionalni savet za visoko obrazovanje, da se podsetimo, obrazuje se radi obezbeđivanja razvoja i unapređivanja kvaliteta visokog obrazovanja. Znači, Nacionalni savet za visoko obrazovanje bira Vlada, imenuje i razrešava, umesto Narodne skupštine i, umesto 17, Savet ima 21 član.

Što se tiče nadležnosti Nacionalnog saveta, u članu 12. stav 1. tačka 15) kaže se – utvrđuje minimalne uslove za izbor u zvanja nastavnika, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije Akademija i visoka škola, što će imati uticaj na član 74, gde se definišu uslovi za izbor u zvanje nastavnika, i na član 93 – prestanak radnog odnosa.

Tako, na primer, za zvanje docenta, pored ostalih definisanih uslova, mora da ima najmanje tri godine pedagoškog iskustva. Podvlačim, najmanje tri godine pedagoškog iskustva na visokoškolskoj ustanovi, što u zakonu iz 2005. godine nije definisano, odnosno nije bilo potrebno.

Takođe, Predlogom zakona o visokom obrazovanju, kada se u Poglavlju 8. govori o osoblju visokoškolske ustanove, uvodi se u članu 85. asistent sa doktoratom. Uvedeno je kako bi visokoškolske ustanove mogle da zadrže asistenta koji je doktorirao i kome je istekao drugi period angažovanja u slučaju kada nema mogućnosti da se izabere u zvanje docenta. Na ovaj način je omogućeno da visokoškolske ustanove izvesno vreme zadrže doktorande, razvijaju njihovu kompetenciju za nastavu i, ako se ukaže mogućnost, biraju ih u nastavničko zvanje.

Što se tiče radnog odnosa nastavnika, nastavniku koji je navršio 65 godina života i ima najmanje 15 godina staža osiguranja a imao je zvanje redovnog profesora, u važećem zakonu mogao bi to da bude i vanredni profesor, može se produžiti radni odnos ugovorom na određeno vreme do dve godine, uz mogućnost dodatnog produženja, a najduže do kraja školske godine u kojoj navršava 70 godina.

Takođe, nastavniku se može produžiti radni odnos ako ima najmanje 20 godina radnog iskustva u visokom obrazovanju i ako je nakon sticanja zvanja redovnog profesora, podvlačim – nakon sticanja zvanja redovnog profesora, ostvario naučne rezultate koji su potrebni za izbor u zvanje redovnog profesora, što je definisano u članu 74. stav 10–12.

Na kraju, osvrnuo bih se na organe poslovođenja. Organ poslovođenja univerziteta je rektor, fakulteta dekan, akademije strukovnih studija predsednik, a visoke škole i visoke škole strukovnih studija direktor. Mandat organa poslovođenja traje tri godine, sa mogućnošću još jednog uzastopnog izbora. Znači, sve one špekulacije koje su bile u novinama da će rektori i dekani zadržati mogućnost da do penzije budu na tim funkcijama ovim novim zakonom je to svedeno na tri godine i još jedno njihovo postavljenje od tri godine.

Na kraju da zaključim – visokoškolske ustanove dužne su da doktorsku disertaciju, izveštaj i ocenu komisije u elektronskoj verziji čuvaju na zvaničnoj internet stranici ustanove i u štampanom obliku, kao i u biblioteci ustanove, najmanje 30 dana pre odbrane disertacije. Univerzitet je dužan da u formi digitalnog repozitorijuma, u kojem je trajno čuvana elektronska verzija, isti mora u roku od tri meseca od odbrane da dostavi u centralni repozitorijum Ministarstva. Ovo ovako nije bilo definisano što se tiče završnog rada i disertacija u prethodnom zakonu u članu 30.

Na kraju, pošto sam afirmativno govorio o ovom zakonu, u danu za glasanje glasaću za predlog ovog zakona o visokom obrazovanju. Hvala na pažnji.

PREDSEDNIK: Reč ima narodna poslanica Olena Papuga.

OLENA PAPUGA: Poštovana predsednice, poštovani ministre i saradnici Ministarstva, ja ću prvenstveno da govorim o Zakonu o visokom obrazovanju, pošto Liga socijaldemokrata Vojvodine ima dosta amandmana na onaj drugi zakon, o sistemu obrazovanja i vaspitanja, tako da ćemo onda ono vreme iskoristiti na naše primedbe koje imamo na taj zakon.

Uglavnom, u ovom Zakonu o visokom obrazovanju me interesuje da li će taj zakon konačno ispraviti nepravde koje postoje, a tiču se šifarnika, odnosno toga što školujemo nepostojeća zanimanja. U šifarniku zanimanja je prepoznato oko 140 nepostojećih zanimanja, za koja se školuju naši studenti na državnim i privatnim fakultetima. Lista zanimanja, sa druge strane, ne prepoznaje 79 ili 80 obrazovnih profila za koje školuju naše studente univerziteti u Srbiji. Među njima su diplomirani menadžer u hotelijerstvu, strukovni zubni tehničar itd.; neću sada da nabrajam tih 79 obrazovnih profila koji postoje a ne postoje.

Zakon o visokom obrazovanju koji je usvojen 2005. godine donet je prvenstveno zbog toga što smo se pridružili Bolonjskom procesu. Između

ostalog, ipak, brojna zvanja koja se stižu po tom Bolonjskom procesu nisu prepoznata, o tome sam već govorila, i oni jednostavno nemaju mesto u šifarniku. Studenti i dalje konkurišu, upisuju se na fakultete, završavaju fakultete, čak i polažu državne ispite i licence, jer im je to omogućeno na neki način, ali posle toga ne mogu da nađu zaposlenje ili, ako i nađu određeno zaposlenje, nađu ga sa nižom stručnom spremom jer njihova zanimanja nisu prepoznata.

Zato vas pitam, ministre – da li će to novi Zakon o visokom obrazovanju nekako razrešiti i da li će privatni i državni fakulteti konačno da školuju obrazovne profile koji će naći posao i koji će, ako odu na biro rada, biti tamo prepoznati?

Navešću vam jedan konkretan primer oko tog šifarnika i jednog nepostojećeg zanimanja, a vrlo važnog jer se tiče oblasti zdravstva. Ovo pitanje sam već postavljala nekoliko puta u Narodnoj skupštini Republike Srbije, a prvi put u martu 2003. godine. Od tada sam dobila samo neke prepiske sa Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom obrazovanja; jednostavno su mi prepisani članovi zakona, da taj smer postoji i znate već kako to izgleda kad se prepisu članovi zakona.

Pitanje se odnosi na studente, tj. visokoobrazovane medicinske sestre koje su stekle zvanje diplomirani organizator zdravstvene nege na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu, a ima takav isti smer i u Prištini, sada Kosovskoj Mitrovici, ne znam tačno. Znači, to je državni fakultet. Univerzitet je u Novom Sadu. To su osnovne akademske studije zdravstvene nege sa 240 bodova. Iz budžeta Republike Srbije se svake godine izdvajaju sredstva za 70 studenata na tim akademskim studijama, a na strukovnim se školuje oko 30 samofinansirajućih studenata.

Ovaj smer na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu postoji od 2003. godine. Znači, on od te 2003. godine upisuje te studente, studenti koji završavaju taj smer stižu zvanje diplomiranog organizatora zdravstvene nege. Polažu, kažem vam, i dalje licence i polažu državne ispite. Sad vidim, našla sam na sajtu Ministarstva da od ove godine, od ovog septembra, taj smer neće moći da polaže državni ispit.

U obrazovnom sistemu pronađeno je rešenje za medicinske sestre koje završavaju višu školu, i te sestre su i u tim nekim sistematizacijama dobile veći koeficijent, jednostavno, njih naš sistem i klinike prepoznaju, a te diplomirane sestre, jednostavno, naše klinike i naš sistem ne prepoznaje.

U Republici Srbiji 70% svih usluga u zdravstvenoj zaštiti obavljaju medicinske sestre. Inače, u Srbiji, prema podacima Komore medicinskih sestara i tehničara, imamo samo oko 0,03% visokoobrazovanih medicinskih sestara, dok taj postotak u Evropi iznosi oko 70%.

Poslednjih godina veliki broj visokoobrazovanih medicinskih sestara koje je država školovala, znamo u kakvom stanju nam je obrazovni sistem, da imamo nedovoljno finansijskih sredstava za obrazovanje iz budžeta, školujemo te visokoobrazovane medicinske sestre, one ili ne mogu da dođu do tog radnog mesta za koje su se školovale, školuju se i uz posao. Znači, one odlaze iz noćne smene na fakultete, redovno studiraju, završavaju fakultete za četiri godine.

One nisu na neki način teret ovoj državi, jer država ih je prepoznala i fakultet postoji od 2003. godine ali, jednostavno, posle raznoraznih napora da dobiju posao u svojoj struci i da budu unapređene na poslovima koje rade, ne mogu to da nađu. To je na neki način, sve te medicinske sestre postaju neki naš kadar za izvoz. Pitam – da li mi imamo toliko novaca da školujemo visokoobrazovane, sada, u ovom slučaju medicinske sestre, i da ih izvozimo? Koristim taj možda neprimereni termin. To je moje pitanje vama, Ministarstvu, možda i Ministarstvu zdravlja. Šta ćemo sa tim nepostojećim zanimanjima i da li će taj šifarnik nekako da se sredi?

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ja ću vam dati neke odgovore, ali mislim da će i ministar Lončar morati da da, pošto je deo njegove nadležnosti, kao i kada je šifarnik u pitanju, deo nadležnosti Ministarstva rada.

U pravu ste da tu imamo mnogo više nekih zanimanja nego što treba, ali mi radimo novi zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija, što je naša nadležnost, i dovodimo u red sa evropskim okvirom kvalifikacija. Ono što je jako važno, napravljena je međuministarska grupa. Upravo 21 institucija će raditi da se ovo usaglasi. To je već počelo. Bio je prošle nedelje prvi radni sastanak i ovaj problem je prepoznat, tako da sam dužan da vas informišem o tome.

Ako sam uzeo reč, samo bih se zahvalio profesoru Jokiću koji je primetio onu novinu, a to je značajno prisustvo đачkih zadruga unutar ustanova, znači kao mesto gde deca mogu stiću određena znanja i radne sposobnosti.

Dopunio bih samo rečenicom – kada govorimo o predmetnom nadzoru, nije on samo nadzor. Uvek je bilo da je to i savetodavni rad, jer kada nekome dođete kao profesionalac, kao neko ko je dobio zvanje, odete na nastavu i vidite da neke stvari ne radi pravilno, vi ste svakako dužni i da ga obučite za to. To je svrha cele priče. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala

Reč ima narodni poslanik Zoran Bojanić.

ZORAN BOJANIĆ: Zahvaljujem, uvažena predsednice.

Gospodine ministre, kolegice i kolege, slušajući dvodnevnu raspravu vidim da u dosadašnjim diskusijama nema ozbiljnih primedbi na predložena dva zakona, što govori, gospodine ministre, da je vaš tim ozbiljno prišao ovom

problemu i da je stvarno uradio dva dobra predloga zakona. Opet me to ne čudi znajući iz vaše biografije kojim ste se poslom bavili i kakvi su bili rezultati vašeg rada. Sve ono što ste dosada uložili u svoj rad želite da implementirate u ove predloge zakona. Na tome vam zahvaljujem.

Ono što ću ja u par minuta reći pre svega govorim kao roditelj i kao čovek koji je, bogami, 16 godina bio ili član školskih odbora ili član roditeljskih saveta. Za tih 16 godina promenilo se mnogo ministara, promenilo se i mnogo toga u sistemu obrazovanja. Pre svega, treba da znamo da je obrazovanje živ proces, svakodnevn, i da se svakog dana menja i usavršava i da treba što češće da primenjujemo sve te nove vrednosti. Na kraju krajeva, čovek uči dok je živ, ako želi da se obrazuje i ako želi da ima neka nova saznanja.

Ovim zakonom su definisane, pre svega, obaveze prosvetnih radnika, mogu reći kvalitetnih kadrova koje mi imamo, obaveze učenika i uređena su i pitanja i učešće samih roditelja.

Kada sam pomenuo 16 godina koje sam proveo kao član saveta, roditeljskih ili školskih, osvrću se na diskusije koje sam čuo u ova dva dana, koje su u stvari bile primedbe na predloge zakona a ja ih ne vidim kao primedbe. Ovde se govorilo o našoj funkcionalnoj nepismenosti. To je podatak koji ste vi dali u prilogu, znači tačno ste naveli koliko ljudi upiše osnovnu školu, koliko završi osnovu školu, koliko od njih upiše srednju, koliko završi, koliko upiše fakultet, koliko završi. Upravo i jeste cilj ova dva zakonska predloga da to promenimo.

Po meni, brojevi nisu važni. Kada kažem brojevi, mislim na ocene. Mnogo mi je važnije znanje i kako će to znanje neko sutra primeniti u poslu kojim se bavi. Mislim da na tome i treba raditi, jer i vi ste u svom izlaganju na početku pomenuli da neki mnogo visoki brojevi na nekim kvalifikacionim ispitima nisu dali valjane rezultate.

Da ste vi čovek koji želi da menja sistem obrazovanja znam iz sopstvenog iskustva, s obzirom na to da smo pokrenuli inicijativu da u mom gradu, gde je jedna varošica u kojoj je mesna zajednica udaljena od centra grada 50 kilometara, otvorimo odeljenje srednje škole. Nije se u ovom trenutku ostvarilo, jer upravo iz ovog razloga nismo ni mogli. Očekivanja, želje nisu dovoljne. Treba da imamo i interesovanja. Kada smo pravili anketu, videlo se da je vrlo malo ljudi zainteresovano da u tom trenutku i u tom mestu bude otvoreno odeljenje gimnazije opšteg smera. Nadam se da ćemo u nekom drugom trenutku to i uraditi.

U svim diskusijama koje su bile usmerene na kritiku zakona pominjalo se, između ostalog, i vršnjačko nasilje, koje nikakve veze nema s ovim zakonom – o vršnjačkom nasilju govore sasvim drugi zakonski akti – kao i o siromaštvu.

Rečeno je – ne želimo da pričamo o siromaštvu. Pa baš ste vi pričali o siromaštvu i o socijalnim razlikama. Upravo to i želimo da prevaziđemo.

Neko je juče rekao da siromašni nemaju šansu da se školuju. Ja mislim da imaju. Mnogo siromašnih ljudi je i istaknutih naučnika, i doktora nauka i obrazovanih. Obrazovanje i školovanje nije jedno te isto.

Da ne bih dužio, pošto su moje kolege mnogo čega dobrog rekly o ovom zakonu, ovde ću završiti i u svakom slučaju, zna se, sigurno glasati za ove dobre predloge zakona. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Bajro Gegić.

BAJRO GEGIĆ: Poštovana predsedavajuća, poštovani ministre, poštovani saradnici ministra, narodni poslanici, poštovani građani, ja ću kao poslanik Stranke demokratske akcije Sandžaka i pripadnik bošnjačke nacionalne zajednice, a i predsednik Odbora za obrazovanje Bošnjačkog nacionalnog vijeća reći nekoliko reči o Zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, i to o onom njegovom delu koji se odnosi na obrazovanje manjinskih naroda.

Ovim zakonom, pored ostalog, svim državljanima Republike Srbije se garantuje jednakost na obrazovanje, kao i jednakost i dostupnost obrazovanju na isti način i pod istim uslovima, a za pripadnike manjinskih naroda obrazovanje se realizuje, odnosno sprovodi na jeziku nacionalne manjine i pismu nacionalne manjine. Takva zakonska rešenja su postojala i u dosadašnjim zakonima i to je za nas sasvim prihvatljivo i tu nema nikakvog spora.

Međutim, ono što nama predstavlja problem, to je primena zakona u praksi, u svakodnevnom životu. Taj put od donošenja zakona do njegove primene je dug, težak, često i nedostižan. Kao primer za to navodim naš slučaj, odnosno Bošnjaka. Mi smo, iako ova zakonska rešenja već duže vremena postoje, ovakva kakva su sada ili slična, uspeli da ovo pravo ostvarimo samo u gradu Novom Pazaru i opštinama Tutinu i Sjenici. I nigde više van pomenute teritorije, čak ni u Priboju, ni u Prijepolju, gde Bošnjaci čine znatan deo stanovništva i gde su ispunjeni svi uslovi za ostvarivanje ovog prava.

Problemi na koje nailazimo pri ostvarivanju ovog prava su različiti i mnogostruki. Počnimo od samog početka, odnosno od momenta kada roditelji učenika treba da se opredele za jezik na kojem će njihova deca da slušaju nastavu. Tada se njima plasiraju razne dezinformacije, kao na primer da, ako dete uči na bosanskom, neće moći da studira u Republici Srbiji, neće moći sutra da se zaposli itd., da ne nabrajam. U ovo su, nažalost, bili uključeni i neki zvaničnici Ministarstva prosvete, školskih uprava, neki direktori, čak i pojedini nastavnici.

Hoću da naglasim još nešto. Imamo nekoliko slučajeva gde su podnete i krivične prijave da nije ispoštovana volja roditelja pri opredeljivanju za nastavu

nego, iako su se oni opredelili za nastavu na bosanskom, ona je posle nekoliko dana prekinuta i realizovana je nastava na srpskom jeziku. Poseban problem realizacije ove nastave predstavlja nedostatak udžbenika, posebno za dodatke za predmete koji su od posebnog nacionalnog značaja za nacionalne manjine. Najzaslužniji za takvu situaciju su Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Nacionalni prosveti savet, koji su učinili sve, izmišljajući često nekakve banalne razloge, kako ne bi dozvolili donošenje nastavnih programa i odobravanje udžbenika za ovu nastavu.

Ima još problema koji stoje na putu uspešnoj realizaciji ove zakonske odredbe. Ja neću ovog puta da nabrajam, reći ću samo da se često kao problem javlja upotreba nekih termina, a koji su uz dobru volju lako rešivi.

Ovim predlogom zakona, ministre, vi ste nagovestili, kao i nekim odlukama koje ste doneli, da ste opredeljeni za potpunu primenu ovog zakona, pa i u ovom delu koji se odnosi na obrazovanje nacionalnih manjina i mi vam tu odajemo zaista veliko priznanje i podržaćemo vas u tom nastojanju. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Hvala.

Samo momenat, da polože zakletvu novi poslanici.

Poštovani poslanici, pošto su se stekli uslovi, predlažem da konstatujemo potvrđivanje mandata narodnim poslanicima u Narodnoj skupštini za upražnjena poslanička mesta kako bismo omogućili njihovo učešće u radu Narodne skupštine.

Uručena vam je Odluka Republičke izborne komisije o dodeli mandata narodnih poslanika radi popune upražnjenih poslaničkih mesta u Narodnoj skupštini.

Takođe, uručen vam je Izveštaj Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja Narodne skupštine koji je utvrdio da su se stekli uslovi za potvrđivanje mandata narodnim poslanicima, sa predlogom da Narodna skupština, shodno članu 27. stav 5. Zakona o izboru narodnih poslanika, konstatuje potvrđivanje mandata narodnim poslanicima: Aleksandru Šešelju, izabranom sa Izborne liste dr Vojislav Šešelj – SRS, i Ani Čarapić, izabranoj sa Izborne liste Aleksandar Vučić – Srbija pobeđuje.

Na osnovu Odluke RIK i izveštaja i predloga Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja Narodne skupštine a shodno članu 27. stav 5. Zakona o izboru narodnih poslanika, konstatujem potvrđivanje mandata narodnim poslanicima Aleksandru Šešelju i Ani Čarapić.

Čestitam narodnim poslanicima na izboru i molim da se pripremite za polaganje zakletve.

Poštovani narodni poslanici, molim vas da, saglasno članu 17. Zakona o Narodnoj skupštini, pristupite polaganju zakletve.

(Predsedavajuća čita tekst zakletve, a narodni poslanici ponavljaju.)

„ZAKLINJEM SE DA ĆU DUŽNOST NARODNOG POSLANIKA OBAVLJATI PREDANO, POŠTENO, SAVESNO I VERNO USTAVU, BRANITI LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA I GRAĐANSKE SLOBODE I PO NAJBOLJEM ZNANJU I UMEĆU SLUŽITI GRAĐANIMA SRBIJE, ISTINI I PRAVDI.“

Molim narodne poslanike da potpišu tekst zakletve i da ga predaju meni.

(Aplauz.)

Dozvolite mi da vam, u ime Narodne skupštine i u svoje ime, čestitam na izboru za narodne poslanike i poželim uspešan zajednički rad u tekućem mandatnom periodu.

Čestitam vam.

Nastavljamo rad po dnevnom redu sednice.

Reč ima narodni poslanik Jahja Fehratović.

JAHJA FEHRATOVIĆ: Poštovani predsedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, moje izlaganje biće usmereno na Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kao bazu na kojoj se temelji celokupno obrazovanje.

Predložena zakonska rešenja nedvojbeno će ...

PREDSEDNIK: Vratću vam vreme. Krenite ponovo.

Poslanici, molim vas da omogućimo poslaniku Fehratoviću da održi govor.

JAHJA FEHRATOVIĆ: Dakle, moje izlaganje biće usmereno na Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kao baze na kojoj se temelji celokupno obrazovanje.

Predložena zakonska rešenja nedvojbeno će poboljšati sistem, osobito u kvalitativnom smislu. Ne stoji često podvlačena kritika da će ovim zakonom ministar dobiti preveliku moć u rukama u pogledu imenovanja direktora. Naprotiv, njima će se sprečiti dosadašnje zloupotrebe, naročito od strane lokalnih moćnika koji obrazovni sistem vide kao prostor za partokratsko i kriminalno delovanje, što je dovelo do toga da je u najvećem broju slučajeva institucija konkursa postala farsa, da su reference i kompetencije nastavnika i učitelja drugorazredne u odnosu na partijsku pripadnost ili pak spremnost da kupe radno mesto.

Takva vrsta kriminalnog i nemoralnog zapošljavanja uništava odgojnu dimenziju škole, a vrlo često je ključni razlog degradacije opšteg i obaveznog obrazovanja. Neretko direktori koji se žele odupreti takvim vidovima zloupotreba bivaju nemoćni, jer ih lokalni moćnici ucenjuju, prete ostankom na poziciji.

Posledica ovoga je da kvalitet usluga postaje sve lošiji u obrazovnom, a pogotovo u odgojnom delu.

Možda najdrastičniji primer uticaja lokalnih političkih kriminalnih moćnika na sistem obrazovanja imamo u sandžačkim gradovima u kojima, nažalost, niko ko nije blizak vladajućim partijama SDA, SDP ne može dobiti zapošljenje u struci, bez obzira na kompetencije, radno iskustvo i druge reference. Svi direktori osnovnih i srednjih škola u Novom Pazaru taoci su osobe koja dolazi iz kriminalnog miljea; nema ni srednju školu ali ima uticaj na izvršnu gradsku vlast. Niko se u državnom obrazovnom sistemu u Novom Pazaru ne može zaposliti ukoliko ne dobije saglasnost ovog lica, a na njegovu naredbu direktori otpuštaju politički neloyalno osoblje.

I u školama u Tutinu i Sjenici takođe niko se ne može uposliti ukoliko nije politički aktivista vladajućih partija, posebno Stranke demokratske akcije. Najsvježiji su primer nastavnici i profesori verske nastave, kojima, ukoliko dolaze iz Islamske zajednice u Srbiji, direktori u Tutinu i Sjenici, te delimično u Novom Pazaru, doslovno kažu da su dobili naredbu iz gradskih i opštinskih uprava da ih ne smeju primati na posao, bez obzira što su za tu vrstu delatnosti imenovani od strane Ministarstva i što imaju najbolje reference i pedagoški učinak.

Rezultat ovakvog odnosa prema obrazovanju dovodi nas do situacije da profesori i nastavnici koji tako dobijaju posao vrlo često taj ambijent prenose na đake. U tom smislu je zabeležen i stav članova Gradskog veća i Doma kulture u Novom Pazaru koji savetuju mlade sportiste da ne treba da se sekiraju za školu, da je njihova škola njihova briga, u smislu da ne moraju previše pohađati nastavu i učiti. Ovo je, nažalost, trenutna situacija i zato predložena rešenja vidimo kao put ka izlečenju spomenutih anomalija.

Takođe, još jedan od negativnih rezultata ovakvog stanja jeste da oni najkvalitetniji, najsposobniji i najkredibilniji odbijaju da saviju kičmu pred lokalnim vlastodršcima i odlučuju se da napuste zemlju, što dovodi do odliva mozgov a jedne cele generacije intelektualaca. Kao roditelj koji ima već dva đaka i ubrzo će imati još dva koji pohađaju nastavu na bosanskom jeziku vrlo važnim smatram članove 5, 56, 60 i sve druge kojima se reguliše upotreba jezika nacionalnih zajednica izvođenja nastave na maternjem jeziku.

Iako i dalje imamo određene probleme u pogledu pojedinih nastavnih sadržaja izvođenja nastave na bosanskom jeziku, mislim da je pomak napravljen i da će se i preostale nesuglasice vrlo brzo rešiti.

Međutim, i u ovom slučaju imamo zloupotrebu i samovolju lokalnih samouprava i nekih drugih tela koja vrlo često optužuju Ministarstvo za opstrukciju, a u stvari sami to rade da bi umanjili broj odeljenja koja izvode nastavu na bosanskom jeziku ili zadržali neka fiktivna radna mesta, ne

omogućavajući roditeljima i đacima da iskoriste ovaj set pozitivnih zakona u pogledu nacionalnih i ljudskih prava.

Takođe, vrlo važan segment jesu i uvjeti rada. Mi u jednom delu države imamo škole koje su prazne a u drugom koje su prenatrpane. Recimo, u Novom Pazaru još uvek tri ili četiri škole rade u tri smene. Ministarstvo je tu i država dosta uradila, ali se moraju dodatni napori učiniti kako bi se to dokraja ispravilo.

Iz svih ovih razloga, uz ubeđenje da će predloženim alatima početi ozdravljenje obrazovnog sistema, u danu za glasanje podržaćemo zakon, a naravno, što se tiče Zakona o visokom obrazovanju, podneli smo neke važne amandmane koji će još više poboljšati ovaj zakon i, verujemo, sa zakonom u celini biti važan iskorak u poboljšanju našeg visokoškolskog sistema. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆA: Hvala.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Moram kratko, radi javnosti, da kažem da sam bio nekoliko puta u regiji, posetio Novi Pazar i obišao škole, hvalio i grdio. Normalno, to mi je posao. Ali samo da kažemo javnosti da problem oko udžbenika ne postoji u fundamentalnom smislu reči i da radimo na tome i da prevazilazimo one probleme koji su nekada bili. Mislim da je to zaključeno i mojim prisustvom u vašem nacionalnom veću, gde sam bio i gost, koliko se sećam.

Takođe, oko upisa dece u prvi razred i opredeljenja roditelja na kojem će jeziku pratiti nastavu, predložio sam model koji jedini ima smisla – ne pod nečijom prismotrom da se to radi, nego roditelj, kao i na izborima, može sam zaokružiti, staviti u koverat, i staviti, ako treba, i u glasačku kutiju. Time ne vršimo pritisak nijedne strane. A pomenuo sam i da, ako ima pritisaka, morate prijaviti, ako treba i lično meni.

Slažem se da u školskoj upravi nismo zadovoljni ljudima koji je vode. I tu se menjaju rukovodioci, to vam je jasno. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Ratko Jankov.

Reč ima narodni poslanik Jelena Žarić Kovačević

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem.

Poštovana predsedavajuća, poštovani ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, sistem obrazovanja i vaspitanja je u Srbiji uređen setom zakona, među kojima su danas i zakoni koji su pred nama i dalje u formi predloga, i to predloga za donošenje novih zakona.

U skladu sa Strategijom razvoja obrazovanja do 2020. godine i pratećim akcionim planom, moramo da kroz izmene postojećeg zakonskog okvira

obezbedimo potrebne uslove za celovitu primenu akcionog plana i postizanje strateških ciljeva.

Kada je reč o Predlogu zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, sa jedne strane imamo tradicionalne vrednosti našeg obrazovnog i vaspitnog sistema, ali sa druge strane imamo potrebu za usaglašavanjem sa evropskih sistemom školstva i za transformacijom obrazovanja i vaspitanja u skladu sa potrebama društva. Obrazovni i vaspitni sistem mora se pratiti na sistematičan način, kao i promene koje dolaze sa novim vremenom i razvojem društva. To je i glavni cilj donošenja ovog zakona – sagledavanje procesa školovanja od početka do kraja i postizanje najboljih mogućih rezultata.

Konkretniji rezultati primene ovog zakona će se odnositi i na neke primere koje će samo izdvojiti iz predloga ovog zakona, na primer uvođenje dualnog obrazovanja u srednjem stručnom obrazovanju i vaspitanju. Dualno obrazovanje će podstaći bolje povezivanje privrede i obrazovanja na svim nivoima. Radi se o modelu obrazovanja koji je kreiran prema potrebama tržišta rada i obuhvata sve profile obrazovanja. Ono što smo mogli da vidimo još iz programa Vlade koji je predstavila premijerka Brnabić jeste da je već postojala jaka podrška različitih kompanija koje su zainteresovane za saradnju sa školama i učenicima koji se budu odlučili za pohađanje ovakvih profila.

Dalje, u Predlogu zakona se još kaže i da radni odnos zaposlenog prestaje sa navršениh 65 godina života, odnosno najmanje 15 godina staža osiguranja. Takođe, otvara se mogućnost osnivanja ustanove po modelu javno-privatnog partnerstva.

Konkretni rezultati primene zakona videće se i u oblasti bezbednosti, zaštite i odgovornosti učesnika u obrazovno-vaspitnom procesu, i to svih učesnika. Proširena je odgovornost za ponašanje kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo. Takođe, bliže se uređuje i postupanje ustanove kada se bude utvrdilo diskriminatorno ponašanje, pojačana je odgovornost i učenika i same ustanove. Ovo su samo neke stvari iz navedenog predloga zakona.

Malo će se osvrnuti i na Predlog zakona o visokom obrazovanju. Dakle, ovaj predlog nam predstavlja probleme koje će rešiti i na koji način će povećati fleksibilnost normi u odnosu na potrebe tržišta rada. Tu takođe imamo neke konkretne primere koji su jako dobri. Visokoškolske ustanove će moći da organizuju kratke programe studija u trajanju od jednog ili dva semestra i izdaju sertifikat o završenom kratkom programu studija. Sa jedne strane, visokoškolske ustanove na taj način odgovaraju potrebama tržišta rada, a sa druge, lica koja su stekla kvalifikacije poboljšavaju svoju zapošljivost i na taj način smanjuju ukupan broj nezaposlenih.

Takođe, ono što važećim zakonom nije uređeno je studiranje uz rad, koje takođe organizuje visokoškolska ustanova i to za one studente koji se pri upisu opredeljuju za predmete koji nose najmanje 30 bodova, što je dvostruko manje od onoga na šta su upućeni studenti koji se finansiraju iz budžeta. Na ovaj način studentima koji su prinuđeni da rade ili koji žele da rade za vreme studija data je mogućnost da to i ostvare. Tu je i stručna praksa, koja je važan deo studentskih programa. Dalje, predlog rešavanja problema neujednačenih kriterijuma za ocenjivanje, takođe unapređenje kvaliteta postupka akreditacije, uvođenje kategorije predavača van radnog odnosa, odnosno uvođenje stručnjaka itd.

Videćemo kakve promene će pretrpeti ovi predlozi usvajanjem eventualno nekih amandmana, čemu i služi zasedanje Narodne skupštine, ali uglavnom donošenje ovih zakona je samo još jedan korak napred na putu razvoja sistema obrazovanja i vaspitanja u Srbiji i podržaću ove predloge u danu za glasanje. Hvala.

PREDSEDNİK: Hvala vam.

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Poštovani građani, dame i gospodo, složićemo se da su ovo dva izuzetno važna zakona za sve građane Republike Srbije. Obrazovanje je izuzetno važna oblast i stoga nam je zaista nejasno zbog čega po hitnom postupku usvajamo ova dva zakona, zbog čega je rasprava objedinjena, jer i jedan i drugi zakon, i o osnovnom obrazovanju i o visokom obrazovanju, zahtevaju punu raspravu i zahtevaju više vremena od onoga što je dodeljeno Poslovníkom. Nažalost, rasprave su spojene, tako da imamo malo vremena.

Naravno da je želja svih nas da unapredimo stanje u obrazovanju – i u osnovnom, i u predškolskom, i u srednjoškolskom i visokom obrazovanju. Nažalost, bojim se, iz ovih izlaganja koje ste čuli od poslanika „Dosta je bilo“ i drugih opozicionih poslanika, u mnogim oblastima se pravi korak nazad, počev od toga da ovo biranje direktora škola od strane Ministarstva, to zaista ne bi trebalo tako da bude. Ne postoji nijedan razlog za to. Posao Ministarstva bi morao da bude nadzor sistema, uspostavljanje jasnih pravila, uspostavljanje merila kvaliteta i nadzor nad sprovođenjem toga, ne izbor pojedinačnih ljudi. To je, recimo, jedan veliki korak nazad.

Imamo pitanja. Ovi plagirani doktorati o kojima smo govorili, propuštena je prilika da se tu napravi korak napred jer imamo dosta izveštaja – i o doktoratima guvernerke Narodne banke, i gradonačelnika, i ministra policije, gradonačelnika Beograda i predsednika opštine Novi Beograd. Znači, dosta dokaza je izneto da se radi o plagijatima. Vrlo je jasno, pošto kompjuter uporedi

tekstove i može precizno da da podatke. Nažalost, nemamo neke velike pomake u toj oblasti.

Takođe, imamo neka zaista čudna rešenja gde ponovo Ministarstvo i Vlada preuzimaju na sebe neke stvari koje bi trebalo da radi Skupština u pogledu akreditacionog tela Nacionalnog saveta itd., o čemu je već dosta rečeno i ne razumemo zbog čega se ide u tom pravcu. Ide se direktno kontra Strategiji koja kaže da bi ta tela morala da budu nezavisna, ne samo od akademske zajednice nego i od Ministarstva i Vlade.

Sve su ovo koraci koji, po nama, idu u zaista pogrešnom pravcu. Nažalost, nemamo dovoljno vremena da o njima razgovaramo, na sve njih smo podneli amandmane. Imate konfuziju koju ste uveli u Zakon o visokom obrazovanju, gde ste pobrkali školsku godinu i godinu studiranja, o čemu ćemo takođe govoriti kad budu amandmani u pitanju.

Međutim, ja bih se okrenuo ka nekim stvarima oko kojih bi trebalo da možemo da se složimo. Deca su jako važna i mi mislimo da je obrazovanje pravo deteta. Šta mislimo pod tim? To znači da obrazovanje deteta ne sme da zavisi od ekonomske snage roditelja. Odnosno, razumem, ministar je samo pomenuo jednom u svojim replikama kako nikada u Srbiji nisu bili udžbenici plaćeni iz budžeta. Mislim da je to praksa koju bismo morali da uvedemo, iako je dosada nije bilo. Na primer, vršnjaci naših mališana i srednjoškolaca koji se obrazuju u dijaspori, u tim zemljama kao što su Kanada, Amerika, zemlje EU, dobijaju udžbenike plaćene iz budžeta, ne kupuju ih roditelji. Prosečna primanja domaćinstva u Srbiji su 57.000 dinara, znači ukupna primanja celog domaćinstva, gde ulaze i zarade, često i penzije penzionera koji pomažu roditeljima. Priznaćete da sa prosečnim primanjima od 57.000, poredeći to sa cenama udžbenika gde jedan komplet košta od 10 do čak 17 hiljada dinara, porodice to ne mogu da podnesu.

Znači, ovo je nešto gde bi država trebalo da se umeša i u osnovnom i u srednjoškolskom obrazovanju. Onda se uvek postavlja važno pitanje – da li to možemo da platimo? Gledajući tu situaciju u razvijenim zemljama Zapada, gde su moja deca na početku pohađala školu, udžbenike dobijete, sveske dobijete i oni onda to rade tako da ne dobijete trajno nego na korišćenje, pa naprave, recimo, da na četiri godine menjaju udžbenike – evo, ministar potvrđuje da zna za tu praksu – i praktično roditelji i deca moraju da čuvaju te knjige, prenose ih na naredne generacije i onda se četiri puta smanje ti troškovi.

Ako pogledamo u Srbiji npr. u osnovnim školama je negde oko 560.000 dece, u srednjim školama negde oko 260.000 i, ako obračunamo po ovom principu, ukupan trošak da za sve njih nabavimo udžbenike, za svu decu u Srbiji, iznosi negde oko 0,2–0,3% budžeta Republike Srbije.

To vam je pet puta manje nego što je budžet predvideo, recimo, za subvencije „Er Srbiji“. To je više od deset puta manje nego gubici koje smo platili za Železaru Smederevo od 2014. do 2016. godine. To je otprilike 2% subvencija koje se daju Srbiji za nesposobne ljude koji vode javna preduzeća ili za strane investitore koji nam pretvaraju zemlju u jeftinu radnu snagu.

Mislim da bismo ove stvari morali da uvedemo u zakon. Mi smo predložili amandman koji kaže da je obrazovanje pravo deteta, da svi troškovi obrazovanja predškolskog, osnovne škole, srednje škole moraju da budu plaćeni iz budžeta. Novca, kao što smo obrazložili, ima dovoljno u budžetu.

Pored toga, mislim da bi trebalo neke standardne kvalitete uvesti, tako da bi trebalo ograničiti broj učenika u odeljenju u osnovnim i srednjim školama, broj dece po vaspitaču i da to stavimo na jedan takav nivo. Jer, ako zaista kažemo da je natalitet važan u Srbiji, ako zaista kažemo da je obrazovanje važno u Srbiji, složićete se da iza tih reči treba da stoji budžetsko opredeljenje Republike Srbije.

Prema tome, amandmani o kojima mi govorimo i nadamo se da ćete uzeti u obzir i ove ispravke koje smo dali, a pogotovo ovaj član koji gleda ka budućnosti, da ćete razmotriti to, jer budžetska izdavanja za tako nešto zaista nisu toliko velika. Obrazovanje jeste i moralo bi biti pravo deteta kao što vršnjaci naših mališana koji su otišli u dijasporu, a i sve više dece beži tamo, imaju to pravo, prepoznato je u tim državama. Srbija to sigurno može da plati. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Odobrio sam, jer ta praksa je dobra. Mi smo je već počeli prošle godine time što smo deo besplatnih udžbenika dali da se plasira kroz biblioteku.

Međutim, taj zakon koji je donet vrlo skoro nije kompletan. Kažem i više puta sam pomenuo, fale i standardi za digitalne udžbenike koji su jeftiniji, idemo na digitalizaciju. Dignuta je fama u školama i biznis oko toga – udžbenik nije glavno sredstvo, uvek je bio pomoćno a i sada je. Daje mu se prevelik značaj.

Sve drugo, kada govorimo o besplatnom školovanju na nivou predškolskog, mada ima ona participacija, osnovnog i srednjeg, sem udžbenika sve drugo se i ne plaća. Naravno da država plaća nastavnike, struju, internet i sve ostalo.

Pomenuo sam, ne znam da li ste bili u sali, mislim da ćemo vrlo brzo biti ovde u Domu sa izmenama i dopunama Zakona o udžbenicima, gde postoje mnoga rešenja i u okviru tog novca mislimo da ćemo pomoći državi a i država će izdvojiti više, jer ovo je rešivo. Ovo je stvarno priča koja može i mora da se reši.

Inače, standardi za broj učenika u odeljenju naravno da postoje, kontrolišu se kroz sistem Dositej i stalno se ažuriraju. Ono što je bitno, moramo da vodimo računa da li je negde manjinska sredina, da li je granično mesto ili je

nešto treće, ali tu ćemo pokušati da stvari uredimo jer u nekim sredinama ima previše dece. Malopre su diskutovali poslanici iz Novog Pazara, tamo je natalitet jedino veliki u Srbiji, tamo su odeljenja iznad standarda. Jedna škola je skoro završena, tamo mora hitno da se zida još jedna, da se rastereti broj đaka u osnovnim školama. U Novom Sadu je problem isti zbog intenzivnog doseljavanja iz drugih delova Vojvodine. U svim drugim delovima je depopulacija, smanjenje đaka. Vodimo o svemu tome računa. Hvala na sugestijama.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Razumem da su udžbenici pomoćna sredstva, međutim, njihov teret je prevelik. Naš predlog je da upravo ovim zakonom propišemo da to mora da se desi, odnosno da teret nabavke udžbenika padne na budžet Republike Srbije. Sredstava ima dovoljno, ilustrovao sam brojevima. Ovo bi zaista morao da bude prioritet; čudno mi je da do sada nije bio, ne samo za vreme ove vlade nego i prethodne, i one pre nje.

Znači, ovo je jedna jako važna stvar. Rekao sam da budžet porodica nije dovoljan da to pokrije. Za obdaništa takođe, ta participacija od 20% je prevelika. Ljudi to ne mogu da podnesu, a vi sigurno znate koliko je predškolsko obrazovanje bitno. Znači, ovo su sve neke stvari koje bi mogle biti u ovom zakonu. Mi smo predložili jedan član za koji mislimo da bi to pokrio, čime bismo udarili temelje. Tako da bi posle, recimo, taj zakon o udžbenicima mogao da prati ovaj osnovni, krovni zakon, gde smo te principe ustanovili.

Što se tiče ovih standarda, mislim da postoji jednostavan način da se propiše maksimum, tako da svi moraju da zadovolje maksimum i država to mora da isfinansira. U Beogradu je to takođe problem, ne samo u Novom Pazaru, da ima puno dece a nedovoljno nastavnika pa imamo velika odeljenja, a u nekim sredinama je to mnogo manje. Tako da ne govorimo o propisivanju minimuma, to je već drugo pitanje, koje je osetljivo zbog svih stvari o kojima ste govorili – ruralne sredine, pitanje nacionalnih zajednica itd., nego govorimo o maksimumima, koji se odnose, recimo, na Novi Pazar, kao što ste kazali, ali se odnose i na Beograd.

Mislimo da jednim ovako jednostavnim članom možemo temelj da stavimo da bi posle toga svi ostali zakoni to mogli da prate. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Mnogopoštovana predsednice Narodne skupštine Republike Srbije sa potpredsednicima, poštovani gospodine ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, poštovani građani Republike Srbije, ova dva zakona, gospodine ministre, dugo smo čekali.

Odmah da kažem, na početku, da oni rešavaju dva krupna problema koje prethodne vlasti nisu mogle rešiti deset godina. Prvo, vratili ste vaspitanje i

obrazovanje ne samo u zakon, nego sa ovim zakonima u školu, porodicu i društvo. To je najveće pedagoško dostignuće, jedno od najvećih u poslednjih 15 godina. Drugo, povezali ste rad i obrazovanje i izmenom programa vratićemo sadržaje koje su prethodne vlasti „iščašile“, tako da kažemo, iz nastavnih planova i programa, pogotovo kada se radi o patriotskim sadržajima.

Dozvolite da kažem, gospodine ministre, da je ceo vaspitno-obrazovni sistem pod strankom bivšeg režima u tranzicionom periodu, od jednog evropski prestižnog nivoa vaspitanja i obrazovanja koje smo imali, potonuo u najveću krizu u istoriji školstva i pedagoških ideja u Srbiji. Sa ovom mojom tvrdnjom se slažu svi profesionalni pedagozi na filozofskim fakultetima i školski pedagozi koji prate praksu i teoriju vaspitanja i obrazovanja.

Stranka bivšeg režima ne zna, ili se pravi da ne zna da je znanje, vaspitanje i obrazovanje svih građana Republike Srbije pretpostavka demokratije. Znanje, vaspitanje i obrazovanje jačaju demokratiju, a nevaspitanje, neznanje i neobrazovanje pogoduju diktaturi, poštovana predsednice, koje su poslednjih meseci puna usta opozicionih lidera, posebno predsednika Političkog saveta DS, gospodina profesora doktora Dragoljuba Mićunovića. Šokiran sam njegovim kvalitetom iskazanog znanja i obrazovanja kada izjavljuje „da je u Srbiji na sceni diktatura i da je predsednik Republike Srbije Aleksandar Vučić diktator“. Takve izjave su nedostojne i školski primer neznanja i ne dolikuju šarlatanima a kamoli profesorima univerziteta.

(Maja Videnović: O čemu on priča?)

Njegove izjave da Aleksandar Vučić „demonstrira kako je Parlament koješta i da želi da zgazi parlamentarizam jer mu oni smetaju“ ne samo što je neistinita, nego se graniči sa zdravim razumom.

Poštovani narodni poslanici, poštovani profesori univerziteta, da li je moguće da je kvalitet vaspitanja i obrazovanja profesora univerziteta Mićunovića takav da on ne zna šta je diktatura? Verujem da njegov kvalitet znanja nije ekvivalent znanju profesora univerziteta. Uostalom, on je svoj kvalitet pokazao još posle Drugog svetskog rata, kada je jahao popa. Citiram njegovu izjavu...

(Maja Videnović: Pobogu, predsednice.)

PREDSEDNIK: Poslaniče, isključila sam vam mikrofona.

(Maja Videnović: Sram vas bilo.)

Nemojte se krstiti, nismo u crkvi, nema potrebe.

(Marijan Rističević: To je izjava Mićunovića.)

Nije, poslanik Mićunović juče nije ni spomenuo tako nešto.

(Marko Atlagić: Izjava odranije u štampi.)

Znam, ali naša je dužnost...

Možda prekjuče, ali juče u Parlamentu nije.

(Marko Atlagić: Ja ću odgovoriti da li je, proverite u stenogramu.)
Ne, uzeću stenogram sigurno, zbog sebe, ne zbog vas.

Vratiću vam reč, ali molim vas, obratite pažnju kojim rečima se obraćate.
Molim vas, zbog mene, zbog poštovanja prema meni. Molim vas, prijavite se.

MARKO ATLAGIĆ: Uvažena predsednice, vi znate da ja u ovom visokom domu, i građani, nikad napamet ne pričam. Da li znate? Nije ovo juče izjavio, daću vam datum kada je, a juče je izjavio za diktaturu. Onaj ko je slušao... I to ću da citiram, ako hoćete, i sat i sekund i minutu. Toliko.

Uvažena gospodo narodni poslanici, mnoge vlade u svojim programima daju vaspitanju i obrazovanju značajno mesto. To je posebno radio bivši predsednik Vlade i aktuelni predsednik Republike Srbije gospodin Aleksandar Vučić, jer je bio svestan da je bivši režim DS-a čitav sistem vaspitanja i obrazovanja doveo na veoma niske grane.

Kada kažem veoma niske grane, njega su tada karakterisale, prvo, antipedagogizacija, izbačeno vaspitanje i obrazovanje iz škola. Vi znate, gospodine ministre, jer ste bili jedan od uglednih u vaspitanju i obrazovanju, da nastavnici nisu smeli da spomenu reč vaspitanje u školi. To vrlo dobro znate. Znači, antipedagogizacija.

Komercijalizacija – dva bukvara istom đaku; jedan drži u školi, jedan kod kuće – to smo suzbili. Politizacija, birokratizacija, kvazireformatorstvo, koje nije sprovedeno – tek se sad sprovodi, s ovim zakonima, i vi ga sprovodite čak u nekim elementima pre nego što je zakon donesen.

Neefikasnost vaspitanja i obrazovanja, loši i skupi udžbenici, velika korupcija, sorošizacija koja je dovela do izbacivanja iz nastavnčkih planova i programa patriotskog sadržaja. Dajem primer: treći razred osnovne škole, slušanje muzike – našlo se baš „Marš na Drinu“ da se izbaci. Srpski jezik – Ivan Goran Kovačić, baš „Jama“ se našla da se izbaci. Vratićemo te sadržaje.

Predsednica Vlade Republike Srbije Ana Brnabić je u svom nastupajućem ekspozeu posvetila izuzetnu pažnju vaspitanju i obrazovanju, na osam strana. Naš uvaženi predsednik na svom inauguracionom govoru posvetio je bit reforme vaspitanju i obrazovanju, a on se sastoji u onome što ste vi juče, ili danas, govorili.

Ja ću samo četiri rečenice da citiram gospodina predsednika iz njegovog govora: „Prestali smo da čekamo, počeli smo da tražimo.“ To je srž ovog zakona, jedan od principa. „Prestali smo da se pravdamo, počeli smo da prihvatamo odgovornost.“ To je princip ovog zakona, bilo da se radi o učenicima, o nastavnicima, bilo o roditeljima. „Prestali smo da se krijemo, počeli smo da izlazimo na crtu svakome.“ Ja izlazim profesoru Mićunoviću na crtu, bez ikakvog problema. „Prestali smo da tražimo krivce i izgovore, počeli smo da

otkrivamo greške u nama.“ To je jedan od principa ovog zakona. „Prestali smo da se nadamo da će nam neko nešto dati, počeli smo da verujemo da možemo da stvorimo.“ To je suština zakona jednog i drugog, kako ovog o osnovama vaspitanja i obrazovanja tako i onog o visokom obrazovanju.

Poštovani ministre, mi u prethodnom razdoblju, vama je to dobro poznato, čak u nazivu zakona nismo imali vaspitanje nego Zakon o srednjoj školi, Zakon o osnovnoj školi itd. Imali smo strašne napore poslednje četiri godine otkada je SNS na vlasti, da vratimo u nazive bar, a da ne govorim o programima.

Kada se radi o vaspitanju, što su vam danas prigovorili da je o nasilju manje rečeno u zakonu, to je odlična stvar. Zašto? Nasilje je posledica nevaspitanja. Mi sada uvodimo programe, počevši od prvog razreda osnovne škole, kroz nastavno-vaspitne programe, nastavne planove i programe, kroz roditeljske sastanke, kroz saradnju roditelja i mesne zajednice i škole, lokalne zajednice itd., i onda neće doći do nasilja. Znete li otkad to govorimo o nasilju? Od 2000. godine. Znete li ko je to ovde forsirao? Soroš. Ja ću vam citirati jednu knjigu, „Nasilje u školama“ – 283 strane, nijedna rečenica, nek mi neko nađe jednu reč da se govori o vaspitanju. E, to je rezultat toga. Vi obrćete, zapravo mi svi skupa, proces i stavljamo ga na svoje mesto.

Dubina ponora u koji nas je doveo bivši režim u vaspitanju i obrazovanju tražila je mobilne timove u Ministarstvu prosvete, čiji su rezultat ova dva zakona, zahvaljujući vama i vašim saradnicima, gospodine ministre. Da li je tako? Verujem da je tako, da ćete potvrditi.

Sada, dozvolite na konkretne neke stvari o kojima je danas stidljivo rečeno ili možda nije direktno, jer radi se o Zakonu o visokom obrazovanju, jer profesori univerziteta nas sad prate i traže odgovore i tražiće za tri-četiri dana, pošto nastavna godina i školska, je li, počinje. Uvodi se, prvi put u višestranačkom sistemu, kao novina, studiranje uz rad. Molim vas, profesori univerziteta, to ovaj zakon rešava. Pri čemu se student koji će studirati uz rad pri upisu na odgovarajuću godinu studija opredeljuje za onoliko predmeta koliko je potrebno da ostvari, a najmanje 30 bodova, što je dvostruko manje od onog studenta koji se finansira iz budžeta. To su idealne stvari. Jedan deo poslanika, četiri godine smo to ovde predlagali da u zakon uđe ali, nažalost, nije ušlo.

Poštovani studenti, vama se obraćam, studiraćete uz rad, kao što rade i mnoge evropske, kako ministar reče, i svetske zemlje.

Drugo, uvođenje kratkog programa studiranja – od 30 do 60 bodova, jedan ili dva semestra. Poštovani studenti, poštovani savršeni profesori fakulteta, to se na vas odnosi. Dakle, vi ćete imati ovaj kratki program zato što ćemo na taj način odgovoriti potrebama tržišta, ili, kako bi nekad rekli, oni koji ne znaju,

udruženog rada, koji su starije generacije, ali to će biti semestar ili najviše dva i na taj način će se moći aktivno uključiti u proces obrazovanja i vaspitanja.

Uvođenje zajedničkih sednica Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje i Privredne komore Srbije, zatim Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih najmanje dva puta godišnje, a verujem da će toga biti i više. To su idealne stvari. To je ta praksa. Imam slučaj jednog, završio je menadžment. Kažem – gde ćeš raditi? – Ne znam. Šta je to? – Ne znam. Evo, nećemo dobijati takve studente. Hvala vam što ste to uvrstili u zakon.

Nadalje, uvodi se institut Saveta poslodavaca koji formira visokoškolska ustanova, u ovom slučaju fakulteti, čiji je zadatak izrada studijskih programa. Ovo je, gospodo profesori i poslanici, važno. To je to. Naši studijski programi nisu bili kvalitetni, jer poslodavci, odnosno privreda nije sudelovala u izradi i onda smo dobili, hajde da kažemo, stručnjake koji nisu odgovarali privredi i društvu. Na bazi toga stižu se kompetencije koje poslodavci prepoznaju i koje oni traže. Evo, to je suština.

Nadalje, uvođenje kategorije predavača van radnog vremena. To me pitaju profesori juče, zovu danas čitav dan da objasnimo to, iako će to objašnjavati na fakultetima, ali oni su nestrpljivi. Radi se o vrhunskim stručnjacima iz realnog sektora koji bi na neki način preneli studentima svoje vrhunsko dostignuće. Vi ćete pitati – zašto nisu na fakultetu? Zbog zarada, koje su niže na fakultetu; u visokom obrazovanju uopšte i nemaju interes da budu birani u zvanje na fakultetu. Oni će van svoga radnog vremena vrhunska dostignuća pružati našim studentima. Hvala vam, gospodine ministre, i za ovo.

Osniva se Nacionalni savet, tzv. akreditaciono telo. U jednoj rečenici, to je najveća mafija bila u obrazovanju. Vidite kako imam hrabrosti da kažem. Neće više da bude. Ono će biti nezavisno sada i od Ministarstva i od Skupštine, imaće svoj izvršni organ, imaće svog direktora i dalje da ne ulazim u sitnice.

Ovo je važno, vidim da je bilo nerazumevanja u ova dva dana, uvodi se jedinstveni informacioni broj prosvete koje vodi Ministarstvo. Ali uvodi se i registar, akreditacioni, visokoškolskih ustanova, uvodi se drugi registar, akreditacionih i studijskih programa, i neće više biti izmišljeni program jedna nastavna jedinica. Uvodi se jedinstveni informacioni broj, tzv. JOB, koji predstavlja ključ za prepoznavanje svih podataka o jednom studentu. Nema više manipulacija.

Osmo, mandat dekana je tri plus tri, s tim da im se unazad ovo ne računa. To znači, pošto su pitali, da oni koji su bili unazad 10 godina, mogu da konkurišu za to mesto.

Dalje, prestanak radnog odnosa na fakultetu. To je rešeno, mogu se stručnim službama Ministarstva obratiti, da ja ne govorim o ovome.

E sada, dozvolite, uvodi se menadžer univerziteta. Ja sam predlagao da se uvede menadžer i na fakultete. To je nekad bilo, znate, direktori fakulteta u jednoj od bivših socijalističkih, da kažem tako, republika i pokazalo se izvanredno. Dekan je vodio nastavno-naučne stvari, a menadžer zna se već šta radi.

Dozvolite, pošto ja nisam juče izlazio iz ovog doma, zarad ugleda ovog visokog doma, gospodine ministre, vidim da ste vi vrlo dobro odgovorili kada su u pitanju migranti. Jedan predstavnik jedne minorne političke grupe je tako loše govorio o migrantima, što ne pripada ovom visokom domu, srpskom narodu i srpskoj državi. Baš na migrantima Srbija je dobila ugled širom sveta, što nam priznaju i evropski i svetski zvaničnici. Taj predstavnik minorne političke grupe je profesor, ali treba toliko da zna da za vreme Prvog svetskog rata, pored drugih, Francuska je školovala 6.000 naših đaka i studenata, a od toga 4.000 o svom trošku. Da li je tačno, gospodo, ili profesore minorne političke grupe, ili ne? Ja se, u ime visokog doma, u ime stranke kojoj pripadam, izvinjavam svim građanima Republike Srbije zbog uvrede koju je juče taj profesor, poslanik i predstavnik minorne grupe naneo ovom visokom domu.

Dozvolite još na kraju da kažem, kad je u pitanju kvaliteta vaspitanja i obrazovanja, jednu rečenicu. Kakav je to kvalitet znanja profesorke univerziteta koja je ovih dana izjavila, a zove se dr Vesna Pešić, trebalo bi da zna, ili se pravi da ne zna – šta je fašizam i diktatura? Ona je, verovali ili ne, predsednika države Aleksandra Vučića nazvala Musolinijem a sve nas u stranci i poslanike fašistima. Ja joj preporučujem, kao koleginici profesoru, da ovaj tekst koji je objavila u jednom dnevnom listu unese u svoju dnevnu sobu da je svakodnevno podseća na njene visoke naučne misli i dostignuća.

Kada je u pitanju bukvar, preporučujem Zavodu za unapređivanje i autorima tri rečenice na početku iz kojih će proizaći suština svih programa. Prva rečenica: Bez rada nema života. Druga rečenica: Ja volim svoje roditelje. Treća: Ja volim svoju otadžbinu. Na bazi toga će se razgranati sve do kraja.

Na kraju dozvolite još da kažem nekoliko rečenica zbog uvreda koje sam tobože ja izrekao, te sam dužan da obrazložim kao čovek struke a vezano s kvalitetom obrazovanja. Rekli su, kad sam nadimke rekao jutros, da sam uvredio. Moram gospodu profesore koji su ovde upozoriti da nadimke izučava pomoćna istorijska nauka koja se zove toponomastika. Rekao je predstavnik stranke bivšeg režima, nema ga nažalost ovde, da me studenti slušaju.

Moji studenti znaju to. Jedan je pisao, sada je vanredni profesor na fakultetu, „Nadimci Dubrovčana u srednjem veku“. Objasniću o čemu se radi, radi građana Srbije i svog autoriteta na Fakultetu i ovog visokog doma. Na primer, čovek koji je prodavao kožu zvao se Đorđo ili Jorjo Benčetić – Kožar.

Znači, zanimanje mu je nadimak. Čovek koji je pio, kažu Pjanac, ime i prezime. Dakle, nadimci na neki način odražavaju zvanje, zanimanje, ali i loše stvari, npr. kod mene i vas ili bilo koga drugog.

Na primer, ja sam dužan da obrazložim datumima, dan, mesec i sekundu, jer u ovom domu ne želim izgovarati napamet ništa. Kad sam rekao za jednog čoveka da je kralj stečajeva, dozvolite da citiram samo tri rečenice. Dakle, 14. aprila gospodnje 2011. godine, u jednom listu policija češlja „kralja stečaja“. Dana 16. aprila 2011. godine – stečajni upravnik je oterao radnike, a firme očerupane. Zna se o kome se radi, neću ime da kažem. Dana 27. aprila uhvaćen je taj i taj fantom – „kralj stečaja“, udarni naslov. Dalje, obraća se „kralju stečaja“ – bruko, koliko si maznuo para, sledeći naslov.

Gospođo predsednice, ja u ovom domu nikad neću napamet ništa reći, a da ne propratim izvorima.

Drugo, gospodinu čija je poslanica pokušala da me vređa, s obzirom na moje godine, ja joj preporučujem i svim poslanicima iz njene poslaničke grupe, da vi budete svedoci – 64 stepenice ćemo trčati, a oni neka budu mlađi od 30 godina. Toliko. Njoj na znanje i vaspitanje.

Na kraju, predlažem da se zakoni usvoje i mislim da ćemo implementaciju zaista dovesti na nivo i drago mi je što, gospodine ministre, roditelji već ovo znaju po školama, ali nažalost poslanici i neki profesori ne znaju. Hvala lepo.

PREDSEDNIK: Hvala.

Izvolite, Aleksandra Jerkov.

Vi ste hteli repliku? Tatjana Macura.

TATJANA MACURA: Dobar dan. Želim da ukažem na povredu Poslovnika član 106. stav 1 – govornik može da govori samo o tački dnevnog reda o kojoj se vodi pretres. S tim u vezi, ništa što je izneto u poslednjih nekoliko minuta nema nikakve veze sa obrazovanjem, koje je danas tema na dnevnom redu Skupštine. Takođe, tokom govora narodnog poslanika samo sam rekla da se drži teme. Nikakvih uvreda nije bilo. Izgovorila sam jednu jedinu reč, a to je – tema. Hvala.

PREDSEDNIK: On nije mislio na vas nego na poslanicu Janjušević, a to je bilo u toku prepodnevnog zasedanja. Znam ja na koga je tačno mislio i ko ga je uvredio govoreći da ima određeni broj godina. I ja sam reagovala jer mislim da godine ovde nisu relevantne za naše političke diskusije. Ako želite, glasaćemo o povredi Poslovnika.

Reč ima Saša Radulović.

Molim vas da dozvolimo, ako se poslanik prepoznao, da objasni u čemu se prepoznao. Kao predsednik smatram da ima pravo na repliku jer smatra da se prepoznao.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Ne znam koliko minuta je govoreno o svemu osim o tački dnevnog reda – priča o stečajevima, ostala podmetanja koja zaista nikakve veze sa istinom nemaju. Naravno, ja sam ponosan na sve što sam radio u stečajevima, spasio dosta imovine za poverioce, mnogi ljudi su završili u zatvoru zbog toga, zbog onoga što sam radio. Da postoji išta što je sporno oko toga do sada, pet godina je već prošlo otkako su na vlasti, bio bih procesuiran. Trebalo bi da se sete dok sam bio ministar šta su govorili. Međutim, poenta svega ovoga je – pet godina su na vlasti, nijednu od ovih stvari o kojima samo pričaju nisu uradili.

Znači, slušati ovde ne znam koliko minuta zaista je zamajavanje svih građana Srbije nekim stvarima koje nikakve veze sa temom nemaju. Ovo je jako važna tema koju imamo danas, znači dva zakona – Zakon o osnovnom obrazovanju, Zakon o visokom obrazovanju, treba da raspravljamo o tome. Imamo jako malo vremena zato što je objedinjena rasprava, po nama iz neobjašnjivih razloga. Zakon je još i po hitnom postupku. Neke stvari u zakonu ne valjaju. Treba da razgovaramo.

PREDSEDNIK: Poslaniče, ponavljate vašu diskusiju i odgovarate replikom na ono što je bilo upućeno vama.

SAŠA RADULOVIĆ: Oprostite, ovo je moja replika, nemojte da se mešate. Znam da vam smeta replika, prestanite da se mešate.

PREDSEDNIK: Ma ne smeta mi.

SAŠA RADULOVIĆ: Trebalo je da zaustavite poslanika da ne zloupotrebljava svoju poziciju i govori o svemu osim o tački dnevnog reda. Ja u replici imam pravo da kažem ono što mislim da kažem. Znači, ne govorimo o temi, ne govorimo o tački dnevnog reda, govori se o svemu osim o zakonu.

PREDSEDNIK: Gde piše tačno to? Evo, pokajala sam se što sam vam dala repliku jer ne poštujete Poslovnik.

(Saša Radulović: Sram vas bilo. Sram vas bilo.)

Hvala vam, profesore, što pokušavate da me odbranite, nije potrebno. Svašta ja izdržim, i sram me bilo, svašta ja čujem bez mikrofona. Dobro, drago mi je da vas nije sramota što ...

Molim vas, poslanici, dozvolite mi samo da dalje vodim sednicu. Svako govori o sebi kada dobije šansu i dobije mikrofona. Polako samo. Poslanik ne zna šta su replike, ne zna šta je Poslovnik, moja greška je što sam ipak dala reč.

Marko Atlagić, probajte da odgovorite.

(Aleksandra Jerkov: Replika.)

Rekli ste prvo replika, a onda se bunite. Vi nemate pravo, ne znam čime ste vi izazvani.

(Saša Radulović: Pravite se nevešti.)

Dobro, vi se pravite nevešti. Kada ste bili ministar, onda vam je sve bilo u redu.

Molim prekid sednice na dve minute. Pauza od dve minute. Ne dozvoljavam da me vređa niko i da kaže – ja sam opozicija, imam prava da vređam. Nemate prava da vređate.

(Posle pauze – 16.35)

PRESEDNIK: Izvolite, replika.

Reč ima profesor Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovana i uvažena predsednice Narodne skupštine, šta reći o prethodnom govorniku kad kaže da nismo u temi a radi se o vaspitanju, kvalitetu obrazovanja i vaspitanja? Da nije istina ono što on kaže. On je mene tužio sudu za tobože klevete i uvrede u ovom visokom domu. Moram da obavestim građane da sam sud dobio prvostepeni i drugostepeni, ali se gospodin nije usudio da dođe na sud. Zamislite, taj prethodni govornik je čak bio i kandidat za predsednika države, ali mora da zna da ja imam svako rešenje njegovo kada je kažnjen i sa koliko. Hvala. Toliko da se zna.

PRESEDNIK: Hvala.

Reč ima Ljupka Mihajlovska.

Imate minut i 12 sekundi.

LjUPKA MIHAJLOVSKA: Nemam dovoljno vremena. Čekam malo da se smire, ne čujem samu sebe.

(Aleksandra Jerkov: Replika na prethodno izlaganje.)

PRESEDNIK: Ja sam šokirana.

LjUPKA MIHAJLOVSKA: Samo mi vratite vreme i sve je u redu.

PRESEDNIK: Ja sam šokirana. Šta jedna osoba normalna koja pokušava da vodi sednicu može ovde sve da izdrži ...

LjUPKA MIHAJLOVSKA: Prozivali ste Aleksandru. Pošto mi ne daju da govorim, ja koristim priliku da vas pozovem na kafu da se lepo ispričamo i da vam objasnim sve što vam vaši najbliži saradnici očigledno nisu objasnili u pogledu inkluzivnog obrazovanja.

Imam zamerku na to što se niko ne bavi nastavničkim kompetencijama. Trideset plus šest ESPB za nekoga ko radi u prosveti, u odnosu na 300 ESPB koliko treba da stekne tokom osnovnih i master akademskih studija je strašno.

Imam primedbu na pominjanje razvojnih grupa u zakonu, budući da ste uzeli zajam od 47 miliona evra ...

PREDSEDNIK: Dozvolite da vas prekinem pošto je vaša grupa, zahvaljujući prethodnim govornicima, minut i 12 sekundi ...

(Vladimir Đurić: Počela je da govori, vi je niste čuli.)

Znate šta, meni je očigledno da poslanici iz poslaničke grupe Dosta je bilo žele ovde incidente, žele da varaju građane Srbije. Znači, Ljupka Mihajlovska je dobila reč, njihovoj poslaničkoj grupi je ostalo minut i 12 sekundi, govorila je minut i 25 sekundi, nakon čega su odlučili da me izvređaju. Šta ja sada treba, pod ovim uvredama da kažem – evo, izvolite, pričajte koliko želite?

(Saša Radulović: Sram vas bilo. Niko vas nije vređao. Govorite neistinu.)

Znate šta, možda vama vaše okruženje iz kojeg ste vi potekli odobrava da govorite – lažete, cirkus, na šta ovo liči. Moje okruženje smatra da je to nevaspitanje. Znači, nismo iz istog miljea, šta da radim sad. Moje okruženje ne dolazi do predsednika bilo kog tela i ovako govori. Različiti smo.

Ako neko želi da nastavi...

Aleksandra Majkić ima svoje vreme.

Izvolite.

ALEKSANDRA MAJKIĆ: Poštovana predsednice, poštovano predsedništvo, poštovane narodne poslanice i poslanici, poštovani ministre i predstavnici Ministarstva, danas su ispred nas dva veoma važna zakona. Dva zakona koja su reformska i za koja je bila potrebna velika hrabrost da bi se ta dva zakona uradila, podnela pred Parlament i da bi se ova dva zakona usvojila.

Pre svega je potrebna hrabrost da bi se ova dva zakona sprovela u praksu, zbog toga što nijedna reforma nije laka, ali naročito nije laka reforma koja se tiče obrazovanja, zbog toga što je to veoma bitna i osetljiva tema i, pre svega, određuje budućnost čitavih generacija koje će se ubuduće obrazovati u Srbiji i koje će ubuduće raditi sve poslove u našoj zemlji.

Ono što me raduje, a što sam čula na Odboru za obrazovanje, jeste da je ministar najavio da uskoro u Skupštinu dolaze i izmene i dopune propisa koje proizlaze iz zakona o prosveti, kao i zakon o finansiranju visokoškolskih ustanova, ali ono što me je najviše obradovalo je upravo to da je ministar najavio da u svom mandatu želi da uvede da srednjoškolsko obrazovanje u Srbiji postane obavezno. Ja ću biti veoma ponosna ukoliko to bude u ovom mandatu kada sam ja poslanik, da mogu da dignem ruku za to, zbog toga što smatram da će nas to

približiti zemljama koje su razvijenije od nas i da će predstavljati istorijsku prekretnicu u istoriji obrazovanja u Srbiji.

Ono što su neke od najznačajnijih stvari u ova dva predloga zakona jeste uvođenje jedinstvenog informacionog sistema u prosveti, da će na jednom mestu imati podatke i o učenicima i o zaposlenima i o ustanovama obrazovanja, ali takođe i jedinstveni obrazovni broj koji će učenik dobijati na početku svog školovanja. Smatram da je ovaj jedinstveni obrazovni broj veoma značajan, ne samo zbog toga što će postojati svi podaci o učeniku na jednom mestu nego i zbog toga što će se među tim podacima nalaziti i podaci o njegovim nagradama, uspesima i slično.

Mislim da se u dosadašnjem načinu obrazovanja u Srbiji uvek, kao i u celokupnom društvu, najviše pažnje posvećivalo onima koji su loši, koji su najlošiji, pa je sa njima radio i pedagog i psiholog, a čini mi se da su najbolji đaci i studenti uvek na neki način bili zapostavljeni u sistemu koji je iza nas. Ovaj jedinstveni obrazovni broj će omogućiti da se dete karijerno prati, kao i da se njegov uspeh projektuje.

Ono što mi se naročito dopada u Predlogu zakona koji je ispred nas je spajanje privrede i fakulteta, tj. da će prvi put fakultet moći da osnuje privredno društvo i da iz sredstava koja zaradi to privredno društvo može da koristi novac za unapređenje usluga fakulteta, odnosno isključivo može da koristi novac za to. Mislim da je to takođe veoma bitno da bi se prevazišla uravnilovka koju smo nasledili i koja je dugotrajno bila u Srbiji, pa da se oni koji su najbolji, koji umeju da upravljaju privrednim društvom, unose uz pomoć menadžera fakulteta, ukoliko zarade taj novac, da taj novac bude usmeren u pružanje nekih novih ili razvitak starih usluga i da od tog samog menadžmenta i uprave fakulteta u stvari zavisi kvalitet obrazovanja, nastave na tom fakultetu.

U zakonima se povećava odgovornost svih učesnika u obrazovnom sistemu, pa tako imamo da u slučaju da dete povredi disciplinu u školi roditelj plaća novčanu kaznu, u slučaju da je roditelj nezainteresovan za ocene deteta, tada se detetu može odrediti zastupnik koji je najčešće psiholog u školi, ukoliko učenik povredi disciplinu u školi može da mu se odredi društvenokoristan rad, a naročito mi se dopada to što se mnogo preciznije navodi koje su obaveze, kako školskih odbora, tj. organa upravljanja, tako i direktora.

U ranijem predlogu zakona, tj. u još uvek važećem zakonu na mnogo mesta piše šta direktor može da uradi, ali ja mislim da je veoma značajno da se kaže šta mora da uradi, jer ono što može, on može a i ne mora, a ono što mora, to je njegova obaveza.

Uz mnogo nekih, što bi rekli, pravnih instituta koji, naravno, impliciraju u praksi velike promene, kao što je studiranje uz rad, koje su pominjale neke

moje kolege tako da neću ponavljati, kratki programi studiranja, celoživotno obrazovanje, činjenica da su članovi studentskih parlamenata dve godine članovi umesto, ranije, jedne godine, što mislim da je dobro u praksi. Zatim, najava da će se povećati broj besplatnih udžbenika, kojih je i dosada, ove godine, dato, čini mi se, 86.000 besplatnih udžbenika, ali i najava da će se taj broj povećati je sigurno značajna, jer je potreba za tim konstantna.

Reforma gimnazije. Kao nekom ko je išao u gimnaziju uvek mi se čini da je meni i mojim vršnjacima falila izbornost u nekim predmetima, da smo mogli sami sebe da usmeravamo i tada bismo svakako imali više interesovanja za ono što učimo. Zatim reforma srednjih stručnih škola, što mislim da je veoma bitno, jer, kao što je i neko iz Ministarstva rekao, to su škole koje iziskuju najviše finansijskih sredstava a njihova tehnologija rada se zasniva na tehnologiji fabrika od pre 20 godina.

Sve ove reforme koje ste naveli u zakonima kao i najava da se u reformske procese kreće već u 2018. godini meni daju nadu da će se u obrazovni sistem uvesti red, daju mi nadu da će se povećati obrazovni nivo stanovništva i daju mi nadu da će neke nove generacije koje kreću ili koje su već u obrazovnom sistemu imati mnogo kvalitetnije obrazovanje nego što je to bilo u prethodnih 20 godina, kada smo ja i nešto mlađi ili stariji od mene prolazili kroz taj obrazovni sistem. U svakom slučaju, puna podrška i pohvale za ova dva zakona. Hvala.

PREDSEDNIK: Izvolite. Povreda Poslovnika.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, gospođo Gojković.

Javila sam se pre izvesnog vremena. Ne znam da li ste čuli da je gospodin Atlagić u svom izlaganju gospodina Mićunovića nazvao šarlatanom, a ono što on govori je na ivici zdravog razuma.

Druga stvar, gospođo Gojković – član 107 – vi na takav način diskriminišete osobe sa invaliditetom u ovoj skupštini da je to prevazišlo svaku meru. Ako vi niste čuli da se gospođa Mihajlovski javila za reč, da je minut pokušavala nešto da govori dok ste se vi pretvarali da je ne čujete a ona ne može da govori kao drugi poslanici jer ne može da ustane i da dođe do mikrofona, nema uslova da priđe mikrofonu, onda je to jedna stvar, ali svakako za svoje ponašanje treba da joj se izvinite.

Zaista nema smisla da se tako ponašate. Znete i sami da je njen pratilac imao problema da uđe u Skupštinu onda kada ste zabranili da građani ulaze u Skupštinu. Nemojte se tako ponašati prema poslanicima. Ja razumem da ste pristrasni. Razumem da imate nameru da dajete veća prava poslanicima pozicije. Razumem da vam je kolega Martinović naredio da date još samo Atlagiću repliku pa da prekinete sa tim, iako ste pre toga meni rekli da ću dobiti pravo na

repliku, ali nemojte, gospođo Gojković, ovo stvarno praviti od Skupštine, sramota je.

Sramota je da se kao predsednica tako ponašate. Sramota je da to radite. Nemojte kršiti član 107. Nemojte vređati dostojanstvo Skupštine, dostojanstvo građana i nemojte se na taj način ponašati prema poslanicima. Razumem da nećete da mi odgovaramo, ali uradite to na malo elegantniji način, da baš ne primetimo da vam Martinović daje uputstva kako da vodite sednicu.

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Reč ima narodni poslanik Maja Gojković.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Da, povreda Poslovnika, iako bih imala zaista pravo na repliku po članu 104, jer je poslanica zloupotrebila Poslovnik, instituciju povrede Poslovnika, da bi me po članu 104. onemogućila da joj odgovorim. Jer ovo što je izgovorila je teška uvreda. Teška uvreda, najveća uvreda koju je bilo koji poslanik doživeo za godinu dana koliko mi ovde radimo. Da ja vređam nekog poslanika zato što je invalid! Pa, sram vas bilo!

(Aleksandra Jerkov: Da, to radite.)

Pa kaznite me, predsedavajući. Kaznite me, zato što ću poslanici Jerkov da kažem da stvarno, ako ne ume politički da se bori, ako ne zna kako će da osvoji glasove građana Srbije na drugi način, onda je stvarno ovo vrhunac intelektualni, politički, koji je ona danas dostigla, da vređa predsedavajućeg koja u porodici ima invalide.

(Dijana Vukomanović: Svi imamo u porodici invalide.)

Da vređa nekoga, da ja nekoga diskriminišem po tom osnovu, onda je to stvarno dno koje može da doživi ovaj parlament. Sram vas bilo!

PRESEDAVAJUĆI: Određujem pauzu u trajanju od dva minuta dok se stvore uslove za nastavak rada Skupštine.

(Posle pauze – 16.50)

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Nastavljamo dalje sa radom.

Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović.

Izvolite

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovane kolege narodni poslanici, poštovani ministre sa saradnicima, evo danas pred nama dva važna zakonska predloga.

Ja bih u stvari rekao jedan uobičajen skupštinski dan kada pokazujemo kako na efikasan način funkcionišu institucije ove zemlje. Naime, danas jeste i dan kada pokazujemo kako izgleda jedan politički sistem u kome njegovi akteri

poštuju data obećanja i ispunjavaju reč koju su dali u danu kada su u ovom uvaženom domu polagali zakletvu.

Naime, ne tako davno mandatarica za sastav nove vlade, a danas već premijerka, nama je ovde obrazlagala program rada Vlade i negde na kraju tog programa postoji jedno poglavlje 6, gde se govori jasno o obrazovanju.

Upravo ovo danas što je pred nama je ispunjavanje tog programa za koji je tada dobila podršku poslanika SNS-a, podršku stranke u celini i, na kraju krajeva, predsednika stranke i predsednika države Aleksandra Vučića.

Ono što je zanimljivo u tom programu, moram reći da je dala akcenat na nekoliko stvari kojima će se njen tim i Ministarstvo obrazovanja baviti u budućnosti. Spomenuću da je to dostupnost preduzetničkog obrazovanja, poboljšanje kvaliteta visokog obrazovanja, ali svakako vodeći računa i o davanju statusa zaposlenim, nastavnicima, onog statusa koji oni u stvari u ovom društvu i zaslužuju.

Negde u ranijim raspravama, iako su pokušali da degradiraju ovaj vaš predlog predstavnici opozicije, mislim da nisu uspeli u tome, iznele su moje kolege poslanici iz SNS-a dosta dobrih stvari koje su sadržane u ovim zakonskim predlozima.

Ja sam pripremio neke, pa ću prosto da napomenem, a neke od njih su, kažem opet, ove koje ću spomenuti pokušali da nađu kao način da diskredituju sam zakon.

Gledajući čl. 3, 4 i 5 kao neko ko dolazi iz višenacionalne sredine, a to Subotica svakako jeste, znam koliko je mojim susedima važno obrazovanje na maternjem jeziku i jasno je da je ovim članovima apsolutno dato pravo obrazovanja svakom čoveku i svakom pojedincu u ovoj zemlji, svakoj grupaciji, iz koje god dolazili.

Ono što je dobro u članu 5 je svakako to obrazovanje na jeziku nacionalne manjine, uz obavezu učenja srpskog jezika u toku obrazovanja. S tim u vezi je i član 123, gde nije oduzeto pravo davanja mišljenja Nacionalnom savetu kada je u pitanju imenovanje direktora škola, ali kao nekog neobavezujućeg i nekog elementa koji je potrebno dati u zakonskom roku od 15 dana.

Međutim, ono što mi je naročito zapalo za oko u samom predlogu zakona je ovaj član 23.

Poštovani ministre, pokušali su ovi dušebrižnici, velike patriote Srbi i pravoslavci, bog će znati šta već, da upravo diskredituju zakon na ovom članu. Naime, ovim članom je data mogućnost školovanja i deci migrantima koja u proputovanju kroz ovu zemlju, a napominjem radi građana Srbije, njih je

nekoliko desetina i sve ih je manje iz dana u dan, jer njihov put i njihovo krajnje odredište nije Srbija.

Međutim, ako bolje pogledate, ja vam čestitam na ovom članu iz razloga što ste dali mogućnost obrazovanja svoj deci koja su podnela zahtev za državljanstvo. Napominjem, naspram ovih nekoliko desetina migrantske dece koja se danas obrazuju u Srbiji imate desetine hiljada danas samo u Republici Srpskoj i Federaciji BiH, u konzulatima imate preko 50.000 podnetih zahteva za državljanstvo. Ako tome dodate zahtev za državljanstvo u Crnoj Gori, Makedoniji, Hrvatskoj, Mađarskoj i ostalim zemljama u okruženju, mislim da se taj broj meri uveliko stotinama hiljada.

Vi ste ovim članom omogućili svoj deci, našim sunarodnicima iz okruženja, da se adekvatno uključe u obrazovni sistem Republike Srbije. Mislim da je to nešto što je krucijalno važno za čitav naš narod i ja vam zaista čestitam na ovome. Sa jedne strane imate nešto što ste pokazali, što je odlika srpskog društva, humanost, briga o detetu, ma kako se ono zvalo, makar to bilo desetina, sedamdeset, osamdeset ili stotina migrantske dece, a sa druge strane imate stotine hiljada podnosilaca zahteva za državljanstvo koji su ovim zakonom uključeni u obrazovni sistem u Republici Srbiji. Na tome sam vam kao narodni poslanik izuzetno zahvalan.

Što se tiče člana 71, on je veoma sličan i vidim ovde da je omogućeno za decu i učenike koji stalno ili privremeno borave u inostranstvu takođe da se nastava vodi na srpskom jeziku i organizuju se po nekom posebnom programu, i to jeste briga o dijaspori i Srbima u okruženju. Ima tu još jedan član koji omogućuje rad nastavnicima u inostranstvu. Ne bih više o tome.

Ovaj drugi predlog zakona, koji se tiče visokog obrazovanja, dve stvari su mi zapale za oko, a mislim da je to važno danas svakom studentu u Srbiji – uvođenje studiranja uz rad. Ne znam koliko je potrebno objašnjavati, jer mislim da je to krucijalna stvar danas. Ovim zakonskim predlogom svakom studentu u Srbiji je omogućeno da radi, zarađuje i time olakša i svoj život i život svoje porodice i dato je ono dodatno vreme za završetak studija.

Ono što je i meni kao studentu u jednom momentu nedostajalo je uvođenje kategorije predavača van radnog vremena. Ovo jeste način da se u taj nastavni program uključe ljudi iz realnog sektora i to će svakako studentu omogućiti nešto kasnije lakše uključivanje u neko radno okruženje, višu platu u startu, a o privrednicima da ne govorim, jer dobiće čoveka koga će lakše integrisati u svoj sistem.

Ministre, ja sam samo neke nabrojao ali dosta je tu pozitivnih i progresivnih stvari zbog kojih možemo podržati ovo zakonsko rešenje. Kao što ste i sami rekli, može vreme doneti i neke promene, mogu se pokazati neke

manjkavosti, ništa nije zakucano, ali je svakako hrabar iskorak u pokušaju stvaranja boljeg društva i pokušaju poboljšanja kvaliteta obrazovanja u Srbiji.

Još jednom pominjem kao poslanik poslaničke grupe SNS, u danu za glasanje ću svakako podržati oba zakonska rešenja a pozivam i ljude iz opozicije, koji uporno pokušavaju već danima da diskredituju ovaj zakon, da isto to učine. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Milanka Jevtović Vukojičić.

Izvolite.

MILANKA JEVTOVIĆ VUKOJIČIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani predsedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, kolege poslanici i poslanice, poštovani građani Republike Srbije, pred nama se već drugi dan nalaze dva vrlo značajna zakona, zakoni iz oblasti obrazovanja, i to zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i zakon o visokom obrazovanju.

Ono što najpre želim da kažem, odnosno ono što najpre želim da pohvalim to je prethodni postupak, odnosno postupak koji je prethodio donošenju zakona, a to je jedan partnerski odnos Ministarstva sa svim onim relevantnim činiocima na koji se oba ova zakona odnose. To je jedan apsolutno transparentni postupak, to su javne rasprave, to je objavljivanje predloga zakona na vašem sajtu, gde su svi oni koji su imali potrebe da uzmu učešća u donošenju ovog zakona na adekvatan način i uzeli.

Posebno želim da obratim pažnju na Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, ali ću se fokusirati na jednu grupu, odnosno na jedan deo zakonskih odredaba koje želim da pohvalim, a to je u stvari prepoznavanje Ministarstva prosvete da za decu, učenike i odrasle kojima je neophodna dodatna podrška i pomoć obezbede adekvatno vaspitanje i obrazovanje, odnosno obrazovanje u skladu sa njihovim potencijalima i u skladu sa njihovim potrebama. Ta grupa tiče se dece, učenika i odraslih koji su iz raznih razloga uskraćeni za zadovoljenje vaspitnoobrazovnih potreba, tiče se osoba sa teškoćama u razvoju, tiče se osoba sa invaliditetom, tiče se Roma i pripadnika drugih tzv. ranjivih grupa.

Ono što takođe želim da pohvalim to je da je Ministarstvo i te kako prepoznalo donošenje individualnih obrazovnih planova. To su obaveze škole, odnosno stručnjaka iz škola koji u skladu sa potrebama svakog deteta i u skladu sa njihovim potencijalima rade individualne obrazovne planove.

Takođe želim da pohvalim i prepoznavanje Ministarstva prosvete koje se tiče rada interresorne komisije, jer nije samo kod neke dece koja su uskraćena za adekvatnu podršku dovoljan individualni obrazovni plan, neophodna je i

dodatna podrška kao i ostvarivanje prava na usluge i obrazovanja i zdravstva i socijalne podrške.

Interresorna komisija je ta koja na osnovu razvojnih potreba i deteta i učenika i, naravno, i odraslog, podrazumeva se sve, predlaže mere i usluge koje svakom konkretnom detetu i učeniku treba da budu pružene da bi ono adekvatno i blagovremeno moglo da odgovori na vaspitno- obrazovne potrebe škole.

Ono što takođe vi u zakonu prepoznajete i što normirate zakonom to je potreba neophodnosti pedagoških i andragoških asistenata ali isto tako vrlo dobro prepoznajete u zakonu da je neophodno i uključivanje ličnih pratilaca, posebno kod dece i učenika koji ne mogu samostalno da se kreću, koji ne mogu samostalno da se hrane, kojima je potrebna podrška u održavanju higijene, u komunikaciji itd.

Takođe je neophodno i uključivanje, i to takođe prepoznajete u zakonu, i osobe koja vrlo dobro poznaje dete, odnosno nekoga ko je detetu blizak. To je najčešće roditelj ili zakonski zastupnik. Naravno, u onim slučajevima gde to ne postoji, to su predstavnici ustanove socijalne zaštite, koja je po zakonu i obavezna da pruža porodičnopravnu zaštitu takvoj deci.

U domenu ove kategorije posebno osetljivih i ranjivih lica, ono što je novo u ovom zakonu i što posebno naglašavam i posebno želim da pohvalim to su resursni centri. To su, u stvari, centri koji će se osnivati i pružati dodatnu podršku i pomoć ustanovama u koje su uključena i deca i učenici i odrasli, ali pružati podršku i pomoć i interresornoj komisiji za ovu decu kako bi koristila asistivne tehnologije. Naravno, oni neće pružati pomoć samo u korišćenju asistivnih tehnologija, već će pružati pomoć i ostvariti koordinaciju i saradnju i sa stručnjacima koji će moći da obučavaju ove korisnike za korišćenje asistivnih tehnologija.

Nadam se da ćete podzakonskim aktom koji sam videla da ćete doneti u saradnji sa drugim nadležnim ministarstvima, a to je Ministarstvo rada, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo državne uprave, moći na adekvatan način da normirate osnivanje resursnih centara, jer više je nego sigurno da su ovakvi centri neophodni za puni razvoj lica koja imaju poteškoća u razvoju.

Na kraju, htela bih da kažem da je za svaku pohvalu formiranje jedinstvenog informacionog sistema prosvete, ne samo iz razloga prikupljanja podataka, što se tiče i đaka, što se tiče i ustanova, već i analize tih podataka radi praćenja efekata primene zakona i implementacije zakona, ali i prepoznavanja manjkavosti ovog zakona.

Moram da kažem da je najveća dobit formiranja jedinstvenog informacionog sistema upravo to što on pruža polazište i bazu za planiranje, a planiranje je osnov uspešnosti svih sistema i svih segmenata našeg društva, a

posebno segmenta vaspitanja i obrazovanja. Ulaganje u vaspitanje i obrazovanje nije trošak, to je investicija. Srbija i SNS žele da Republika Srbija bude društvo znanja i mi ćemo svakako u danu za glasanje podržati oba zakona. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Studenka Kovačević.

STUDENKA KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministre, pre svega upućujem vama i vašim saradnicima zahvalnost na predanom radu u sferi obrazovanja. Pokazali ste kako se i najsloženiji problemi mogu rešiti posvećenošću.

Predlogu zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja pristupilo se sa ciljem da se koncepcija razvoja celokupnog sistema obrazovanja prilagodi vremenu i uslovima u kojima se može odvijati ovaj proces u Srbiji, a uvažavajući potrebu za usaglašavanjem i prihvatanjem tendencija razvoja evropskog sistema školstva i školstva razvijenih zemalja.

Obrazovni nivo ukupnog stanovništva Srbije, bez obzira na relativno dugu tradiciju obaveznog osnovnog i srednjeg obrazovanja, nije zadovoljavajući. Pokazatelji nivoa obrazovanosti stanovništva, odnosno školska sprema, pismenost i kompjuterska pismenost direktno su povezani sa stepenom društvenoekonomskog razvoja. Podaci ukazuju da je potrebno dodatno angažovanje sistema, kako obrazovnog tako i ostalih koji mogu da pruže podršku, jer je ovako nizak nivo obrazovanja jedan od uzroka prenošenja siromaštva kroz generacije, posebno među romskom populacijom.

Podizanje nivoa obrazovanja je efikasan način za smanjivanje siromaštva. Mislim da smo toga svi svesni. Neki ključni podaci o postignućima naših učenika u međunarodnom programu provere znanja 2012. godine pokazuju da naši učenici nisu dovoljno pripremljeni za život u savremenom društvu. U rešavanju ovog problema neophodno je stvoriti zakonske preduslove.

Rešenje ovog zakona će uticati na učenike, roditelje, nastavnike, vaspitače, ustanove, građane, privredu, preduzeća i preduzetnike. Dakle, napravili smo prvi korak. Ishod primene ovih odredaba može biti izuzetno pozitivan za sve relevantne činioce koje sam pomenula. Važno je da svako da svoj doprinos prilikom implementacije.

Svakodnevno smo mogli čuti u narodu da nam je obrazovni sistem loš. Upravo činimo prvi korak ka modernizaciji i transformaciji obrazovnog sistema. Dame i gospodo, podržimo zakon i apelujmo na sve učesnike u sistemu da daju svoj maksimalni doprinos u kontinuiranom sprovođenju ovih zakona u praksi. Svi zajedno možemo doprineti da nam nivo obrazovanja bude i viši i kvalitetniji. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Poštovani gospodine ministre, ako je ovaj zakon toliko dobar kao što vi i vladajuća većina kažete i ako ima toliku društvenu podršku i podršku stručne javnosti, objasnite mi onda, molim vas, kako smo mi na pisarnici Narodne skupštine dobili veliki broj primedbi na ovaj zakon od strane sindikata zaposlenih u prosveti.

Isto tako, objasnite mi kako je veliki broj primedbi izneo i Nacionalni prosvetni savet na predlog vašeg zakona. A podsetiću vas da Nacionalni prosvetni savet čine ljudi koji predstavljaju najstručnije institucije u Republici Srbiji – predstavnici svih državnih univerziteta, Srpske akademije nauka i umetnosti, Matice srpske, kao i strukovnih udruženja, društva matematičara, fizičara, hemičara, geografa, raznih likovnih umetnika i pedagoga itd., itd. Da li to onda opovrgava tu činjenicu da imate veliku društvenu podršku relevantnih i stručnih udruženja za donošenje ovakvih zakona?

Osvrnuću se na nešto što ste juče rekli. Naime, čuo sam da se često ističe da neće biti političkih zloupotreba i partizacije sa ovim zakonom i da vi lično to nećete dozvoliti, da ćete biti u stanju da se oduprete takvim pritiscima, pa ste čak i rekli da lično poznajete 700 direktora škola u Srbiji i da ćete moći da budete u stanju da ispratite stanje u svakoj od 1.751, kako rekoste, škole koje imamo na teritoriji Republike Srbije i da ćete biti merodavni da presuđujete i donosite odluke. Praksa vašeg dosadašnjeg postupanja mi ne dozvoljava da vam poverujem, nego moram da iznesem sumnju i dokaze da ćete postupati drugačije.

Naime, da možete da ispratite stanje u 1.700 škola zaista ne mogu da poverujem, zato što od jula ove godine niste u stanju da mi odgovorite na jedno prosto poslaničko pitanje, ni vi ni celokupan tim vašeg ministarstva. Naime, ja sam vas pitao kako se zvao, od osnivanja do danas, Univerzitet u Prištini koji je sada sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici, odnosno da li se ikada zvao univerzitet Kosova u Prištini. Još uvek nemam odgovor, iako vas Poslovnik Narodne skupštine obavezuje da mi odgovor dostavite u roku od dve nedelje. Evo prošlo je tri meseca, ja nemam odgovor na to pitanje. Kako ćete onda moći da ispratite 1.751 školu kada ne možete, sa šest državnih univerziteta, da date odgovor kako se on zvao?

Podsetiću vas da je veliki broj diploma sa tog univerziteta u pravnom saobraćaju, falsifikovanih, i nose baš naziv – univerzitet Kosova u Prištini, a tako se taj univerzitet nikada nije zvao. Veliki broj državnih činovnika, tužilaca, policajaca, sudskih veštaka ima upravo takve diplome. Molim vas da prosto budete ažurni, da me demantujete i da mi date zvaničan odgovor na to pitanje.

Druga činjenica koja pokazuje da vi i te kako ne možete da budete nepristrasni i lišeni partijske obojenosti jeste slučaj sa Nacionalnim prosvetnim

savetom. Pošto se Nacionalni prosvetni savet većinom glasova svojih članova, koji čine, ponavljam, visokoobrazovani ljudi, predstavnici najrelevantnijih akademskih zajednica u Srbiji, negativno izrazio o predlogu vašeg zakona, vi ste smenili predsednika Nacionalnog prosvetnog saveta, čoveka koji je bio prorektor univerziteta, dekan matematičkog fakulteta, koji je svoje osnovno, srednje, fakultetsko obrazovanje, doktorske i postdoktorske studije obavljao na najprestižnijim univerzitetima širom Evrope, u Rusiji itd., preko 40 naučnih radova.

I to nije sporno. U redu, ne slažete se, smeta vam, smenili ste ga. Dešava se. Smenjivaćete tako i direktore škola, nije sporno. Ali predložili ste i izabrali na skupštinskom odboru mr Milibora Sakovića za novog predsednika Nacionalnog prosvetnog saveta, čoveka koji je direktor Prve ekonomske škole i više od 50% njegove biografije čine stvari kao što je: uredio fasadu, uredio ogradu, sredio dvorište, okrećio školu itd., napravio sajt škole itd. To su tehničke stvari, koje se podrazumevaju. Pa imate i klince koji mogu to da urade sa nekim svojim udruženjem. Da li ga to čini relevantnim? Da li ćete takvim načinom sutra birati direktore škola?

Zato ne mogu da se složim sa tim vašim tvrdnjama i i te kako imam razloga da sumnjam da ćete upravo raditi onako kao što mi upozoravamo iz opozicije, evo, već dva dana.

Za kraj, meni je drago da sam iz usta narodnog poslanika SNS-a čuo potvrdu da su migranti budućnost Srbije, jer kako drugačije objasniti da 40.000 mladih ljudi, visokoobrazovanih ljudi napušta Srbiju svake godine, da imamo strašan odliv, a da država ništa ne čini da to spreči? Jedino time, što je rekao cenjeni kolega malo pre mog obraćanja, da su migranti budućnost Srbije, a to je danas, podsetiću vas, rekao i američki ambasador Skot – da će za mnoge migrante krajnje odredište biti Srbija.

Da li vi tako želite da supstituišete nedostatak novih mladih ljudi u Srbiji i zato se ne brinete za odliv? Jer ovaj zakon, čak i da je dobar kao što vi kažete, neće rešiti ništa, zato što imamo ozbiljne društvene probleme koje teško da može da reši samo jedna stranka – koji jesu nasleđeni, ali su generisani lošom Vladom koja je ušla, evo, već u šestu godinu svog mandata, koja nije u stanju da se izbori sa nemogućnošću perspektive za mlade ljude, nemogućnošću da napreduju, zato što se promovišu pogrešne vrednosti. Promoviše se da direktor EPS-a može da bude čovek koji je vlasnik pečenjare. Promoviše se kupovina diploma – koliko ljudi u javnom sektoru ima kupljene diplome? – umesto nauke, umesto znanja, umesto rada, umesto truda.

Molim vas, ministre, mi smo znali i da vas pohvalimo, da nam vi budete saradnik da se to izmeni. Promoviše se na televiziji narkomanija, prostitucija,

selektivna pravda. Šta da kaže taj mlad čovek kada sve to vidi, kada vidi izvršitelje koji izbacuju ljude iz stanova zato što zbog nemaštine ne mogu da servisiraju račune i kada vidi očiglednu nepravdu svukuda? E, ako to ne rešimo, gospodine ministre, džaba nam bilo kakvi zakoni. To je ključni problem Srbije.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima ministar.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Moram da vam odgovorim da je naš univerzitet, države Srbije, Prištinski univerzitet sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici, i nema drugog. Sve drugo što ima papire, ne znam čiji su, da li su privatni, da li su albanski. Ovo je srpski, tu nema dileme. Moram da pogledam papir da bih ja to vama rekao. Pouzdano vam kažem kako jeste.

Kada su u pitanju primedbe sindikata, ne prihvatom, rekao sam danas više puta, iz osnovnog razloga što su bili glavni partneri. Znate kako, ja sam morao neke stvari da prihvatim iz javnih rasprava. Možda nije bilo moje rešenje, pa ne mora biti ni svih sindikalnih, ali neka izbroje koliko članova sindikalnih rešenja je prihvaćeno u zajedničkom radu. Sva zaštita radnika i sve drugo je prošlo, tako da je onda to ili licemerno ili nismo bili zajedno. Ja imam dokaze da smo bili zajedno i radili zajedno, jer smo metodološki, to sam pomenuo juče, imali pripremljenu platformu iza koje je išao rad sa četiri velika sindikata, reprezentativna. Trajalo je možda mesec i po dana do dva, član po član. A kada ja negde imam sastanke, oni ostanu dok dođem, da vidimo šta smo uradili za taj dan.

Usaglašavanjem i konsenzusom smo došli do 90 i nešto posto svih stvari, svi sindikati i Ministarstvo, radna grupa. Naravno da je svako imao još poneka dva-tri člana, što je manje relevantno, ne može svima sve da prođe. Pa i ovde će biti amandmana, neće biti ni original ovog zakona kao što je ušao neki dan ovde.

Kada je u pitanju smena, ne smenjujem ja, naravno. Ja sam samo dao inicijativu. To je razlika. Predsednik Nacionalnog prosvetnog saveta i ja nemamo nikakav lični razlog – bivši, naravno – da imamo lične sukobe. Ja sam imao sukob sa vođenjem institucije i sa stajanjem sistema u mestu, sa nerešavanjem stvari. To je opisano na mnogo strana i, koliko se sećam, ceo Odbor za obrazovanje Narodne skupštine Republike Srbije jednoglasno je doneo takvu odluku, i svi članovi opozicije. Tako je bar meni rečeno, ako se ne varam. Drugo, sadašnji izbor čoveka koji radi je privremen izbor. Vi znate da posle donošenja zakona ide taj pravi izbor.

Iskoristio bih priliku, juče smo o tome pričali dosta, da ne ostane nedorečeno. Pomenuo sam da smo istraživali koliko je zemalja Evrope i kako rešavalo pitanje Nacionalnog prosvetnog saveta, jer ovde nije priča da je ministar neko ko je u koliziji, niti je savetodavno telo kao što je NPS, samo mu ime tako kaže da je savetodavno, neko ko na takav način kontroliše Ministarstvo. Ne

postoji takva vrsta kontrole. Kontrola je Narodna skupština. Znači, ne može savetodavno telo po svojoj prirodi da to radi.

Zavodi treba da dobiju neki inicijalni zadatak od Ministarstva. Tako to tehnološki izgleda a onda to ide na NPS. Oni kao telo eksperata treba da daju mišljenje i savet, i tako je u svim evropskim zemljama i u Rusiji. Rusija čak nema takvo telo, Slovačka nema takvo telo. U Španiji ministar imenuje predsednika, uloga mu je isključivo savetodavna. U Portugaliji predsednik predlaže i parlament bira, savet obrazovanja samo daje pripreme. U Italiji predsednik NPS je sam ministar, recimo. Zanimljivo. Pretpostavlja se da su na istom zadatku, da im je dobrobit dece Srbije, odnosno Španije, koga god. Ista mu je uloga – savetodavno telo koje daje mišljenje ministru. Ne znam zašto bi ministar bio u opoziciji sa bilo kim od njih. U tome je problem. Možda je neko napravio takvu priču, ali to nije. I to ja nemam ništa lično. Francuska – predsednik je ministar obrazovanja u Nacionalnom prosvetnom savetu i kaže ima pravo samo da da mišljenje. Mogu dalje da vam ređam sve ostale evropske zemlje.

Od toga je napravljena fama; u suštini je nema. Ne stoji obrazovni sistem time što ministar nameće svoje mišljenje, stil rada. Bar u ovom ministarstvu jeste pravljenje eksperatskih timova i grupa. Ja mogu poslati na mejl za svaku priliku koliko je grupa kojom osnovom formirano i koje su to ugledne ličnosti u tome učestvovala. Naravno da zovemo pamet sa naših fakulteta i ko god se sa strane pojavio kao dobar ekspert mi smo ga pozvali. Neki su i prihvatili, neki nisu mogli, ali to je stil rada. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marko Parezanović.

Još 5 minuta i 12 sekundi je preostalo vreme poslaničke grupe Srpska napredna stranka.

Izvolite.

MARKO PAREZANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre, drage kolege, s obzirom na to da imam jako malo vremena, trudiću se da budem kratak. Želim da kažem nešto što mislim da je zaista važno, a tiče se načina izbora direktora.

Ja zaista mislim da u velikom broju škola u Srbiji direktori dobro rade svoj posao i da su to uspešne škole, ali kao što ste i vi rekli u uvodnom izlaganju, postoje i oni negativni primeri gde nije moguće jasno utvrditi odgovornost i gde nije moguće smeniti direktora, jer šest od devet članova školskog odbora su iz reda zaposlenih ili iz reda roditelja koji su na neki način prirodno povezani sa direktorom i tu postoje neke relacije i neka „čuvanja“ koja se na negativan način odražavaju na školu.

Mislim da je upravo Čačak najbolji primer toga. Ja sam zaista dužan da kažem istinu o onome što se u Čačku dešavalo. Vi ste u Čačku promenili dva direktora. Radi se o dve škole u kojima je nemali broj devojčica prijavio seksualno uznemiravanje od strane jednog nastavnika koji radi u obe škole. Ja sam se malo i bavio tom temom, razgovarao sam i sa učenicima i sa članovima kolektiva, i sa nekim ljudima koji su pre pet ili 10 godina učili u tim školama i došao sam do frapantnog saznanja da su se ti događaji dešavali niz godina unazad. I pre pet i pre 10 godina je to, praktično, bila javna tajna u tim školama. Svi su znali ali niko ništa nije preduzimao.

Posle toga Zaštitnik građana je izdao preporuku za smenu tih direktora. Međutim, školski odbori, koji su povezani sa direktorom, tu su preporuku ignorisali. Jedini koji je reagovao, reagovao je ministar. I svaka mu čast na tome. I umesto da svi to pohvale i da imaju pošten stav i da kažu svaka vam čast na tome, nama se eventualno ne sviđaju ti direktori koje ste vi postavili, mi imamo optužbe da je ministar izvršio puč, da je ne znam šta uradio u Čačku. Smatram da je to jako nekorektno i pitam se da li postoji empatija kod tih ljudi i svest da je to moglo da se desi i njihovoj deci, deci njihovih prijatelja i da prosto to ne treba da služi za političku promociju.

Naravno da je u tome dominirao moj čačanski kolega, poznatiji kao Boško Pernar, ali postoji jedna mnogo strašnija stvar koju je uradio od samog napada na ministra. On je optužio ministra da je u jednoj osnovnoj školi postavio direktorku koja nikada nije radila u osnovnoj školi. Marija Pravdić je direktorka, v.d. direktorka Osnovne škole „Milica Pavlović“ i ona je četiri godine radila u Osnovnoj školi „Kirilo Savić“ u Ivanjici. Takođe je optužio ministra da je postavio na mesto direktora jedne srednje škole ženu koja nikada nije radila u srednjoj školi. Milica Tomić je direktorka „Prehrambeno-ugostiteljske škole“. Preko 10 godina radi u nastavi, i od tih 10 godina šest godina je provela u srednjoj ekonomskoj i medicinskoj školi.

Dakle brutalne laži smo čuli, omalovažavanje i ponižavanje žena za ovom govornicom i prosto se pitam kako treba da se osećaju te osobe koje su ceo radni vek posvetile nastavi, obrazovanju, završile državne fakultete, imaju visoke proseke i onda su doživele da neko na nacionalnoj televiziji, pred milionima gledalaca, iznosi laži o njihovim karijerama. Mislim da je zaista bitno, dragi kolega, čim se vratite u Čačak, da se prvo izvinite tim osobama zbog laži koje ste izneli o njima.

Da ne uzimam više vremena, zaista mislim da postoji neka logika, s obzirom na to da su ministar i lokalna samouprava eksponenti volje građana i logično je da imaju mogućnost i pravo da kažu svoje mišljenje o tim direktorima. U krajnjoj liniji, ministar stavlja svoj potpis na imenovanje direktora, a u ovoj

situaciji nema mogućnost da iskaže svoje mišljenje o njemu. Zato mislim da je ovaj novi zakon dobar i baš zato da bismo mogli da rešimo ovakve situacije, gde imamo loš rad u školama, a godinama ne može to da se reši zbog takvih zakonskih rešenja. Hvala.

(Boško Obradović: Replika.)

PRESEDAVAJUĆI: Po kom osnovu, kolega Obradoviću?

(Boško Obradović: Pomenio me je direktno.)

Nije, rekao je kad se neko od kolega vrati u Čačak.

(Boško Obradović: Moj čačanski kolega Boško.)

Reč ima narodni poslanik Srđan Nogo, povreda Poslovnika.

SRĐAN NOGO: Molim vas, gospodine Arsiću, hajde da privedemo sednicu kraju u normalnom toku. Član 104. vrlo jasno kaže da narodni poslanik ima pravo na repliku ukoliko je bio pomenut u negativnom kontekstu. Znači, pomenio je Boška iz Čačka. Jedinu poslanik Boško iz Čačka je Boško Obradović. Nemojte da se pravite. Čak i ako nije direktno imenom i prezimenom, iz obraćanja jasno proizlazi na koga se misli. Nemojte tako da pravite skandal u Skupštini.

I ne plašite se valjda replike? Ja mogu da razumem da je vas najviše strah u ovoj Narodnoj skupštini dva minuta replike koju daju poslanici Dveri, ali eto ima vas 120, koliko vas ima, imate kontrolu nad svim medijima. Nije valjda da naša dva minuta mogu toliko jako da uzdrmaju režim SNS-a.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Nogo, da po Poslovniku mogu, ja bih vašoj poslaničkoj grupi dao ne dva minuta, nego dvadeset, 220, 2.220.

(Srđan Nogo: Dajte nam dva minuta.)

Zato što svaki minut je neki glas manje za vas, ali to je vaš problem i neću o tome da raspravljam.

Takođe, nisam dužan i ne vodim računa o tome koji je narodni poslanik iz kog mesta, zato što je Srbija jedna izborna jedinica.

(Srđan Nogo: Dužni ste da vodite sednicu.)

Vodio sam sednicu kako treba, kolega je rekao neka svoja zapažanja, pričao je o nekom kolegi kada se vrati u Čačak. Svako može da se vrati, ko god je bio u Čačku.

Reč ima narodna poslanica Marija Janjušević, povreda Poslovnika.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Ukazujem na povredu Poslovnika, član 100. Ukoliko želite da polemishete sa narodnim poslanicima, treba da sednete u poslaničke klupe. Meni je drago da ste sada upravo pokazali koliko je veliki strah od toga da se Boško Obradović

obrati u ovom parlamentu, a takođe smo dobili priliku da poslanici SNS-a to pokažu i na delu.

Dakle, ako smo se već složili da imamo pravo na dva minuta replike, nemojte vi da brinete. Znači, treba vam to da Dveri imaju manje glasova. Zašto nam ne date repliku pa ćete i vi biti zadovoljni jer ćemo mi dobiti manje glasova? Nemojte vi za to da brinete. Naši glasovi su naša briga, a red na ovoj sednici je vaša briga. Nije lepo da danas kada pričamo o prosveti, o obrazovanju, o vaspitanju, mi završavamo na sličan način kao što smo i počeli.

Još jedna stvar, ono moje obraćanje, kada želim da profesor bude pravi primer svojim đacima, to zaista nije uvreda. Mislim da bi neko morao da se vrati čak i u osnovnu školu, da malo nauči osnovne stvari o vaspitanju. Svima će nam biti lakše, a građani Srbije će napokon moći da žive bolje kada narodni poslanici budu vaspitaniji, i to počev od profesora, akademskih profesora. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Ne vidim, koleginice, da sam prekršio član 100. Ja jednostavno nemam poslovnički način da dodelim vašem predsedniku poslaničke grupe repliku. To nije pogađanje na pijaci. Ako ijednom poslaniku po tom principu dam pravo na repliku, svaki sledeći narodni poslanik ima to isto pravo da traži.

Ja se nisam složio da imate pravo na repliku, inače bih vam je dao, a slažem se da bi neki možda trebalo da krenu ponovo u prvi razred. Samo, kad god ja tako nešto kažem, prvo ću da se okrenem oko sebe, tako i vi uradite.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević, povreda Poslovnika.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 103, st. 7 i 8. Gospođa koja je prethodno govorila, kojoj ne zameram na saradnji sa Goranom Ješićem, to gospodin Martinović najbolje zna, šef Poslaničke grupe SNS, kako sam ja to menjan u upravi vodovoda uz pomoć njene partije, ali gospodine predsedavajući, vi ste dužni i u obavezi da poštujete član 103, jer ono što je ona govorila nije bilo ukazivanje na povredu Poslovnika.

Ono je bilo više replika, pa i pretnja. Govoreno je o nekom strahu. Gospođe imaju zašto da se plaše, s obzirom na to da poslanička grupa ima neke čudne navike. Mi muškarci nemamo nameru da se plašimo, ali vas molim da oduzmete vreme, ukoliko ta poslanička grupa ima dovoljno vremena za oduzimanje, s obzirom na to da st. 7 i 8 govore o tome da, kad narodni poslanik zloupotrebi povredu Poslovnika, tada se toj poslaničkoj grupi oduzimaju dva minuta.

I na kraju da zaključim sa tim strahom, da se izrazim seljački – kad bih se ja vrabaca bojao, žito nikad ne bih sejao. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Po Poslovníku, narodni poslanik Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Zahvaljujem se, gospodine Arsiću. Ukazujem na povredu člana 107. Moj uvaženi kolega Marko Parezanović nije prozvao nijednog narodnog poslanika, nego je izneo činjenice iz života škola u gradu Čačku, iz kog on dolazi. I pravilno ste postupili zbog toga što niste dali pravo na repliku.

Ono što želim da kažem to su dve važne stvari, i zbog narodnih poslanika i zbog građana Srbije. Dok ovde neki tuku žene, prete kako će nekoga da ubiju, danas su se desile dve važne stvari za Srbiju. Aleksandar Vučić, predsednik Republike Srbije, u UN je pozvao sve države članice UN da ne prihvate prijem tzv. republike Kosovo u Unesco i baš danas Ramuš Haradinaj povukao je zahtev za prijem Kosova u Interpol. To je velika pobeda za Srbiju. (Aplauz.) Tako se na delu pokazuje kako se vodi računa o interesima Srbije i njenih građana.

A što se tiče ovih koji vrište i dobacuju, znam da njima nedostaje vreme kada su Srbijom upravljali Goran Ješić i kompanija. Evo jednog ugovora o pružanju usluga o praćenju medija. Ugovor je iz 2010. godine – „Ninamedija kliping“ Novi Sad, koju zastupa Marija Janjušević, poslanik Dveri, i opštine Indija, koju zastupa Goran Ješić. Član 5 – naručilac priznaje izvršiocu usluge naknadu za usluge iz ovog ugovora za ukupne troškove u visini od, pa neću da navodim cifru, evra. Dakle, ugovor se zaključuje u evrima između poslanika Dveri i Gorana Ješića, predsednika opštine ispred Demokratske stranke...

(Predsedavajući: Kolega Martinoviću, kakve to veze ima sa članom 107. Poslovníka?)

... U državi gde je platežno sredstvo dinar.

Nastavićemo sa izlaganjem. Dakle...

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Martinoviću.

Kolega Obradoviću, nemate pravo na repliku.

A, po Poslovníku?

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Ha-ha-ha. Vi ste, zaista, gospodine predsedavajući, jedan duhovit čovek.

Dakle, član 108 – o redu na sednici Narodne skupštine stara se predsednik Narodne skupštine. S obzirom na to da je predsednik Narodne skupštine veoma ljut napustio sednicu Narodne skupštine Republike Srbije i da vi trenutno kao potpredsednik predsedavate, vi snosite odgovornost za red na sednici.

Pod jedan, dozvoljavate ovde pre svega gospodinu Aleksandru Martinoviću, šefu Poslaničke grupe SNS, da vam određuje kako vi da vodite

sednicu, da vam suflira kome da date reč, kome da ne date reč. Prosto, ne može on kao šef vladajuće stranke, tj. njene poslaničke grupe da vodi sednicu, nego to treba da radite vi, objektivno i nepristrasno i prema narodnim poslanicima iz redova vlasti i redova opozicije.

Sa druge strane, takođe, ako hoćete da budete iskreni i poštteni, onda ćete onome koga neko od narodnih poslanika vlasti proziva dati mogućnost da odgovori, jer kada bih ja rekao, primera radi, Aleksandar Haradinaj, verujem da bi imao pravo na repliku Aleksandar Martinović, jer sam mislio na Aleksandra Vučića, predsednika države Srbije.

Hoćemo li na taj način onda da razgovaramo u Narodnoj skupštini i da niko iz opozicije ne može da dobije priliku da odgovori čak i kada je prozvan po imenu i prezimenu, kao što sam to ja bio juče ili kao što je sada prozvan, kroz direktno obraćanje kolege narodnog poslanika iz Čačka, a ja sam mu jedini kolega narodni poslanik koji je uopšte pominjao situaciju u čačanskim školama. Svi znamo da sam jedini govorio o tome i da jedino meni može da sleduje ta replika, ali se predsedavajući u tom smislu pravio lud i neće da da tu repliku. To je sada problem koji imamo...

Gospođo predsedavajuća, drago mi je da ste se vi vratili i nadam se da ćete uvažiti ove naše primedbe u vezi sa povredom Poslovnika, jer zaista, evo ko zna koji put po redu ne možemo, u čitavom ovom zasedanju nismo dobili pravo na repliku a više puta smo tražili.

PREDSEDNİK: Hvala.

Član 104 govori o pravu na određivanje da li je u pitanju mogućnost da neko replicira ili ne. To je vrlo jasno, a o stanju u školstvu u Čačku mogu da govorim i ja. Prema tome, nemate nikakav ekskluzivitet da govorite vi. Činjenica da ste iz sela u okruženju vam ne daje pravo da samo vi govorite o obrazovanju u Čačku, mogu i ja nešto da kažem o tome. Prema tome, ništa od toga.

Dokle se stalo sa listom? Do Marije Janjušević.

Da li je Marija Janjušević govorila ili nije? Da mi pomogne Arsić. Nije.

Izvolite, imate dve minute i 50 sekundi, da ne bude posle kukanja kako ugrožavam prava žena, na primer.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem se što mi dozvoljavate da koristim svoje pravo i svoje vreme. Samo ću reći da je tačno da sam bila direktor agencije „Ninamedija“, koja je usluge pružala i Vladi kada je premijer bio Aleksandar Vučić i Predsedništvu kada je predsednik bio Tomislav Nikolić, a to trenutno radi i za gotovo celu Vladu Republike Srbije, i to isključivo zbog svog kvaliteta. Tačno je, 12 godina sam bila u privatnom sektoru direktor privatne firme koju sam podizala.

Ostalo vreme ostaviću svom predsedniku, sigurna sam da će biti interesantniji od mene.

PREDSEDNIK: Poštovana poslanice, niste iskoristili svoje pravo da govorite nego pravo na repliku, te ste time zloupotrebili odredbe iz Poslovnika. Znači, niste dobili reč i pravo na repliku i oduzimam vam vreme koje ste sada zloupotrebili. Tako se vodi sednica.

Nisam ljuta, nego sam zaista emotivno povređena govorom poslanice koja me je naterala da izađem na pauzu, to govorim poslaniku.

Reč ima narodni poslanik Ljiljana Malušić.

LJILJANA MALUŠIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Poštovana predsednice, poštovani ministre sa saradnicima, dame i gospodo poslanici, danas ću govoriti o dva zakona. Prvi je Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, drugi je Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Naime, danas niko nije rekao, a govorimo već pet, šest, osam sati, da je u Srbiji renovirano preko 396 škola. Bravo za Vladu Republike Srbije i Ministarstvo! To je koštalo oko četiri milijarde dinara. Renoviraće se sve škole u Republici Srbiji.

Drugo, ovde se spočitavalo kako škole nisu bezbedne. To naprosto nije tačno. Dolazim sa opštine Voždovac, koja ima 17 osnovnih škola i pet isturenih odeljenja. Sve su škole ograđene, sve su škole pod video-nadzorom, spojene sa 12. policijskom upravom, znači kompletan nadzor. Više u školama nema droge, nema nasilja. Bravo!

Ovo govorim zato što se stalno spočitava kako nema bezbednosti. To naprosto nije tačno. Možda u nekim drugim gradovima. U Beogradu, na velikoj opštini Voždovac, koja ima 170.000 ljudi, škole su bezbedne.

PREDSEDNIK: Hvala, potrošili ste vreme.

Reč ima Ivan Kostić.

Zoran Radojičić.

Miladin Ševarlić.

Ne razumem. Nećete da govorite? Odustajete? Hvala.

Dragan Vesović.

Boško Obradović.

Izvolite. Imate dve minute, da ne bude zabune.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Žao mi je što je ministar prosvete Mladen Šarčević morao da ode, ali siguran sam da će ga dobro zameniti uvaženi ministar zdravlja, koji je,

pretpostavljam, stručnjak i za oblast obrazovanja u Srbiji. Ali da, evo, otvorimo još nekoliko tema koje nisu još uvek došle na pravi način na dnevni red.

Pre svega, gospodine ministre zdravlja, odgovorite nam na to pitanje – kako je moguće da iza direktora jedne škole u Zemunu stane kompletna javnost, roditelji i đaci te škole a da ministar i dalje smatra da tog direktora škole treba smeniti? Da li je to model kako će funkcionisati i ubuduće novi zakon? Da li je to ideja novog zakona?

Znači, nema veze šta kažu roditelji, nema veze šta kažu đaci, nema veze šta kaže javnost, nema veze šta kažu zaposleni, kolektiv te škole. Važno je šta kaže ministar. Je li to ideja novoga zakona koji Vlada Republike Srbije želi ovde da nam predstavi?

Ili, šta je možda ideja vaspitanja koje vi ovde, kako kaže profesor Atlagić, vraćate? Ja ovde ne vidim nikakav sistem vaspitanja. Vaše vaspitanje je Televizija „Pink“, to su rijaliti šou, to je ono iza čega vi stojite i što vi branite i pretpostavljam da je to to vaspitanje koje vi uvodite u Srbiju.

Vi ne možete šest godina da rešite status veroučitelja, koji su najdiskriminisaniji prosvetni radnici u Srbiji. Pa koliko vam treba da budete na vlasti da biste rešili to jedno malo pitanje da veroučitelj ne bude diskriminisan kao prosvetni radnik, a kamoli da rešite ovako složenu oblast kao što je sistem osnovnog obrazovanja i vaspitanja?

Imamo ne samo slučaj smene direktora Nacionalnog prosvetnog saveta, imamo slučaj smene i novog direktora Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja, gde je postavljen gospodin Zlatko Gruščanović, inače koautor jedne čitanke za jednu stranu firmu koja ovde štampa udžbenike, koji je samim tim u direktnom sukobu interesa.

(Isključen mikrofon.)

PREDSEDNIK: Hvala, vreme.

Da li neko želi da iskoristi preostalo vreme po članu 96? (Da.)

Izvolite, dve minute.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Moje strpljenje je čelično, gospođo predsedavajuća. Ja ću zaista sačekati sve procedure da dobijem pravo na reč.

Dakle, naveli smo vam primer i Nacionalnog prosvetnog saveta gde ste smenili predsednika sa stručnim kompetencijama, postavili manje stručnog. Ista situacija u Zavodu za unapređenje obrazovanja i vaspitanja. Jedno veoma konkretno pitanje za ministra zdravlja, pošto je on stručnjak za ove prosvetne teme. Ako je besplatno školstvo u Srbiji, zašto roditelji plaćaju udžbenike? I kako to nastavnici određuju koji će se udžbenici kupovati? Postoji li država u ovoj državi? Postoji li neki program? Postoji li nešto što će biti objedinjeno u čitavoj Srbiji, a ne jedno u Pokrajini Vojvodini, drugo u drugim delovima Srbije?

Dakle, ima li države u državi Srbiji ili prosto postoji monopol stranih izdavača koji štampaju naše udžbenike ovde u našoj državi, i da li je to normalno uopšte da nam stranci štampaju naše udžbenike, pišu naše udžbenike ili valjda treba da to radi naš Zavod za udžbenike? Da li je cilj da uništite Zavod za udžbenike da bi stranci mogli da preuzmu kompletan monopol na tržištu udžbenika u Srbiji, a već su ga preuzeli u vrlo ozbiljnom i velikom procentu?

I posebno važna stvar za kraj, a dobro je što je tu ministar zdravlja jer je tema i te kako u vezi i sa njegovom oblašću delovanja, a to su centralizovane baze podataka, gospodine ministre. Vi uvodite jedan elektronski konclogor u Srbiji. Prvo ste centralizovali sve podatke o zdravstvenoj bezbednosti građana Srbije, naše lične zdravstvene podatke, a sada kroz elektronske dnevnikе želite da centralizujete podatke o svojoj deci i o svim roditeljima u Srbiji. Ko je vama dao to pravo? Koga ste vi pitali od roditelja da pravite centralizovane baze podataka o našoj deci i da li ste uzeli program Hrvatske akademske mreže, gde će na kraju završiti centralizovani podaci o našoj deci? Veoma jednostavno pitanje. Dakle, ko vam je dao pravo da centralizujete podatke o našoj deci?

PREDSEDNİK: Hvala.

Molim govornike da zaključe svoju raspravu o zakonu.

Saša Radulović, pošto nije ovlašćeni tu.

Pročitaću vam koliko imate, da ne bude zabune. Pedeset sedam sekundi.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Dva jako važna zakona o osnovama obrazovanja, o visokom obrazovanju, nažalost ponovo po hitnom postupku rasprava. Nažalost, objedinjena rasprava. Trebalo je mnogo više vremena o ovako važnim zakonima. Mnogo je stvari u ovim zakonima za koje mislimo da su pogrešne. Pokušali smo da pomognemo. Podneli smo gotovo 400 amandmana na različite delove oba zakona, gde smo popravljali pojedinačne stvari – od toga da se direktor bira po odluci ministra do toga da anonimni budu registri učenika.

I jedan važan dodatak, obrazovanje je pravo deteta i dali smo predlog da država nabavlja udžbenike za svu decu, kao što deca naše dijaspore dobijaju udžbenike u zemljama u kojima su. Ovo je jako, jako važna stvar i nadamo se da će biti prihvaćen od strane Ministarstva. Hvala.

PREDSEDNİK: Zahvaljujem.

Aleksandra Jerkov, minut i pedeset.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Ono što smo svi mogli da zaključimo tokom rasprave jeste da nam obrazovni sistem nije dobar. On je daleko od onoga što roditelji, odgovorni i pošteni roditelji očekuju za svoju decu, on je daleko od onoga što hrabri i

odgovorni učitelji očekuju da bude i daleko od onoga što deca zaslužuju. Takav je zbog duplih moralnih standarda koje vi promovirate, zbog zastarelih i preobimnih nastavnih planova i programa, zbog prevaziđenog pristupa deci, zbog ponižavajućeg tretmana nastavnika, zbog preterane nerazumne birokratizacije.

Vi ne samo da to ne rešavate, nego nam ovim novim zakonima nudite još starija, još prevaziđenija i još zastarelija rešenja koja su u nekakvim razvijenijim zemljama, na koja bi već dugo vremena trebalo da se ugledamo, napuštena u nekim slučajevima pre više decenija.

Ministar sebi uzima toliko nadležnosti da i sam Dositej Obradović ne bi mogao sve da ih ispuni, ne bi mogao sve da ih na pravi način obavi, međutim, to očigledno većinu neće sprečiti ne samo da ga podrži u tome, nego još i da hvali ministra zato što od Skupštine uzima nadležnosti.

Ipak, premijerka nam ovde govori da je najveći problem našeg obrazovnog sistema to što ne pravi radnike. Nije problem našeg sistema što ne pravi gotove radnike, nego što ne pravi gotove ljude, a vama gotovi, misleći, nezavisni, slobodoumni i samostalni ljudi očigledno i ne trebaju.

PREDSIEDNIK: Da li još neko želi? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, pažljivo sam danas slušao i pripadnike bivšeg režima o obrazovanju, vaspitanju itd. Najdirljivije je bilo kad su počeli da pričaju da nemamo privredu. Ne znam koju su oni privredu nama ostavili, ali očigledno da privrede nije bilo.

Onda su u obrazovanju i vaspitanju otpisali vaspitanje. To se vidi i po ovom izlasku. A onda u delu koje se odnosi na obrazovanje izbacili su znanje. Ostavili su samo zvanje. Diplome su štancovali i sada nas kritikuju zbog diploma koje su stečene dok su oni bili na vlasti, po njihovom sistemu. Otprilike oni su razmišljali – kad smo već uništili privredu, šta će nam strukovna zanimanja, šta će nam znanje, dovoljno je da imamo zvanje.

I tako su otpisali 400.000 radnih mesta. Otpisali su i varioce, i strugare, otpisali su IMT, otpisali s „Zmaj“, otpisali su metalce, frizere, trgovce itd. Sve što su mogli, uništili su. Pa čak i malo više, a sve zarad para. Iako postoji stara poslovice da nijedan kapital nije trajao sto godina. Al' su oni krali za 200 ili za 300. Za tri generacije, uprkos tome što tvrdim, i to može da se dokaže u praksi, da nijedan od tih kapitala, a njihov je krajnje sumnjivo stečen, od Devičanskih Ostrva itd., raznih vinarija, stanova u Beču, detelina sa četiri lista na vračarskom pašnjaku, velikih zgrada itd. Sve što su stekli, tvrdim da im neće trajati duže od 100 godina. Posebno zato što je stečeno na vrlo sumnjiv način.

Najlakše je ove zakone opisati jednom starom kineskom poslovicom – kada čoveku daš ribu, nahraniš ga za jedan dan; kada ga naučiš da peca, nahraniš ga za ceo život. To je izreka koja na prvi pogled možda zvuči prosto, ali filozofski govori o znanju i zvanju. Dakle, onaj ko želi da nauči čoveka da peca, nahrani ga za ceo život. Ali mora da ga nauči. I to znanje mora da bude primenljivo. Znanje koje nije primenljivo je u stvari samo zvanje.

Mi smo se nagledali raznih njihovih stručnjaka i to je meni izgledalo ovako – razni doktorati, ja bih sve te diplome na kojima oni prigovaraju, apsolutno sve, koje su bez dopuna znanja, recimo stečene pre 30-40 godina, mnogi od njih su profesori na univerzitetu, mnogi od njih su stekli univerzitetsku diplomu na Soroševom univerzitetu u Mađarskoj, Budimpešti, vrlo sumnjivo, a u suštini su završili srednju školu dizajna u trajanju ne možda četiri nego tri godine. I danas oni predaju nekom drugom.

Mi imamo docente, tu je ministar zdravlja i on treba da nam kaže koliko je to ispravno, koji su ovde juče pred medijima delili dijagnoze. Pri tome je docent lekar, neuropsihijatar, nekome rekao da ima ludu glavu i da je psihijatrijski slučaj. Ja to mogu da kažem; predavač, doktor, neuropsihijatar to ne sme da kaže. Ja žalim tog predavača, a još više žalim studente kojima on predaje.

Imamo ovde profesora književnosti koji dođe i kaže – ovo je SNS smislio „orginalno“. I on je profesor književnosti i on prigovara drugima na sumnjivim diplomama.

Imamo moralnu veličinu, mog kolegu poljoprivrednika, koji je juče govorio o akademskoj čestitosti. Evo, godinama bezuspešno – je li tako, kolega Rančiću? – tragamo za Čubrinom diplomom. Prekopali ljudi ceo Niš, diplome nema. Ali on ovde drži predavanje. S obzirom na to da će sada biti raznih predavanja, inovativnih, predlažem da moj kolega poljoprivrednik predaje poroke: alkoholizam, kocku, šibice. To je jedino znanje, pošto on zvanje i nema, koje on može da primeni.

Imamo sledeći slučaj, čoveka koji je, dobro, to pelcovanje kokoški možda u veterini kao negativno obrazovanje, šta se dešava sa kokoškama u selu Pukovcu kad ih, umesto vakcinama, pelcujete rastvorenim jogurtom samo da biste uzeli novac.

Ovde imamo i ovlašćenog predstavnika, čini mi se, bensedina, koji je izašao čim sam ja ustao da govorim, iz poslaničke grupe „Nikad im dosta nije bilo“, koji me je, gle čuda, tužio za reči izgovorene za govornicom. Još čudnije, ima takav isti sudija koji je, evo Marko zna, uzeo to da procesuirati. On bi mogao da predaje... E takve su stručnjake dobili. On je električar i električar, visok je, očas posla sklopi te žice, ali on se predstavlja kao ekonomista, vrhunski strateg itd. Bio je nekoliko meseci i ministar, i kad su videli da nema pojma, otišao je

netragom. Ali se pojavio ovde. Po meni, ta poslanička grupa pokret Dosta je bilo Saše „Kradulovića“ bi mogli da predaju primenjenu magiju, kugle itd. Ovde smo videli raznorazne njihove egzibicije. Ovo sve govorim o kadrovima gde oni prigovaraju o nekim diplomama, a pri tome oni sami imaju možda neka zvanja ali nemaju znanja, posebno ne primenljivo.

Poslovica kaže – nije bitno koliko imaš knjiga, već koliko si pročitao. Ima i druga poslovica koja se nadovezuje na prvu – nije bitno koliko si knjiga pročitao, već šta si iz njih naučio. Verujem da oni imaju cele biblioteke, al' im služe za slikanje, da pokažu da imaju bogatu, luksuzno ukoričenu biblioteku, tek toliko da ljudi pomisle da su, eto, oni mnogo pismeni, Pa je moj kolega poljoprivrednik, tragajući za bifeom, verovali ili ne, nagazio jednom čak u biblioteku gore.

Poslovica kaže takođe da je najbolja investicija u znanje. Da završim, da ne dužim. Znanje... Sutra ćemo vredeti više nego danas za onoliko koliko smo naučili. Stalno treba učiti, ali znanje mora da bude primenljivo. Neprimenljivo znanje je, seljački da se izrazim, kao oranje bez setve – tu nema žetve. Da znate, primenljivo znanje je bogatstvo koje svog vlasnika svuda prati. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Povreda Poslovnika, Srđan Nogo.

Izvolite.

SRĐAN NOGO: Poštovani predsedavajući, povređeni su čl. 106, 107 i 108. Po članu 108. vi ste nekim čudnim splotom okolnosti....

(Aleksandar Martinović: To ne može, svi ti članovi su bili.)

Gospodine Martinoviću, molim vas, ne možete vi da se obraćate.

PRESEDAVAJUĆI: Molim vas.

SRĐAN NOGO: Gospodine predsedavajući, molim vas, član 108 kaže da ste vi nekim čudnim splotom okolnosti na mestu predsedavajućeg Narodne skupštine i da se vi starate, a ne gospodin Martinović, o redu na sednici. Poslovnik Narodne skupštine mi daje mogućnost da ukažem da je prethodni govornik povredio Poslovnik, tako da to nije bilo ranije.

PRESEDAVAJUĆI: Ne može prethodni govornik, može samo predsedavajući.

SRĐAN NOGO: Odnosno da je predsedavajući povredio Poslovnik.

PRESEDAVAJUĆI: Dobro, izvolite. U čemu je povreda Poslovnika?

SRĐAN NOGO: Zato što je dozvolio prethodnom govorniku da povredi član 106 i član 107. Ja verujem da prethodni govornik ima velikih problema da isprati dnevni red sednice i da on ne zna o čemu razgovaramo, ali mi ostali poslanici i te kako znamo.

PRESEDAVAJUĆI: Nemojte, molim vas, sada. Nije ovo replika.

SRĐAN NOGO: Znači, tema dnevnog reda... ja verujem... ja sam se iznenadio s obzirom na to da vi dolazite iz akademske zajednice da vi ne možete da ispratite da su na dnevnom redu zakoni iz oblasti obrazovanja.

PREDSEDAVAJUĆI: Samo kažite u čemu je povreda. Samo recite.

SRĐAN NOGO: Čovek je govorio osam minuta, nije reč rekao o temi dnevnog reda. To je prvo.

Drugo, član 107, gospodine Marinkoviću. Delio je razne kvalifikacije poslanicima, poslanicima opozicionih poslaničkih grupa. Vi ste bili dužni da reagujete, da sačuvate dostojanstvo Narodne skupštine. Ja znam da je prethodni govornik pravo ogledalo vladajućeg režima. Mislim da je to verovatno ikona SNS-a, Marijan Rističević...

PREDSEDAVAJUĆI: Nemojte, molim vas, on čak pripada drugoj poslaničkoj grupi, tako da to zaista nema nikakve veze. I kakve veze ima SNS?

SRĐAN NOGO: Zaista je to fascinantno, ali to je prava slika. Dobro je da građani vide pravu sliku...

PREDSEDAVAJUĆI: Čekajte, da ne govorimo uglas. Ja to nisam primetio. Čovek je govorio u skladu sa temom, ispoljio svoju političku kreativnost na svoj način, prema tome...

Da li želite da se Narodna skupština izjasni? (Da.) Hvala vam.

Reč ima ministar Zlatibor Lončar.

Izvolite.

Izvinjavam se ministru, reč ima Aleksandar Martinović, po Poslovniku.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Ja ukazujem, gospodine Marinkoviću, na povredu člana 27 koju ste vi učinili. Član 27 vas obavezuje da se starate o primeni Poslovnika. Ja sam vam dobacio sa mesta, izvinjavam se zbog toga, ali rekao sam istinu – da ne mogu nekoliko puta uzastopno da budu reklamirani istovetni članovi Poslovnika. Vi ste dali vreme gospodinu Nogu iz poslaničke grupe Dveri, praktično dodatno vreme da replicira Marijanu Rističeviću pri tome ga vređajući, omalovažavajući našeg kolegu narodnog poslanika Marijana Rističevića, nazivajući ga slikom, odnosno ikonom SNS-a.

Što se mene tiče, ja sam ponosan što je Marijan Rističević moj kolega u Narodnoj skupštini, što zastupa interese zemljoradnika, ali ste vi, gospodine Marinkoviću, pogrešili što dozvoljavate da na buku, dreku, galamu i pretnju reagujete time što kršite Poslovnik. Ja razumem da su nekima od subote one banane teško pale na stomak pa ne znaju šta govore i ne znaju šta rade, ali ako misle da će nas da biju kao što su tukli dve novinarke Pinka ili kao što su prošle godine zavrtali ruke članici RIK-a ispred SNS, onda se grdno varaju.

Mi se ovakvih batinaša, bitangi, apsolutno ne plašimo. Mogu da dobacuju sa mesta koliko im je volja, vreme crnokošuljaša, vreme minhenskih

pivnica je prošlo. Srbija je demokratska zemlja, slobodna zemlja u kojoj svako može da iznese svoje mišljenje ali nema pravo nikoga da vređa, a pogotovo nema pravo nikoga da bije.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Naravno, ne bih se složio sa vama.

(Aleksandar Martinović: Ne tražim da se glasa.)

U redu, hvala.

Baš u skladu sa članom 27, kao predsedavajući zadužen sam za red na ovoj sednici.

Reč ima narodni poslanik Ljubiša Stojmirović.

Izvolite, profesore, završite.

LJUBIŠA STOJMIROVIĆ: Ministar se javio, pa ću ja na kraju.

PRESEDAVAJUĆI: Samo izvolite, ministar će posle vas reći šta ima.

Hvala.

LJUBIŠA STOJMIROVIĆ: Poštovane kolegice i kolege, na kraju ovog našeg pretresa mogu da izrazim zadovoljstvo na način kako je vođen i skoro na celokupnu atmosferu. Sem pojedinih malih iskakanja dosta dobro je ovo završeno.

Vaspitnoobrazovni sistem u Srbiji nije od juče, on ima duboke korene. Vezano za tu činjenicu, podsetiću vas – Učiteljski fakultet u Somboru, koji je pravni sledbenik prethodnih škola koje su se bavile sistemom vaspitanja i obrazovanja, sledeće godine slavi 250 godina. To treba da nam bude na čast, na diku, da se ponosimo jer je to jedna od najstarijih vaspitnoobrazovnih ustanova u ovom delu Evrope.

Da li će predlog ova dva zakona doneti neke promene u našem vaspitnoobrazovnom sistemu? Najverovatnije hoće. Bilo je ovde raznoraznih primedbi. Evo ja ću da krenem od jedne, gde je jedna naša kolegica rekla – u poslednjih 100 godina nisu se promenile škole u Srbiji; onakve kakve su bile pre 100 godina takve su i danas. Svi znate da to nije tačno. Spominjala je jednu izložbu ovde, na kojoj smo svi videli slike tih đaka koji zbilja putuju dugo do svojih škola, koji su jedini đaci u tim školama. Svako od nas, ne verujem da je iko pored tih snimaka prošao a da mu nije došlo malo mučnine kada vidi kako se ta deca muče.

Evo, ja priznajem da i danas ima takvih primera. Razgovarao sam sa ministrom i njegovim timom i verujem da će kolegica koja je pomoćnik ministra za osnovno obrazovanje doći kod mene u Crnu Travu da obiđe ta sela u opštini Crna Trava, da vidi kako je tamo. Većina tih škola nema nijednog učenika. Većina tih mesta nema stanovništvo i to nam je najveći problem. Mi moramo zajedničkim snagama i kroz sistem vaspitanja i obrazovanja i kroz

podizanje privrednih aktivnosti da pokušamo da oživimo ta mesta, jer svaki taj deo je deo Srbije. Nije Srbija samo Beograd, Novi Sad, Niš i ovi veći gradovi, Čačak itd., da se ne zamerim nekom.

Dakle moramo da budemo dosta mudri u ovim vremenima, pogotovo oni koji se toliko vezuju za taj kapitalizam, liberalni kapitalizam itd. Tendencija u tom sistemu je da obrazovanje baš ne bude dostupno svima. Taj društveni sistem ne voli mnogo obrazovane i pametne ljude. Oni su postavili svoju doktrinu na činjenici da manje obrazovani ljudi imaju manje zahteve, da su spremni da rade za manje nadoknade i zbilja koriste obrazovanje kao jedan od načina da se eksploatišu stanovnici. Srbija mora tu da bude mudra, da stvara, normalno postepeno, ne može preko noći, i jaku privredu i jak vaspitnoobrazovni sistem.

Ovde je bilo i nekih primedbi, recimo jedna od primedbi sa kojom ne mogu da se složim – neko je direktor EPS-a a vlasnik je pečenjare. Kakve to veze ima? Pa može da bude vlasnik i bioskopa...

(Boško Obradović: Ima li diplomu?)

Kolega, ja vama nisam upadao u reč. Nisam nadležan, a niste najverovatnije ni vi, da presudite da li ima ili nema. Najverovatnije da je neko video da čovek ima diplomu i da je postavljen na to mesto zato što ima kvalifikacije i stručno znanje, a tako bi i trebalo da bude u svim oblastima.

Zašto je velika primedba na način izbora direktora? Ja sam to rekao i juče, ali moram da kažem i danas. Morate da shvatite da onaj ko je osnivač, ko ulaže pare u nešto, mora da ima i neka upravljačka prava. Ne možemo mi da tražimo da država osniva srednje, osnovne škole, fakultete i da pusti nekoga da raspolaže tim novcem i da kreira kakvu god on hoće politiku u tim organizacijama. Izbor direktora kakav je sada, biće takav kad i vi dođete na vlast. Ako vam se ne sviđa, menjajte, ljudi, nema nikakvih problema.

(Boško Obradović: Svaka čast! A mi kada dođemo, vi menjajte ...)

Kad dođete, hvala bogu.

Evo, kad me već kolega proziva, da kažem nešto i njemu. Oni koji su opsednuti SNS-om i Aleksandrom Vučićem i imaju tu muku, neka vide kako je u osmom veku u Damasku Jovan Damaskin rešio svoju muku. On je nabavio ikonu Bogorodice Trojeručice a vi nabavite sliku Aleksandra Vučića, stavite kod vas u stranku ili kući, molite se i možda će vam to pomoći da se oslobodite te muke.

Nemam ništa protiv kada dajete argumente za nešto što pričate, razumem i političku borbu i žar itd., ali trudite se da nikad ne govorite neargumentovano, paušalno – ovi su lopovi, ovi su kriminalci, uradili ovo, uradili ono. Ja polazim od svog ličnog primera – nikog ne volim da napadam bez dokaza, i to preporučujem i vama. Onda vam neće ni Srpska napredna stranka ni Aleksandar Vučić biti muka.

Lipkovski i smena pojedinih drugih ljudi sa određenih funkcija. Mi smo tog Lipkovskog birali ovde u Skupštini. Imamo pravo da ga izaberemo, a ljutite se da ga smenimo. Sasvim normalno. Evo, izabran je na predlog Marijana Rističevića i onda vidite da taj Marijan Rističević nije baš svemoguć, da on baš sve ne zna najbolje, ima i on grešaka. Eto, to mu je jedna od grešaka, a tu ga je podržao i kolega Marko Atlagić. Znači da ste i vas dvojica grešni.

Na kraju, kao i juče što sam predložio, svi zajedno, zajedničkim snagama, bilo pozicija, bilo opozicija, moramo da se borimo da stvorimo jako razvijen i kvalitetan vaspitnoobrazovni sistem. To je i moj predlog za kolege iz Ministarstva, da ubuduće i nazivi tih zakona budu – zakoni o vaspitnoobrazovnom sistemu, da ne razdvajamo obrazovanje i vaspitanje.

I na kraju imam samo jednu poruku, za sve nas građane Srbije – za roditelje, đake, učenike, predškolce, studente sa jedne strane i za profesore, nastavnike, učitelje i sve one koji rade u tom sistemu vaspitanja i obrazovanja – dobro upamtite stih iz poznate pesme srpskog pesnika: „Profesor nije profesor samo.“ Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, profesore.

Reč ima ministar dr Zlatibor Lončar.

Izvolite.

ZLATIBOR LONČAR: Ja ću samo kratko, o par stvari koje imaju veze i sa zdravstvom, a to je centralizovana baza podataka o kojoj se mnogo priča. Mora samo da se donese odluka – da li hoćemo da idemo napred ili nećemo da idemo napred. Ako želimo da idemo napred, to je osnov da bismo bilo gde stigli, da bismo unapredili i prosvetu i zdravstvo i sve ono što želimo da unapredimo i oko čega se slažemo da treba da se menja.

Postoje procedure koje treba da se ispoštuju i nikakvih „curenja“, bilo čega od podataka ne može da bude kad se ispoštuju sve te procedure, ali kažem, samo treba da se odlučite da li hoćete da idemo napred ili ne. Bez ovoga je to ne moguće. Vi to vrlo dobro znate. Sve je stvar izbora.

Druga stvar, ministar Šarčević je već pričao i pominjao ovaj štrajk u Zemunu. Ne bih ulazio u to. Ja želim da apelujem na sve, i vas ovde, da svi zauzmemo zajednički stav. Može sve da se dešava, da neko ima mišljenje ovo ili ono, ali ne sme da se dešava da deca ne idu u školu. Ovo pričam kao roditelj. Znači, svi treba da apelujemo na sve. Tamo postoje svi uslovi da deca idu u školu, a neka se reši sve ostalo što treba.

Ovo je zloupotreba dece, da prolazi školska godina. Kako će posle to da nadoknade? To nije pravedno prema deci i ne treba preko njih da se to prelama. Ispunjavaju se uslovi, deca neka idu u školu a sve što treba neka se dalje rešava svojim tokom. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Želim da se zahvalim svim kolegama narodnim poslanicima na diskusijama.

Zaključujem zajednički načelni pretres o predlozima zakona iz tačaka 1 i 2 dnevnog reda.

Nastavljamo sa radom 25. septembra, u ponedjeljak, u 10.00 časova.

Hvala još jednom.

(Sednica je prekinuta u 18.10 sati.)